

नॅक मानांकन C++
युनियन एज्युकेशन सोसायटीचे
महिला महाविद्यालय
सोलापूर

2022 - 2023

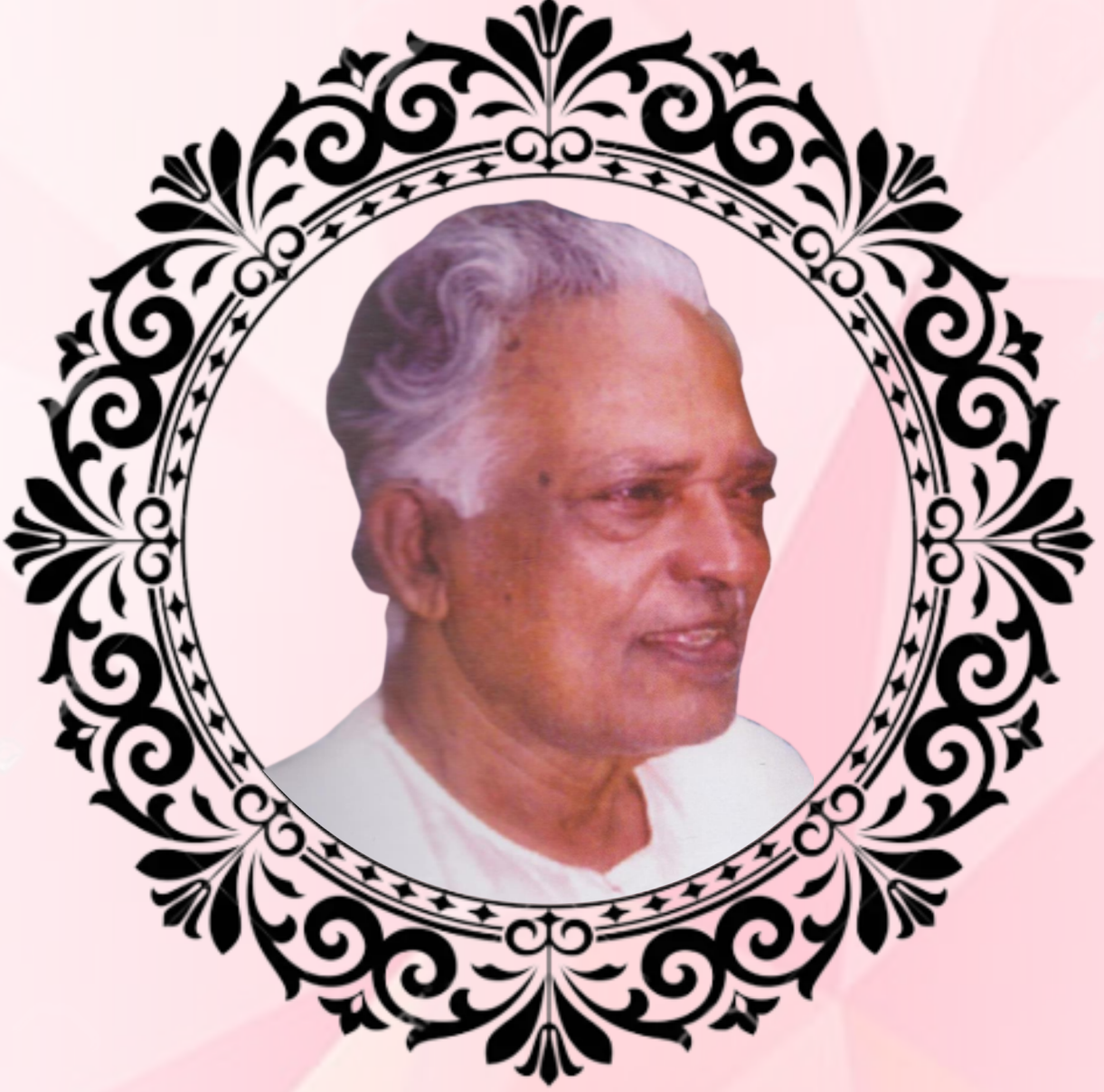

नई दिशा

प्र. प्राचार्या डॉ. फरजाना शेख
प्रकाशक

प्रा. जमादार रुकसाना एल.
संपादक

आमचे श्रध्दास्थान

पै. अ. अजीज सुलतानसो. शेख
संस्थापक

आमचे श्रध्दास्थान

पै. नईम शेख
(माजी चेअरमन)

अॅड. जैद नईम शेख
(चेअरमन)

युनियन एज्युकेशन सोसायटीचे

महिला महाविद्यालय, सोलापूर

वार्षिक अहवाल २०२२-२०२३

१४१/अ, सिद्धेश्वर पेठ, सोलापूर ४१३ ००१

नेक मुल्यांकन सी ++

वार्षिक नियतकालिक

२०२२-२०२३

संपादक मंडळ

- प्र. प्राचार्या डॉ. शेख फरजाना एम. (प्रकाशक)
- प्रा. जमादार रुकसाना एल (प्रमुख संपादक)
- प्रा. शेख निकहत
- डॉ. शेख फरजाना
- डॉ. नायब जैनब
- श्री. अमर दिक्षित

विद्यापीठ गीत

पु. अ. हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
ज्ञानरूप देव धर्म जीवनी असो
करुणेचा अमृतघन या मनी वसो ॥४॥

अध्यनसमृद्ध होऊ ध्यास धरोनी
श्रमसंस्कृति वाढवू या यत्न करोनी
ज्ञानकला विज्ञान ध्वजा ही अंबरी विलसो ॥१॥

धर्म जाति पंथभेद जाऊ विसरुनी
पतितांना कवळू या धीर देऊनी
अश्रूंना हसवू ही आस नित ठसो ॥२॥

सानथोर उच्चनीच ही सरो निशा
ज्ञानसूर्य उगवुनिया उजळू दे दिशा
प्रगतीचा पथ साप्तिक लोचनी दिसो ॥३॥

कवी

श्री. दत्ता हलसगीकर

यु. ई. एस. महिला महाविद्यालय, सोलापूर

वार्षिक नियतकालीक २०२२-२३

अनुक्रमणिका

मनोगत
संपादकीय
इंग्रजी विभाग
हिंदी विभाग
उर्दू विभाग
वार्षिक अहवाल
इंग्रजी विभाग व इतर समित्या
हिंदी विभाग व इतर समित्या
उर्दू विभाग व इतर समित्या
भूगोल विभाग व इतर समित्या
जिमखाना विभाग
राष्ट्रीय सेवा योजना
ग्रंथालय विभाग
सांस्कृतिक समिती
अंतर्गत तक्रार निवारण समिती
सहल समिती
महाविद्यालय मासिक समिती
निवेदन

Principal's Desk

(2022 - 2023)

I feel elated in extending a warm welcome to all the youthful and vibrant aspirants into UES family. I congratulate you on joining this golden organization where innovation is the buzzword and where the culture for excellence in education is nurtured with loving guidance and passionate zeal. For the last 32 years this glorious institute has worked with an avowed mission of empowering women and all the stakeholders of the society .So I feel pleasure to present before you our annual magazine Nai Disha 2022-2023. I am sure that it is a true replica of student's creativity, sincerity and honesty.

In the academic year 2020-21 the student of Department of Hindi bagged gold medal from Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur. The same medal has achieved the student of Urdu Department in 2021-22. Further more organization like Sports and Games Foundation Solapur has awarded three Table-Tennis players for their mind blowing performance. This stand a testimony to our incredibly splendid journey and also provide a motivation for us to push our bar of excellence further and strive harder to nourish young minds so that they keep pace with an incipient knowledge culture which is transforming at an unparalleled tempo. The mainstay of our pursuit is to impart a perfect amalgamation of age old values , modernity, entrepreneurship and ethics among our students .

The academic year was full of activities for us. For development of students many activities are undertaken through different committees. The Literary Associations, N.S.S., Sports ,Anti-Ragging, Sexual Harassment , Gender Equality, Voters Awareness. Professional Ethics, Faculty Development Programme, NEP Programme are some of them.

It is proper time that we understand the power of social networking . Nai Disha gives an opportunity to explicate many budding writers in Urdu, Hindi, and English. We at UES Mahila Mahavidyalaya provide sincere, compassionate and stimulating environment in which our students learn and progress. I would like to give heartfelt thank to our magazine convenor, students , and those who work backstage in making of our publication "Nai Disha"

Once again, I shower my affectionate greetings on the promising intellects and promise the portals of UES will help you realize your potential and become valuable contributions to the society.

In-Charge Principal

Dr. Shaikh F.M.

संपादकीय ....

यु. ई. एस. महिला महाविद्यालयाच्या सृजनतेचे आणि कौशल्याचे दर्शन घडविणारा “नई दिशा २०२३” हा वार्षिकांक आपल्या हाती देताना आम्हाला आनंद होत आहे. “नई दिशा” हे एक आमच्या विद्यार्थिनींसाठी महत्वाचे व्यासपीठ आहे की जेणेकरून या व्यासपीठाद्वारे विद्यार्थिनींच्या सुप्त गुणांना, कला-गुणांना प्रेरणा देण्याची, त्यांना प्रेरित करण्याची एक संधी मिळत आहे. विद्यार्थिनींच्या मनांमध्ये अनेक विचारांचे कल्लोळ तर असतेच परंतु त्यांची अभिव्यक्ती कुठे करावी ? कशी करावी ? हे त्यांना समजत नाही मग ते विचार आपल्या परिवारांविषयी असतील, समाजाविषयी असतील, विविध भावनांविषयी असतील, किंवा जागतिकी-करणांविषयी असतील ते सर्व या अंकातील साहित्यावर दृष्टिक्षेप टाकल्यास सहज लक्षात येईल.

शिक्षण घेणे म्हणजे आपला सर्वस्व हेतु साध्य झाला असे नसते किंवा विद्यार्थिनींना अभ्यासक्रमांतील पुस्तकांचे ज्ञान देणे नव्हे तर चांगले संस्कार देणे हा सुद्धा आहे. तसेच एक चांगला नागरिक तयार करणे सुद्धा असते. या दृष्टिने बघितले तर शिक्षणाचा उपयोग आपण व्यक्तिगत कार्यासाठी तर करतच असतो परंतु त्या पलीकडे जाऊन त्याचा उपयोग समाज परिवर्तन व समाज कल्याणासाठी होणे ही गरजेचे असते. साहित्य आणि समाजाचा अतूट असा संबंध असतो. साहित्य ही एक कला आहे. याच साहित्याच्या माध्यमातून एक अलौकिक शक्ति प्राप्त करता येते. चांगले साहित्य हे वाचकांमध्ये शक्ति निर्माण करण्याचे, उर्जेचे, उत्साहाचे, बांधिलकी जपण्याचे, देशप्रेम, राष्ट्रभक्ती निर्माण करण्याचे कार्य करते. त्यामुळेच समाजामध्ये जागृती आणण्यासाठी, परिवर्तन आणण्यासाठी, समाजातील वाईट प्रवृत्ती म्हणजेच कुरूपतेचे, सुंदरतेचे तसेच वास्तविकतेचे कटु - सत्य ही साहित्यातूनच समाजापुढे आणले जाते. या सर्वांवर आपले विचार व्यक्त करावे, अशा भावना विद्यार्थिनींमध्ये असतात. त्या भावनांना, विचारांना वाचा फुटावी व त्याचे लेखनात रुपांतर व्हावे यासाठीच “नई दिशा” वार्षिक अंक प्रयत्नशील आहे.

जागतिकीकरणाच्या या युगात सगळी शहरे एकमेकांच्या अगदी जवळ आलेले आहेत तर मनुष्य ही त्याला अपवाद नाही. या सानिध्यामुळे काही फायदे तर काही तोटे होत आहेत. या काळात स्त्रियां ही सक्षमतेने कार्य करताना आढळत आहेत. असे वाटते की, समानता ही फक्त सांगण्यासाठी मर्यादित नाही तर आज प्रत्यक्षात स्त्रीला आकाश ठेंगणे वाटत आहे. स्त्रियांना हा जो मान-सन्मान मिळत आहे तो केवळ भारतीय राज्य घटनेने दिलेल्या अधिकारामुळेच.

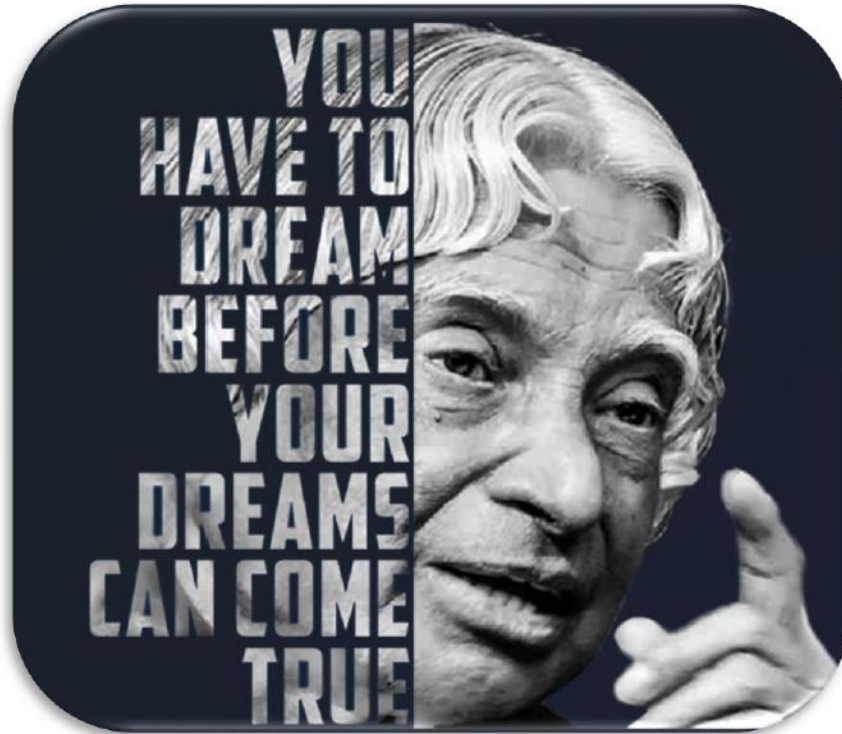
“नई दिशा” या वार्षिक अंकामध्ये अनेक विद्यार्थिनींनी आपले लेखन साहित्य मोठ्या प्रमाणात दिले होते. त्यामध्ये साहित्य, कला, संस्कृती, ज्ञान-विज्ञान यांचे दर्शन घडते. त्यांच्या विचारांचे दर्शन त्यांच्या लिखानातून स्पष्ट दिसते. परंतु जागेअभावी त्यांच्या साहित्यातील काही निवडक साहित्यांचाच विचार केला गेला. यामध्ये लेख, कथा, पर्यावरण, मोबाईल, कम्प्युटर, क्रीडा, वैचारिक लेख यासारख्या साहित्याचा समावेश केलेला आहे.

या अंकामध्ये इंग्रजी, हिंदी, उर्दू, भूगोल, समाजशास्त्र या विषय विभागाने या वार्षिकांकाच्या आशयात भर टाकली आहे. महाविद्यालयातील विविध समित्यांचा व विभागांचा अहवाल तसेच सांस्कृतिक, रासेयो, क्रीडा विभाग, ग्रंथालय व वर्षभरातील कार्यक्रमांची छायाचित्रे ही देण्यात आली आहे.

“नई दिशा” वार्षिक अंक पूर्ण करण्यासाठी चेअरमन अॅड. जैद नईम शेख, महाविद्यालयाच्या प्र. प्राचार्या डॉ. शेख एफ. एम. आणि अधिव्याख्याता, संपादक मंडळ, शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे सहकार्य लाभले. या अंकाच्या उत्तम छपाईसाठी व अंक वेळेवर प्रकशित होण्यासाठी “द आयकॉन कॉम्प्यूटर्स” यांनी सहकार्य केले. याबद्दल मनपूर्वक आभार.

प्रा. जमादार रुकसाना एल.

English Department

Name: Alfiya Imtiyaz Sayyed

Class: B.A. 3rd Year

Roll No: 3014

Gender Equality

In a society, everyone has the right to lead his/her life accordingly without any discrimination. When this state is achieved where all individuals are considered to be equal irrespective of their caste, gender, colour, profession, and status, we call it equality. Equality can also be defined as the situation where every individual has the same rights and equal opportunity to grow and prosper. Every individual of society dreams for equal rights and access to resources available at their disposal, but there is a lot of discrimination. This discrimination can be due to cultural differences, geographical differences, the colour of the individual, social status and even gender. The most prevalent discrimination is gender inequality. It is not a localised issue and is limited to only certain spheres of life but is prevalent across the globe. Even in progressive societies and top organisations, we can see many examples of gender bias. Gender equality can only be achieved when both male and female individuals are treated similarly. But discrimination is a social menace that creates division. We stop being together and stand together to tackle our problems. This social stigma has been creeping into the underbelly of all of society for many centuries. This has also been witnessed in gender-based cases. Gender inequality is the thing of the past as both men and women are creating history in all segments together.

Gender Equality builds a Nation -

In this century, women and men enjoy the same privileges. The perception is changing slowly but steadily. People are now becoming more aware of their rights and what they can do in a free society. It has been found that when women and men hold the same position and participate equally, society progresses exclusively and creates a landmark. When a community reaches gender equality, everyone enjoys the same privileges and gets similar scopes in education, health, occupation, and political aspect. Even in the family, when both male and female members are treated in the same way, it is the best place to grow, learn, and add great value. A nation needs to value every gender equally to progress at the right place. A society attains better development in all aspects when both genders are entitled to similar opportunities. Equal rights in decision making, health, politics, infrastructure, profession, etc will surely advance our society to a new level. The social stigma of women staying inside the house has changed. Nowadays, girls are equally competing with boys in school. They are also creating landmark development in their respective profession. Women are now seeking economic independence before they get married. It gives them the confidence to stand against oppression and make better decisions for themselves. The age-old social structure dictated that women need to stay inside the home taking care of all when men go out to earn bread and butter. This has been practised for ages

when the world outside was not safe. Now that the time has changed and we have successfully made our environment quite safer, women can step forward, get educated, pursue their passion, bring economic balance in their families, and share the weight of a family with men. This, in a cumulative way, will also make a country's economy progress faster and better.

Roadblocks to Gender Equality -

Indian society is still wrecked by such stigmas that dictate that women are meant to manage the home and stay indoors. This is being done for ages, leading to neglect of women in areas like education, health, wealth, and socio-economic fields. In addition to that, the dowry system is further crippling society. This ill practice had led to numerous female feticides. It has created a notion that girls are a burden on a family, which is one of the primary reasons a girl child cannot continue her education. Even if they excel in education and become independent, most of them are forced to quit their job as their income is considered a backup source, which is not fair. New-age women are not only independent, but they are confident too. The only thing they demand from society is support, which we should provide them. Along with dowry, there is one more burning issue that has a profound impact on women's growth. It is prevalent in all kinds of society and is known as violence. Violence against women is present in one or another form in public and private spaces. Sometimes, violence is accompanied by other burning issues such as exploitation, harassment, and trafficking, making the world unsafe for women. We must take steps to stop this and ensure a safe and healthy place for women. Poverty is also one of the major roadblocks towards gender equality. It has led to other malpractices such as child marriage, sale of children, trafficking and child labour, to name a few. Providing equal job opportunities and upliftment of people below the poverty line can help bring some checks onto this.

Initiative Towards Gender Equality-

Any kind of discrimination acts as a roadblock in any nation's growth, and a nation can only prosper when all its citizens have equal rights. Most of the developed countries has comparatively less gender discrimination and provide equal opportunity to both genders. Even the Indian government is taking multiple initiatives to cut down gender discrimination. They have initiated a social campaign called "Beti Bachao, Beti Padhao Yojana" to encourage the education of girl children. Besides this, the government runs multiple other schemes, such as the Women Helpline Scheme, UJJAWALA, National Mission for Empowerment of Women, etc., to generate awareness among the people. Moreover, as responsible citizens, it is our responsibility to spread knowledge on gender discrimination to create a beautiful world for women.

Conclusion-

Once all these menaces will be eradicated, every family will understand the value of a woman and our country will achieve gender equality in a real sense. Women are creating examples everywhere and we all should highlight them to change the scenario and give them equal rights.

Name: Fiza Abdul Qadar Lokapalli

Roll No.: 3001

B.A. 3rd Year

Impact of the Internet on our Daily Life,

Pros and Cons

Internet!!! What is internet? In Simple Language internet is one such medium that allows any person to access the world, it is one such powerful weapon with which one can do almost everything. There is internet for everything from shopping, to doing homework, to order food, to access banking facilities, to booking tickets, to purchasing insurance, everything can be done in just one click. In fact, today internet if he/she is unable to access it even for a day. I think internet is no less than a drug which has made everyone addicted to it.

- **Teenagers Affected by Internet and Social Networks**

Internet has its own pros and cons; it can be very helpful to us and at the same time it can be used to destroy/harm someone also. Internet has given rise to cybercrime of which mostly teenagers and youngsters become the victim. We all hear in our day-to-day life about these cases for e.g., Leaking someone's private clips or pictures on internet just for the sake of jealousy or taking revenge or for hacking. But internet is not bad in all sense as it gives us the access to the world. With internet one can see and talk to the person in the other corner of the world. Also, we get the access to many things which makes our life so much easier like, we can order food or grocery or shop or chat or send emails which was not possible without internet. Internet is now our lifeline and it is very difficult to imagine our life without it.

- **Internet as a Communication Tool**

It is one of the largest sector and contributor to the economy and generates a huge number of jobs. Internet has a great impact on everybody's life. From a child to an old age person, internet has an impact on all of their lives. Apps like WhatsApp and Facebook are the most famous and socially acceptable form of internet and most used also. Internet allows us to know what's happening in the world and gives us the access to it, for e.g., through internet only everyone got to know about this essay competition.

Internet if used in the correct and careful manner then it is the most powerful and useful thing one can have.

As we know, most software costs us quite a lot. If we buy it legally. Free software as well as free music is available on the internet, which again attracts us. One just has to download the program file, the mp3 file or any other file available and that's it. Why would anyone like to pay more when you can get it for free? Also, Special websites are also created these days just to give us the new and cheap and useful programs.

- **Uses of Internet in Various Fields**

if we talk about the offices these days whether government or private, computers and internet play a major role in it. Almost every work in offices requires access to internet and it is very hard to do work without it.

Internet has changed our lives in every manner and there is no doubt about it. There are tons of advantages of the Internet that shows us the importance of this new and useful medium. But it comes with a lot of disadvantages also and if we able to overcome those disadvantages then internet can be the best thing ever.

It's a famous quote for internet which says that "YOU NAME IT AND YOU HAVE IT" and this is absolutely true.

Name: - Madki Alishah Mohammed Ayyub

Class: - B.A. II Year

Roll No: - 2020

Sati - The Kupratha

The Culture of Our Indian Society is very old. There are many customs in our society which has been going on for centuries.

There are also some bad practices like dowery, ritual of sati and child marriage etc.

‘Sati a Kupratha’

Today we talk about boy and girl are equal but the one practice was followed in our understanding earlier, which we all know by the name of ‘Sati Pratha’ Sati was considered common that time. When a woman’s husband died, she was burnt sitting on her husband’s funeral pyre people believed that if a woman performs the ritual of sati, she will get heaven. It’s only believed by people.

It is not written anywhere that if a woman is being sati, she will get heaven. Women were forced to being sati on their own decision. And the women who could not become sati were made widows and made hell for them while they were alive.

She couldn’t go to any wedding and couldn’t make any festivals.

A golden time came in the life of women’s when in 1829 Raja Ram Mohan Roy wrote a letter to the British government about this evil practice after his sister-in-law’s sati that this evil practice should be stopped.

Many more people wrote letters against this practice and recommended it to be stopped. Due to this sati practice was made illegal in the year 1829.

The last woman who was being sati she is Rup Kunwar. She is Rajasthani Woman who went sati in year 1980.

The Bangal Sati Regulation was passed by the Governor General ‘Lord William Bentinck’ on 4 December 1829.

First of all, the beginning by Rajasthani Rajput queens. Whenever her kingdom was attacked, she used to commit sati to save her honour.

But the practice which was being done to save one’s honour was taken by the people as a bad practice more people followed it.

Gradually, this practice took such a form that every woman who believed in it had become a sati.

Just thinking about it gives me fear.

They would force widow women to drink in toxicants, take them to Shamshan Ghat, make them sit on their husband's funeral pyre and burn them along with their husband.

Thank God, social reformer Raja Ram Mohan Roy did this work for us and other social reformers who got these practices stopped fighting the society for us.

And we girls can take a peaceful breath under the open sky today.

How would we handle if it ever happened?

In the end, I thank to all those social reformers of because of whose hard work we all can accept this world as our own and live our life.

Name: Alfiya Imtiyaz Sayyed

Class: B. A. 3rd Year

Roll No: 3014

Books

Books can be defined as a collection of pages bound together that gives information. Books hold immense importance in our life. A good book can change our life for good. Books are not only a collection of papers but more than what we imagine. For someone, books are their friends that guide them and help them in choosing the right path. Some people consider books as their motivation. While for some people books are a good source of entertainment. Books are considered a "Kingmaker". Friendship with books is the best way to achieve success and goals in life. Books are always considered to be our good friends. Reading books give us plenty of benefits. Books never leave us alone; they are a good source of entertainment. When we feel bored, we can read books. Books take us to another imaginary world. Books are the ocean of knowledge. Books are the best source from where we can collect information and knowledge about everything. A good book inspires us to make our lives noble and sublime. Reading books help us to boost our vocabulary. We get many new words and their meanings which later help us in enhancing our speaking and writing skills. It gives us the confidence to prove ourselves more effectively. Reading books also helps us to develop good imagination power. As we read, we create a picture of things in our minds. This helps us to visualize things more clearly. Books are beneficial for people useful in several ways. From knowledge to peace of mind, books play the best role in every aspect of our life. One must have a habit of reading, as it helps to keep ourselves productively engaged. Reading books improves our concentration power. Books are a hidden treasure. They are like a box filled with wonderful words that could transport you to magical places. It has a solution for all the problems. They entertain, educate, and serve as a good companion at the time of loneliness. Books guide us when we are confused. They act as an inspiration to us when we are feeling down or depressed. Books fulfill the need of a best friend. It comes to us to console us to lighten our sorrow. In company of books, we never feel alone. Reading books is a great way to relax and lessen your stress. Spend a few minutes reading on topics that interests you stretches your brain muscles, and ensure its healthy functioning. Good books not just inform you, but also enlightens you. They lead you towards the right direction. You will find no other better friend than a good book. Reading books improve your personality. It enhances your vocabulary, and grammar skills. This, in turn, makes you a better conversationalist.

Books are a great blessing and their study is a source of great pleasure. They are the storehouse of man's experience and wisdom of ages. They are the fountainhead of most of our knowledge. They broaden our outlook, sharpen our intellect and enlarge the sphere of our sympathies. Books are powerful resources in

human life. Books complete our world. Books are the best companions of humans. They provide us with knowledge, they inspire us, teach us, motivate us, entertain us, tell us the history, and nurture us as well. Books develop our standard of living and improve our ideologies. They tone up our logical taste and make our point of view broad. They soothe us when we feel low and depressed.

Name: Mujawar Asifa Allauddin

Class: B. A. III Year

Roll No: 3018

Importance of Technology in Education

The evolution of technology has impacted every aspect of our lives from banking to the way that we communicate with each other. In fact, technology has become an integral part of sustaining society, and its infusion with education is therefore inevitable. Technology not only provides students with access to countless online resources, but also aids them in the learning process. A majority of universities and educational institutes have already started to utilise technology within their teaching methods.

- **The Meaning of Educational Technology**

When scientific, technical and psychological principles and methods are properly used to make the teaching/learning process easy, simple, efficient and effective, it comes under the umbrella of educational technology. As new discoveries are made, there is also a change in its meaning, definition and form. Today, scientific and technological inventions have affected every aspect of human life. Education, teaching and learning have also been greatly affected by them. In the field of education, as a result of the latest research, discoveries and investigations, such techniques (i.e., skills) have been developed which are helping in achieving all the objectives of education. These competencies and skills, which are especially based on science are given the name of educational technology.

- **Functions of Educational Technology and The Need for It**

Just as there is a need in our life to use science and technology to get the maximum benefits in the least time, using less energy, in the same way educational technology is needed in the field of education. The need for educational technology in education is due to the following reasons: -

1. It gives positive emphasis to the development of the latest methods for effective education.
2. Educational technology makes the teaching process scientific, objective, clear, simple, easy, interesting and effective.
3. Educational technology gives proper guidance to solve teaching problems.
4. It provides proper guidance to make the teaching/learning process effective, such as setting teaching goals, examining the initial behaviour of students, selecting and organizing appropriate curricula, appropriate

teaching methods and initial behaviour of students, selecting and organizing appropriate curricula, appropriate teaching methods and strategies and supporting materials.

5. It offers effective means of communication between teachers and learners to engage in the exchange of ideas.
6. It includes the use of all types of arts, methods, materials, skills, principles, and instruments of science, psychology and technology.
7. It can be used to arrange and control the learning conditions required to achieve educational technical objectives.
8. Just as science and technology help us to do more work with less energy and effort in our daily life, in the same way educational technology controls the waste of energy and time in the teaching process.
9. It also lays emphasis on the development of appropriate evaluation methods for measuring behaviour change and for checking the result of the teaching process.
10. After the evaluation process, by examining the final behaviour of the students, emphasis is also given to providing the expected reinforcement and support required.

- **Why is it important to use technology in teaching?**

Students are often bombarded with information in a classroom which they must quickly attempt to process and make sense of. However, this can leave them feeling over whelmed and confused by concepts. Technology provides students with access to countless online resources, encouraging them to carry out research and therefore become more independent. It also simplifies learning by making concepts more digestible, for example through an instructional Video. It is important to recognise that there are various learning styles and traditional education may not be catering to them all.

Some people do not thrive in classroom setting and therefore having access to things like online courses can allow them to gain qualifications that they may not have been otherwise able to acquire. Students can find it difficult to remain engaged in the things that they are being taught; therefore, the use of technology is crucial in holding their attention to allow them to absorb information better. Technology can help to provide them with a higher quality of education.

- **What are the advantages of using technology in education?**

its ease of use and accessibility impacts and benefits both the student and teacher. For example, a teacher can ask students to take an online quiz which will provide them with instant feedback, eliminating the time that the teacher would have otherwise taken to grade and look through each assignment. Technology reduces both the time and cost of teachers and also

allows students to remain on top of their education by having permanent access to information, for example being able to check deadlines or emailing a teacher about queries that they may have at any time of the day.

Technology has made it possible for students to gain qualifications online and educate themselves through institutes that offer online courses. They can learn from home without having to pay to commute or move away to attend university. Working professionals have the opportunity to pursue further education without having to give up their full-time jobs. Being able to learn remotely has been revolutionary because it has made education accessible to everyone. Technology is being used to teach differently, whether that through online learning or merely showing a video in a classroom.

Teaching is now more than a lecturer in front of a blackboard and technology has been an integral part of its development. It has transformed education and the way that people learn and retain information. Therefore, its role in the future of education is a fundamental part in maintaining the growth and progression of today's economy.

Name: - Qureshi Zeeshan Fatima

Class: - B. A. I Year

Roll No.: - 1015

Hard Work is Key to Success

Success is not an accident it is hard work. Learning, studying, sacrifice and most of a Love of what you are doing or learning to do. If you want shine like a sun first burn like sun. success is the goal of everyone's life no one can achieve success in life without hard work. Everyone in this world has some dream or goal to achieve which he works sincerely. It is a good thing to dream about some goal in life and achieving that goal is our success.

We should work hard and use our time properly to make our life's dream come true. Success comes only to those who sincerely work hard for their success. People should use their time properly and work hard and work accordingly to make their dreams come true. Failure is also a part of success. We don't need to be disappointed by our failure, rather we need to learn from our failure where we have made mistakes, we need to identify them and correct them.

A successful person is the one who uses his time properly to achieve his goal. Achieving success requires a lot of hard work dedication, motivation, etc. success comes only to those who pursue their goal with their determination it can never be taken advantage of by those people who only dream of being successful in their goal and do nothing to achieve it.

Striving for success without hard work is like trying to harvest where you haven't planted focused hard work is really key to success. Keep your eyes on the goal and just keep taking the next step towards completing it. If you aren't sure which way to do something to it both ways and see which works better.

Motivation comes from the heart. Ideas come from the brain. Achievement and success come from hard working hands. Dr. A P J Abdul Kalam say "confidence" and hard work is the best medicine to kill the disease called failure it will make you a successful person. And if you fail, never give up because fail means "first attempt in learning". We fail, not when we take a risk, we fail when we are ready to accept our gift. Hard work beats talent when talent doesn't hard work.

Hard work motivates and reward you. It shows you are dependable. It helps you develop self-discipline. The harder you work. The quicker you get ahead. A hard-working person can not only change his life but he can also bring a change in others life also. He also targets his aim with passion and vigour and completes it with perfection. If our freedom fighters had not worked hard to get independence, then we might be a slave for uncertain period of time. In order to grow, crops, grains or vegetable a farmer works hard in his agricultural field.

Try to make your goal follow you,
Instead of you follow your goal.

Name: - Alfiya Imtiyaz Sayyed

Class: - B.A. 3rd Year

Roll No.: - 3014

“Crucial Need of Digital Literacy for Women”

- **Defining Digital Literacy for Women: What is it?**

People need a basic understanding of and ability to use digital media to work effectively in today's society and use technologies in a meaningful and multiple way. The ability to use a computer, a smartphone, the internet, e-banking, a website, operating through an e-commerce site, as well as basic operating systems and software applications, can be considered digitally literate. In addition to higher education, digital and internet literacy is an essential and important tool that makes women truly employable and empowered.

The majority of women are still dependent on men for many different purposes due to their lack of digital literacy. Due to such factors, they lack confidence in their communication skills, suffer from low self-esteem, illiteracy, doing day-to-day work on internet, a poor knowledge of news or even digital transactions, doing digital formalities for different reasons, etc.

Women's access and literacy to digital technologies and the internet can enable them to become more productive and career oriented. The importance of providing women with basic knowledge and the proper exposure to the internet and digital technologies allows them to start their own business, fight for their rights, and become financially independent, thus benefitting society and the country in the long run.

- **Reason why Digital Literacy is Crucial for Women**

1. Economic Participation – Globally, millions of jobs have been created as a result of the support, access and use of digital technology. If digital technology is used more widely in society it could create a million more jobs. Increasing the focus on digital literacy among women will provide them with the opportunity to actively participate in the economy. Women who are economically empowered will be able to support their families and communities in an unprecedented way. There will be an increase in the families, monetary fluency and a rise in the national gross domestic product. The role of women as catalysts for nation and

society building will be enhanced with the proper digital literacy among women in our society.

2. Disruption of Gender Inequality – with an increase in digital literacy in our society, we will be able to alleviate many of the issues associated with gender inequality. In addition to the oppression that women face as a result of gender inequality, they are also the victim of many heinous crimes as a result of it. As women become more digitally literate, they will be able to participate in digital campaigns to protest crimes against women, domestic abuse, child marriage, etc. In the digital age, women can protest and stay safe and reduce the number of crimes against women by having access to social media.
3. Increased awareness – we all know that the internet is an interim access to the vast amounts of information that exist out there. By having access to social media and search engines, women are able to find the answers to all their questions, which increases their questions self-awareness and global awareness. In addition, it allows them to educate themselves and stimulate their creativity. Despite the fact that they do not have to travel, they are able to look at the world and enrich their knowledge with new experiences. Regaining a sense of agency in their education teaches them new skills and develops new interests. In turn, it will improve their communication skills, thought processes, lifestyle, self-confidence and many more. Remember, knowledge is a weapon when only a few have it, but it becomes a power when society is blessed with it.
4. Overcome Traditional Limitations – In most developing countries, including in India, women face structural and social barriers that limit their ability to participate in many outdoor activities. Considering patriarchal society's traditional gender roles, the primary role of a woman in a family is to take care of the household and to keep them from pursuing further knowledge. There may not be a direct solution to the issue of gender inequality in this way, but it has the potential to provide a nudge towards newer approaches. Women who are unaware of their rights and are not permitted to know about them will be able to begin to stand up for themselves and others, which will benefit a much larger cause, namely gender inequality. Digital literacy has the potential to help them greatly in this regard.

Name: Sayyed Uzma Tarique Ahmed

Class: B.A. III Year

Roll NO: 3006

ROAD SAFETY

Road safety is the prevention and protection of road accidents by using all the road safety measures. It is to secure people while traveling on the roads. It is to make safe all the road users such as pedestrians, two-wheelers, four-wheelers, multi-wheelers and other transport vehicle users. Practicing road safety measures is very good and safe to all people all through the life. Everyone should respect others while driving or walking on the road and take care of their safety. People safety on the road is one of the most important aspects in order to avoid road side accidents, injury, and death. We can judge the importance of road safety on the basis of national statistical data about total reported accidents and death. Almost 42% cases involve pedestrians and one-way road users. There are various methods of creating awareness among common public such as seminars, workshops, students' education by adding basic road-safety lessons to syllabus, make people aware about green cross code means stop, look, listen, think and then cross, learning of traffic lights, understanding of road signs, etc. Following all the road safety measures help a lot to protect all the road problems. Some effective measures of road safety are like basic awareness about vehicle, defensive driving according to weather and road conditions, use of vehicle lights and horn, wearing seat belt, well use of vehicle mirrors, avoid over-speeding, understanding road lights, maintaining distance of vehicle on road, proper understanding of handling crisis situation, telecast of awareness documentaries on TV etc. Road Safety rules are made for curbing the chances of Road Accident. Zillions of vehicles move on roads on a regular basis. That is why there should be a set of regulations to be followed while using roads. These rules are not only applied to the vehicles but for the people who walk on the road or do cycling are also need to follow. Road Safety rules are important for various reasons. There are various road Safety Rules for bikes, cars, trucks, tractors, etc. Driving Licence & Number Plates of the Vehicles are the valid proofs. A vehicle with proper identity acts as a safeguard for moving it on road. Most of the accident cases occur due to the high speed of the vehicle. For cutting down this irresponsible act of driving road Safety rules are setup. The government is implementing various strict rules for vehicles. Drivers should follow signals and signboards near schools. Hospitals, and other public places.

Road safety rules for vehicles states that:

- Always stop your vehicle on red lights.
- Avoid Mobile use while driving.

Don't Cross before the Signal turn green.

- Always give space to trespassers.
Never drive on footbridges and pavements for pedestrians
- Wear Helmet while driving two-wheelers.
- Wear seat belts while driving four-wheelers
- Always carry Driving Licence and Important papers of your vehicle while driving.
- Never drive in the influence of alcohol/drugs.
- Lower Down your speed while crossing Zebra-Crossing.
- Follow the signboards and instructions specified near hospitals and schools.
- Don't ever try to overtake Ambulance or any other Emergency Vehicle.

Awareness and Road Safety rules are interrelated. If people will be aware of the value of life, Then the chances of road accidents will automatically reduce. Following the road safety rules as a citizen of a particular country will be also helpful in reducing the chances of road Accidents.

Road Safety rules are also one of the etiquettes which we can include in general life. If we are running out of late, then time-management will be helpful. Road Safety rules are necessary for all of us. In short, road Safety rules are the lifesaving discipline to follow on a strict note

Name: - Shaikh Mohamadi Md. Arif

Roll No: - 2041

Class: - B.A.II Year

Covid – 19

Covid – 19 or Corona Virus is a term the world has been uttering for almost two years now. The Coronavirus disease is an infectious disease caused by SARS – COV-2 virus. Since the birth of the pandemic, the world has shifted to a new normal where masks are the new accessory and sanitisers are used like sunscreens. There is a lot of information out there about the pandemic, but when you are asked to write an article on Covid-19, do not just pick information at random, instead, try to gather details that would explain the dawn of the virus, the harmful effects and the precautionary measures to be taken to keep one safe and secure.

To know more about the virus and for sample articles, go through the topics given below;

Article on Covid-19: Symptoms and Precautions.

The effects of the virus are different from person to person. For most people, it starts with a common cold and fever that develops into serious respiratory problems, fatigue, soreness and loss of taste and smell. The virus has developed into of variants, and each one becomes even more severe with the onset of a new variant.

The spread of the virus takes place when an individual comes into contact with an infected person, it spreads from the person's nose or mouth when they sneeze, yawn, cough, breathe, speak or sing. We have been taught respiratory etiquette, covering our mouth and nose when coughing or sneezing and isolating ourselves when we are unwell. These are the same rules that apply to keep ourselves and others from being infected by the virus.

Symptoms: People affected by Coronavirus show a range of symptoms from mild to severe conditions. The symptoms include cold, cough, fever, soreness, fatigue, difficulty in breathing, loss of taste and smell. These symptoms start appearing from 2-14 days after the individual has been exposed to the virus. Make sure that you get these symptoms to prevent it from getting any worse.

Precautions: To keep yourself from being affected by corona virus, see to that you

- Wear your masks covering your nose and mouth every time you step out of your house.
- Wash your hands thoroughly

- Sensitise Yourself.
- Avoid eating or drinking anything cold
- Eat nutritious food to build immunity maintain a physical distance when you are in contact with a group of people.
- Avoid all sorts of direct physical contact.

Taking care of yourself means taking care of other too. If each is conscious about the complications this disease can bring into their lives, it would be a lot easier to curb the spread of the virus. Be cautious. Create awareness. Stay Safe.

Short Article on Covid – 19

Research has shown that the outbreak of Covid – 19 was in December 2019, and from then, there have been more than 600 million people who were infected with the virus and around 6.5 million deaths all around the world, according to WHO reports, as of September 30, 2022. The daily reports of people being infected and people dying have been going up, and down and the numbers vary from country to country.

Every country has been following different procedures and doing all that is possible to stop the spread of Covid – 19. It is, however, dependent on the individuals. It is in our best interest that the authorities are laying out rules and regulations, and it is our responsibility to follow them and keep ourselves hygienic, which in turn will keep everyone around us safe too.

Researchers and medical practitioners have worked really hard to develop vaccines for Covid – 19. Covid – 19 Vaccines, like any other vaccine, have side effects like fever, soreness and weakness, many people have already been vaccinated. However, it is good to remember that being vaccinated is not the licence to room around without wearing masks and making close contact with people you meet. New variants of the virus have been evolving every now and then, and the seriousness of the disease is becoming worse with every variant. Only with collective efforts can we stop the spread of the disease.

What is Covid – 19?

Covid-19 is an infectious disease caused by SARS COV-2 virus. The symptoms of the disease vary from individual-to-individual ranging from mild symptoms like cold and fever to severe symptoms including shortness of breath, chest pain, loss of speech or mobility and even death.

What are the organs most affected by corona virus?

According to researchers, the organs that are most affected by the virus are the lungs.

What is the possible complications post Covid-19?

People seem to continue experiencing difficulty in breathing, soreness, fatigue, etc. even after recovering from Covid – 19.

Name – Swaleha Murtuz Pasha Jahagirdar

Roll No. 2010

Standard: B.A. IInd Year

Importance of Education for Women

Women education is an Umbrella term that refers to the state of health and education the tertiary level for all girls and women About 65 million girls across the world remain out of school and most of them belong to the under developed and developing countries.

Women play a vital role in a nation's development. It is a necessary step for all the countries, including the under developed and developing countries to improve their condition of female education.

Education is a fundamental right and along with education facilities one must refrain from discrimination based on gender still prevails in many parts of our country. It is necessary to make people understand that female education is a fundamental right just like men.

The involvement of women in all sectors has improved and increased the growth rate of women in various fields has expanded India's literacy rate.

Women play a significant role in society a mother a sister, a caretaker, a nurse etc. They have a better understanding of the social structure and are more compassionate towards the need of others. One educated mother will weigh the importance of female education the same as Education is a tool that build confident and ambitious women become aware of their rights and raise their voice against exploitation, discrimination or any form of injustice.

A famous anonymous African proverb states the importance of education for women in society and individual if you educate a women educate a nation is a reminder of the prevailing customs in society.

- **There are many reasons of the importance of women education**

1. Women education is important for the development of a country. A country can only develop if its women are educated.
2. Educated women can play an important role in development of their families.
3. Women education is necessary for the empowerment of women.

- **Conclusion**

Women education is very important for the development of a country. It is necessary to provide girls and women with proper resources so that they can get educated girls and women have the potential to contribute to the economic development of their countries. They can also play an important role in the development of their families. Therefore, it is necessary to pay more attention to women education.

Industrial Visit to Shree Swami Samarth Soot Girni, Valsang

मेहंदी स्पर्धा में भाग लिए हुए छात्रा

राष्ट्रीय एकता दिनानिमित्त शपथ घेताना शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचारी

Projector & Screen Donated by SIGMA Institute

छात्राओंको मार्गदर्शन करते
हुए प्रा. सोमनाथ चव्हाण सर

माजी छात्रा आलिया शेख
का
सत्कार करते हुए मान्यवर
सदस्य और अध्यक्ष
डॉ. शेख एफ. एम.

नारी सबलीकरण इस विषय
पर
व्याख्यान करते हुए प्रमुख
अतिथि स्वाती पुंजाल मैडम

मार्गदर्शन व जानकारी देते
हुए
पंजाब नॅशनल बैंक के
मैनेजर श्री. शिंदे सर

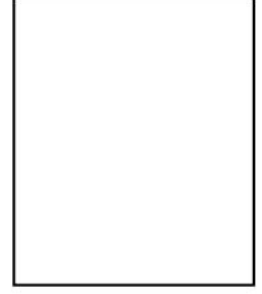
हिंदी विभाग

कु. बागवान इरमनाज मो.

बी. ए. भाग २

रोल नं. २००७

पानी की बचत

पानी की बचत कैसे करें

जल ही जीवन और इससे ही हमारा जीवन चलता है पर क्या इसे कोई मानता है? नहीं। आज का जो समय है उस समय में पानी की एक-एक बूँद बचाना आवश्यक है. यह भी सत्य है की, अगर आप पानी नहीं बचायेंगे तो आने वाली पीढ़ी एक-एक बूँद को तरसेगी। जितनी तेजी से धरती पर जल घट रहा है उस से तो ऐसा ही लग रहा है। शुरुआत में जहाँ पृथ्वी पर काफी गहराई में पानी था तो आज ऐसी स्थिति है कि आज यहाँ १० से १०० फूट पानी नीचे जा चुका है।

पानी की बरबादी पर रोक

जिस प्रकार से पानी की बरबादी होती है उससे यह सीख जरूर मिलती है कि पानी को आने वाले कल के लिए बचाना चाहिए। आज की पानी की बचत आने वाले समय के लिए जरूरी है। कई बार ऐसा देखा जाता है कि खुले नाले, और खराब मशीनरी व पाईप्स के कारण पानी व्यर्थ जाता है जिस वजह से पानी की काफी ज्यादा बरबादी हो जाती है। आप को भी अपनी जिम्मेदारी समझनी चाहिए और अगर आप कहीं पब्लिक प्लेसेस पर जा रहे हैं और वहा पर से पानी बह रहा हो तो, उसे बंद करने की स्वयं (खुद) की जिम्मेदारी समझे। बिना किसी कारण से पानी न बहाये और न ही व्यर्थ जाने दे। आप शायद इस बात से परिचित होंगे कि सारे पक्षियों को भी पानी की जरूरत है। अगर पानी न रहा तो सारे पक्षी बिना पानी के अपना दम तोड़ देंगे।

पानी की बचत के लिए जल संरक्षण एवं संचय

आज देखा जाये तो पानी ही जीवन का आधार है और अगर पानी को बचाना है तो इसका संरक्षण जरूरी है। पानी की उपलब्धता भी काफी तेजी से घट रही है, और महामारी भी बढ़ रही है। पानी को बचाना हमारी राष्ट्रीय जिम्मेदारी है एवं यह मुद्दा आंतरराष्ट्रीय लेवल पर भी काफी तेजी से फैल रहा है। पानी को बचाने के लिए भी हमें कार्य करने चाहिए, हमारी जिम्मेदारियों को हमें समझना चाहिए।

पानी का महत्व

हम सब जानते हैं कि पानी के बिना हम अपने जीवन की कल्पना भी नहीं कर सकते लेकिन फिर भी हम इसे फिजूल में खर्च कर देते हैं। हमारी पृथ्वी का ७०% भाग जल से डूबा हुआ है लेकिन १-२% ही इसमें से उपयोग करने लायक हैं। हमें जल को बहुत सहेज के रखना चाहिए, वह दिन दूर नहीं जब हम एक एक बूँद को तरसेंगे। पानी एक ऐसा धन है जिसे हम सहेज कर रखेंगे तभी हमारी आने वाली पीढ़ी उसका उपयोग कर पाएगी। जल है तो कल है।

पानी की बर्बादी को रोकने के लिए हमें अपने घर से ही शुरुआत करनी होगी।

पानी की बचत कैसे करें ? और उसे बचाने के तरीके

- १) नल को खुला ना छोड़े: आप जब भी ब्रश करें, बरतन धोएं, कपड़े धोएं, तो जरूरत से ज्यादा पानी न बहायें ऐसा करने से हम 6 लीटर हर एक मिनिट में पानी बचा सकते है।
- २) नहाने के लिए शॉवर की जगह बाल्टी का उपयोग करें। अगर शॉवर का उपयोग भी करें तो छोटे वाले शॉवर लगवाएं, जिससे पानी की कम खपत हो। शॉवर का उपयोग ना करके हम 40-45 लीटर पानी हर 1 मिनिट में बचा सकते हैं।
- 3) जहाँ कहीं भी नल लीक करे, उसे तुरंत ठीक करवाएं नहीं तो उसके नीचे बाल्टी या कटोरा रखें और फिर उस पानी का प्रयोग करें।
- ४) लो पॉवर वाली वाशिंग मशीन उपयोग करें, इससे पानी की बचत होती है एवं बिजली भी कम लगती है।
- ५) पौधों में पानी पाइप की जगह वाटर कैन से डाले, इससे बहुत कम पानी उपयोग होता है। पाइप से १ घंटे में 1000 लीटर तक पानी का उपयोग हो जाता है, जो पूरी तरह से पानी का नुकसान है।
- ६) गीजर से गर्म पानी निकालते समय उसमें, पहले ठंडा पानी आता है जिसे हम फेंक देते हैं, हम ऐसा न करते हुए वह पानी एक बाल्टी में भर के पौधों को डालें या फिर इस ठंडे पानी का कहीं और उपयोग करें। पेड़ों को काँटने की बजाए उन्हें बड़ा करें और ज्यादा-से-ज्यादा पेड़ लगाएँ, जिससे अच्छी बारिश हो और नदी-नाले भर जाएँ।

पानी को बचाने की जरूरत क्यों है?

जल की रक्षा हमेशा हर मनुष्य को ही करनी चाहिए। हम खुद भी रक्षा करें और दूसरों को भी कहें। हम करेंगे तब ही हमारे घरों के छोटे बच्चे हम से सीखेंगे। अगर हमें रास्ते पर कोई नल खुला दिखे तो उसे बंद करें, अगर हमें कहीं कोई पाइप लाइन फुटी हुई दिखाई दे तो उसकी complaint दर्ज करें। आजकल तो हमारे घर में पानी आ जाता है, असल में पानी की कीमत तो वह जानते हैं जो लोग 4-5 km पैदल चलकर पानी भरने जाते हैं। 1 से 2 बाल्टी के लिए उन्हें आधा घंटा लाइन में खड़ा होना पड़ता है।

इसलिए अगर हम पानी बचाएँगे तो शायद उनकी मदद हो जायेगी।

चलिए आज से ही यह शुरुआत अपने घर से करें, यह एक सामाजिक जिम्मेदारी है जो हम सब को साथ मिल कर उठानी चाहिये। जैसे -

पानी बचाओ पर कविता

“माना मानी का नहीं है मोल

पर जीवन के लिए है ये अनमोल

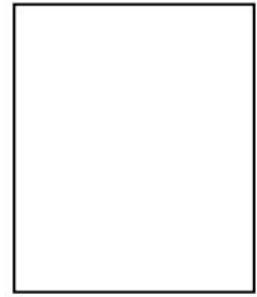
सांसे जहाँ चलती हैं

वहीं पानी से पनपती है

यह महज एक कविता नहीं
की एक सीख हैं
'पानी बचाओ, पानी बचाओ'
वर्ना दुखदाई अंत है
जल की कोई सीमा नहीं
पर पिने को वो योग्य नहीं
जो जल जीवन बनाता है
वो हर जगह नहीं मिल पाता है
करो इसका मोल अभी
वर्ना पछताओगे
पानी बचालो आज सभी
वर्ना कठिन समस्या पाओगे''

पानी की बचत के लिए, इसका प्रचार करने के लिए हम इस प्रकार के घोष वाक्योंका प्रयोग कर सकते हैं – जैसे,

- १) पानी नहीं तो जीवन नहीं।
- २) करोगे पानी की रक्षा, तो होगी जीवन की सुरक्षा
- ३) पानी-पानी ही है, जीवन सारा, पानी नहीं तो दुर्भाग्य हमारा।
- ४) जल है तो जीवन है।

प्रेरणा शक्ति (ड्राइविंग फोर्स)

अरे बापरे! छह बज गए। रेश्मा हड़बड़ा कर उठी और जल्दी से नहाने चली गई। नहाकर आने के बाद रेश्मा बिजली की फुर्ती से काम करने लगी। आटा गूंध लिया। चावल दाल का कूकर लगा दिया। एक तरफ चाय रख दी दूसरी तरफ सब्जी बनाने की तैयारी कर ली, चाय होने के बाद खुद भी पी ली और रमेश के लिए भी थर्मास में भरकर रख दी। अथर्व के लिए बोरनविटा बनाया। एक तरफ सब्जी बनाकर दूसरी तरफ सुबह के लिए जितनी जरूरत है उतनी चपातियाँ बना ली। जल्दी से फटाफट रमेश, अथर्व और खुद का टिफीन भर लिया और ऑफिस जाने के लिए तैयार हो गई। 8:25 की लोकल पकड़कर समय पर ऑफिस में पहुँची। क्या कमाल की प्रेरक शक्ति (ड्राइविंग फोर्स) थी वह।

रेश्मा एक कंपनी में टेक्निकल एक्सपर्ट के पद पर कार्यरत थी। इस माह में बहुत बड़े प्रोजेक्ट्स आए हुए थे। इसलिए कंपनी में काम करने वाले सभी स्टाफ पर काम का बोझ बढ़ गया था। रोज अतिरिक्त काम होने के कारण पिछले दिन ऑफिस से आते समय रेश्मा बहुत थकी हुई थी और छुट्टी नहीं ले सकती थी, इसलिए रेश्मा बुखार और बदन दर्द की गोली लेकर सो गई।

शायद इसीलिए रेश्मा को सुबह अलार्म की आवाज नहीं सुनाई दी और समय से काफी देर से उठने के बावजूद समय पर ऑफिस पहुँचने की प्रेरक शक्ति (ड्राइविंग फोर्स) ने बिना कोई काम छोड़े घर के सारे काम बड़ी तेजी से पूरे कर लिए और ऑफिस समय पर पहुँच गई।

किसी भी कार्य को करना क्यों? और कितना आवश्यक है, इसे ध्यान में रखते हुए प्राथमिकता के क्रम में किया जाना प्रेरक शक्ति (ड्राइविंग फोर्स) कहलाता है। जैसे रेश्मा को समय पर कार्यालय में पहुँचना होता था इसलिए देर से उठने के बावजूद वोसभी काम निपटाया करती थी। जैसे गर्मी में जिस दिन हमें बहुत प्यास लगती है तो हम सबसे पहले चिंता के साथ पानी की तलाश करते हैं। व्याकुलता प्रेरक शक्ति (ड्राइविंग फोर्स) है। उसी तरह जीवन में हम अपना अधिकांश काम इसी प्रेरक शक्ति के कारण करते हैं जीवन में कुछ हासिल करने के लिए यह प्रेरक शक्ति अलग हो सकती है, प्रत्येक व्यक्ति के लिए, जैसे- कोई व्यक्ति अपनी महत्वाकांक्षा (इच्छा) के कारण डॉक्टर बनता है, तो कोई अपने परिवार के कारण डॉक्टर बनना चाहता है। इतिहास के इन उदाहरणों को वित्तीय कठिनाइयों से बाहर निकलने के तरीके के रूप में उद्धृत किया जा सकता है या हो सकता है, समाज की सेवा करने के लिए डॉक्टर के रूप में करियर चुनें।

अपने छोटे से बच्चे के लिए 'हिरकणी' अंधेरी रात में कीले से नीचे उतरकर घर पहुँच गई क्योंकि उस छोटे से बच्चे के पास कोई भी नहीं था। उसे भूख लगी होगी उसे दूध पिलाने का समय हो गया है, मैं यहाँ रुककर नहीं रह सकती, मुझे घर पहुँचना ही होगा यह थी उसकी प्रेरक शक्ति। बाजीप्रभू शिवाजी महाराज जब तक विशाल गड़ पर सही सलामत पहुँचकर पाँच तोपों की सलामी नहीं करते तब तक दुश्मनों की फौज को घोड़ खिंड पर रुकाकर रख दिया। इस जगह पर खुद के प्राणों से ज्यादा जनता के राजा (स्यतेच्या राजा- शिवाजी महाराज) के प्राणों को बचाना चाहिए।

“हजार मर गए तो भी बेहतर लेकिन हजारों को पालनेवाला 'पालनहार' जिंदा रहना चाहिए।” यह विचार उनके शरीर में दस हाथियों का बल भरता था। इसीलिए जब चारों तरफ से दुश्मन के फौज का हमला होते हुए भी एक भी दुश्मन को कीले में से बाहर बाजीप्रभूजी ने जाने नहीं दिया। पर जब पाँच तोपों की आवाज सुनाई दी तब उन्होंने अपने प्राण त्याग दिए।

किसी भी कार्य को करने के लिए एक प्रेरक शक्ति (ड्रायपिंग कोर्स) जिम्मेदार होती है। चाहे वह अच्छा हो या बुरा, यह सकारात्मक या नकारात्मक हो सकता है यदि यह सकारात्मक है तो यह महान खोजों की ओर ले जाएगा। असंभव संभव हो जाएगा। जीवन का लक्ष्य अप्राप्त नहीं रहेगा। और यदि यह नकारात्मक है तो यह जान बूझकर दूसरों को नुकसान पहुँचाने के लिए बुरी चीजें पैदा करेगा वहाँ पहुँचकर जीवन की हानि करवा सकता है।

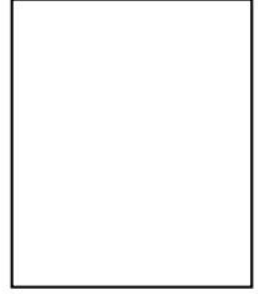
हमें इस प्रेरक शक्ति को पहचानना चाहिए और इसका सही उपयोग करना चाहिए। कुछ माता-पिता इसका उपयोग अपने बच्चों में अच्छे अंक प्राप्त करने की इच्छा पैदा करने के लिए करते देखे जाते हैं। जैसे कक्षा में प्रथम आते हैं, तो आपको एक रेसिंग साइकिल दिलवाते हैं। फिर उसे पाने की प्रेरणा शक्ति एक रेसिंग साइकिल बच्चे को अच्छे अंक प्राप्त करने के लिए तैयार करती है।

कभी-कभी वह खुद को एक खिलाड़ी की तरह महसूस करती है जो फाइनल में जुनून के साथ खेलती है और जीत स्वर्ण पदक जीतने के पीछे की प्रेरणा शक्ति होती है। इस तरह हमें साइकिल की आवश्यकता और तीव्रता को पहचानना सीखना चाहिए। जीवन में सब कुछ करना और इसके पीछे छिपी प्रेरक शक्ति का दोहन करने में सक्षम होना इस दोस्त के साथ एक सकारात्मक दृष्टिकोण और दोस्ती रखें जो आपकी प्रेरक शक्ति है और आप जीवन में जो चाहते हैं उसे प्राप्त करें और खुशी से जीएं।

कु. निदा रिजवान सय्यद

बी. ए. भाग – ३

रोल नं. – ३११४

“भारतीय नारियों की प्रेरणास्तंभ”

1. वीरंगना सावित्रीबाई फुले

“कौन कहता है औरत, कमजोर होती है,

बल्कि औरत से ज्यादा ताकत किसी और में नहीं होती।

कौन कहता है औरत, महत्वहीन होती है,

इस जहाँ की शान कोई और नहीं, बल्कि औरत होती है”।

विश्व के किसी भी कोने में जब मानवीय और सामाजिक कुरीतियों के विरुद्ध आवाज उठानी होती है, तब दो बातें मायने रखती हैं - एक उस सामाजिक व्यवस्था की रीतियों के कुप्रभाव को अनुभव करने की समझ और दूसरी महत्वपूर्ण बात को समझने के बाद नीडरता के साथ उसका प्रतिरोध कर सकने की क्षमता का होना। इसके बाद वह विषय भी अर्थ रखता है, जिसके विरुद्ध आवाज उठती है। समस्त विश्व ऐसे उदाहरणों से भरा पड़ा है, चाहे वह यूरोप और अमरीका में ही नहीं बल्कि भारत देश में भी देखा जाता है। नारी आंदोलन के इतिहास पर दृष्टि डालें, तो सावित्रीबाई फुले का नाम सर्वोपरि आता है। उन्होंने भारतीय समाज में उस दौर में विरोध की आवाज बुलंद की थी, जब भारतीय नारी को समाज में मूलभूत जनवादी अधिकार भी प्राप्त नहीं हुआ करते थे।

वे अपने पति ज्योतिबा फुले के साथ मिलकर न केवल दलितों एवं स्त्री शिक्षा के उत्थान के लिए सफल प्रयत्न किए बल्कि तत्कालीन सतिप्रथा, बालविवाह और अशिक्षा के विरुद्ध जमकर संघर्ष किया और विधवा-विवाह, बेसहारा औरतों के रहने के लिए आवास गृह भी स्थापित करवाने जैसे सामाजिक कार्य करते हुए इनको क्रांतिकारी दिशा की ओर मोड़ा। सावित्री बाई फुले भारत की प्रथम महिला शिक्षिका, समाज-सेविका, कवयित्री और वंचितों की ओर से आवाज उठानेवाली सशक्त नारी मानी जाती है।

सावित्रीबाई फुले का जन्म 3 जनवरी 1831 को हुआ। उनके पिता का नाम खन्दोजी नेवसे और माता का नाम लक्ष्मी था। वे एक ऐसे घर में जन्मी थीं, जहाँ पिता लड़की के किताब उठाने तक के खिलाफ थे। इस बात की पृष्ठि सावित्री जी के जीवन में घटी उस घटना से स्पष्ट होती है, जब वे एक बार अपने घर में बचपन में किसी अंग्रेजी किताब के पन्ने यूँ ही कौतुहलवश पलट रही थीं, तब अचानक उनके पिता ने उनको ऐसा करते देख लिया और उनको बहुत फटकार लगाई। इतना

ही नहीं पुस्तक को छीनकर खिड़की से बाहर फेंक दिया, साथ ही दुबारा न पढ़ने की सख्त हिदायत भी दे डाली। उस समय सावित्री जी पढ़ना

भी नहीं जानती थी। पर कहीं - न - कहीं इस घटना ने विद्रोह के बीज मन में बो दिए थे, हालांकि उस समय वे चुप रहीं। सन 1840 में मात्र नौ साल की उम्र में सावित्रीबाई का विवाह 13 साल के ज्योतिराव फुले से हुआ। बचपन में महज किताब पकड़ने के लिए अपने पिता का प्रतिरोध तक न कर सकनेवाली वही मूक सावित्री महात्मा ज्योतिबा फुले की पत्नी बनकर समाज की आवाज बनी।

सावित्री ही वह नारी हो सकती थीं, जिन्होंने सन 1848 में पुना में अपने पति के साथ मिलकर विभिन्न जातियों की मात्र नौ छात्राओं को लेकर पुना में पहला लड़कियों का स्कूल स्थापित किया, जहाँ वह स्वयं प्रथम शिक्षिका भी बनीं। उन्होंने अपने अलावा महिला शिक्षिकाओं का एक दल भी तैयार किया, कहते हैं कि इस दल में फातिमा शेख नामक मुस्लिम महिला ने उनको भरपूर सहयोग दिया।

सावित्रीबाई फुले और ज्योतिबा फुले ने सामाजिक सुधार हेतु किए जानेवाले अपने समस्त परिवर्तनगत कार्यों की शुरुआत अपने घर से करके समाज के समक्ष आदर्श प्रस्तुत किया। उन्होंने स्वयं एक विधवा ब्राम्हण महिला काशीबाई के बच्चे को गोद लेकर अपने इस दत्तक पुत्र 'यशवंत' को भी डॉक्टर बनाया। और उसका आंतरजातीय विवाह करवाकर जाति वर्ग से परे सुशिक्षित- सुविचारोंवाले एक समृद्ध

और सदृढ़ समाज की स्थापना कर अपने महान विचारों को समाज के समक्ष रखा।

२. कल्पना चावला

“सच होगा चाँद छुने का भी सपना,

तू कर तो सही 'कल्पना'

लगेगा तारों का शहर भी अपना,

तू कर तो सही 'कल्पना'।

भारत की ओर से पहली बार एक महिला के रूप में अंतरिक्ष में जानेवाली कल्पना चावला सदा कहा करती थी कि, मैं अंतरिक्ष के लिए ही बनी हूँ, हर पल अंतरिक्ष के लिए बिताया और इसी के लिए मरूंगी। उनकी कही एक-एक बात सत्य हुई। हरियाणा के करनाल से अपने सपनों की सफर की शुरुआत की, और अमेरिका में जाकर अंतरिक्ष के लिए उड़ान भरी। अंतिम समय में अंतरिक्ष से पृथ्वी पर उतरते हुए मौत हो गई। लेकिन 'कल्पना' इतिहास रच गई, जिसे हर भारतीय को जानना चाहिए।

कल्पना चावला का जन्म 17 मार्च 1962 को करनाल हरियाणा में हुआ था। उनके पिता का नाम श्री. बनारसीलाल चावला और माता का नाम संज्योती देवी था। वह अपने परिवार के चार भाई बहनों में सबसे छोटी थी। कल्पना की प्रारंभिक पढ़ाई "टैगोर बाल निकेतन" में हुई थी। कल्पना जब आठवीं कक्षा में पहुँची तो उन्होंने इंजिनियर बनने की इच्छा प्रकट की।

उनकी माँ ने अपनी बेटी की भावनाओं को समझा और आगे बढ़ने में मदद की। पिताजी उन्हें चिकित्सक या शिक्षिका बनाना चाहते थे। किंतु कल्पना बचपन से ही अंतरिक्ष में घूमने की कल्पना करती थी। कल्पना का सर्वाधिक महत्वपूर्ण गुण था - उसकी लगन और जुझार प्रवृत्ति। कल्पना न तो काम करने में आलसी थी, और न असफलता में घबराने वाली थी।

अंतरिक्ष पर पहुंचने वाली पहिली भारतीय महिला कल्पना चावला की दूसरी अंतरिक्ष यात्रा ही उनकी अंतिम यात्रा साबित हुई। ०१ फरवरी २००३ को कोलंबिया अंतरिक्ष यान पृथ्वी की कक्षा में प्रवेश करते ही टूटकर बिखर गया। देखते-ही-देखते अंतरिक्ष यान और उसमें सँवार सात यात्रियों के अवशेष 'टेक्सास' नामक शहर पर बरसने लगे और सफल कहलाया जानेवाला यह अभियान भीषण सत्य बन गया, ये अंतरिक्ष यात्री तो सितारों की दुनिया में विलीन हो गए लेकिन इनके अनुसंधानों का लाभ पूरे विश्व को अवश्य मिलेगा। इस तरह कल्पना चावला के यह शब्द सत्य हो गए, "मैं अंतरिक्ष के लिए ही बनी हूँ। और इसी के लिए मरूंगी"।

कु. होटगीकर फातिमा रियाज अहमद

बी. ए. भाग- ३

रोल नं. ३१०५

कॉलेज लाईफ

कॉलेज जीवन को किसी के भी जीवन के सबसे यादगार वर्ष में से एक के रूप में जाना जाता है। यह जीवन, स्कूल जीवन, हमें नए अनुभवों और चीजों से अवगत कराता है। जिनसे हम पहले परिचित नहीं थे। कुछ लोगों के लिए 'कॉलेज जीवन' का मतलब है कि पूरी तरह से जीवन का आनंद लेना और कड़ी मेहनत करना। जबकि दूसरों के लिए यह उनके करियर के बारे में गंभीर होने और उज्ज्वल भविष्य के लिए पूरी तरह से अध्ययन करने का समय है।

कॉलेज जीवन का अनुभव -

कॉलेज जीवन का अनुभव वास्तव में एक तरह से लोगों के जीवन का एक सबसे महत्वपूर्ण सहेजे हुए यादों का भंडार होता है। जो अपने दोस्तों के साथ घूमती है। उन्हें याद है कि कैसे दोस्तों का समूह शैली (Style) में कॉलेज के चारों ओर घूमता था और एक दूसरों के साथ खेलते हुए अनमोल समय एकसाथ बिताया है।

इसके अलावा कई छात्र हमेशा कैंटीन में बिताए समय को याद करते हैं। इसे हर छात्र का केंद्र माना जाता था। जहाँ वे आना पसंद करते हैं। और एक बात होती है। कॉलेज लाईफ की जो आने वाले हमारे ज्युनियर मित्र होते हैं। उन लोगों के लिए, हम लोग स्वागत करने का बहुत ही आनंद के साथ समारोह मनाते हैं।

कॉलेज में अच्छी-अच्छी प्रतियोगिताओं का भी आयोजन किया जाता है जिस से हम को खुशी-ही-खुशी मिलती है। जैसे हमारे कॉलेज में मेहंदी कॉम्पटीशन, खाना खजाना, रंगोली, गीत-गायन, वक्तृत्व, पारंपारिक वेशभूषा स्पर्धा ऐसे कई सारे हुनर को बढ़ावा दिया जाता है। और कुशलता बढ़ाने वाले कार्यक्रम रखे जाते हैं। सभी सहेलियाँ इस में सहभागी होते हैं। और सफलता भी प्राप्त होती है। पारितोषिक पाकर खुश भी होते हैं, ये जिंदगी के दिन हम कभी नहीं भूलेगें।

कु. शेख निदा नज़ीर

बी. ए. भाग ३

रोल नं: ३०९५

“सोशल मीडिया और आज का समाज”

वर्तमान समय में सोशल मीडिया का तेजी से उपयोग हो रहा है। सोशल मीडिया का उपयोग दुनिया के हर कोने-कोने में हो रहा है। बच्चे, बूढ़े, स्त्री-पुरुष सभी लोग इसका उपयोग सरलता से कर रहे हैं। सोशल मीडिया में फेसबुक, व्हाट्सएप्प, स्नैपचेट, इंस्टाग्राम, ट्विटर आदि का समावेश होता है।

सोशल मीडिया से हम कोई भी जानकारी प्राप्त कर सकते हैं और देश-विदेश के लोगों से संपर्क करके हम व्यवहार कर सकते हैं। सोशल मीडिया के माध्यम से लोगों को शिक्षित और जागरूक भी किया जा रहा है लेकिन आज के समाज में लोग सोशल मीडिया का गलत उपयोग भी कर रहे हैं। कोरोना काल में लोग सोशल मीडिया पर ‘कोरोना’ जैसी महामारी का मजाक बना रहे थे। जैसे यह महामारी उनके मनोरंजन के लिए आयी हो। इस महामारी में भूखमरी की समस्या बढ़ती जा रही थी। लोग महामारी से नहीं बल्कि भूखमरी से मर रहे थे और कोई महान पुरुष इनको सहायता करता था तो इनकी तस्वीर ले कर फेसबुक पर अपलोड करता ताकि लोगों को इसकी महानता का पता चल सके।

अर्ज किया है,

बिगड़ी हुई जिंदगी की कुछ इतनी सी कहानी है,

थोड़े हम बचपन से नालायक थे,

थोड़े फेसबुक और व्हाट्सएप्प की मेहरबानी है।

आज के समाज में मनुष्य जीवन में सफल नहीं होना चाहता लेकिन फेसबुक पर प्रसिद्ध और सफल होना चाहता है। सोशल मीडिया कई युवाओं और बच्चों के लिए अभिशाप बनता जा रहा है। बच्चे आज-कल सोशल मीडिया पर इतना व्यस्त होते हैं कि उन्हें पढ़ने-लिखने का मन ही नहीं करता बस मोबाईल फोन में लगे रहते हैं। यहाँ तक की जो लड़के, लड़कियाँ नौकरी करने के लिए माता-पिता से दूर रहते हैं वह कभी पूछ-ताछ नहीं करेंगे की हमारे माता-पिता कैसे हैं? बस वह अपने खाली समय में सोशल मीडिया पर लगे रहेंगे। लेकिन जब ‘Mother's day’ और ‘Father's day’ आता है तब सभी का फेसबुक, व्हाट्सएप्प स्टेटस अपने माता-पिता की चित्र से सज जाएगा। रोजाना तो हम उनसे बात तक नहीं करेंगे लेकिन Mother's day और Father's day उनके चित्र के नीचे शायरी लगाएंगे जैसे हम उनसे बहुत अधिक प्रेम करते हैं। क्या यही है हमारा प्रेम अपने माता-पिता के प्रति?

"फेसबुक को दिया है माँ के मन से धन्यवाद
सेल्फी लेने आया बेटा बहुत दिनों के बाद"।

पहले लोग, त्यौहारों पर एक-दूसरे के घर जाकर शुभकामनाएँ दिया करते थे लेकिन आज व्हाट्सएप्प के कारण हम सबको ऑनलाइन भेंट दे रहे है। व्हाट्सएप्प पर मैसेज कर दिया, हो गया दे दी शुभकामना लेकिन ऐसा करने से एक दूसरे के बीच दूरियाँ बढ़ती जा रही है। मनुष्य का संपर्क दूसरे लोगों से नहीं होने के कारण मनुष्य को एक दूसरे को समझने में कठिनाई आ रही है। मनुष्य जीवन में अकेला होता जा रहा है जिसके कारण मनुष्य का मानसिक संतुलन बिगड़ जाता है। मानसिक संतुलन बिगड़ने के कारण मनुष्य या तो किसी की हत्या कर देता है या तो आत्महत्या कर लेता है।

“इस कदर रंगा हूँ सोशल मीडिया के रंग में
अपनो के बीच हालत अब मोगली-सी है”।

अभी हाल में ही सोशल मीडिया पर एक नया खेल शुरू हुआ है। जिसमें सभी लड़के-लड़कियाँ इस जाल में फंस रहे है। सोशल मीडिया पर यदि कोई लड़का है तो आप को किसी लड़की के नाम से मैसेज करेगा और आपको अपनी चिकनी-चुपड़ी बातों में फसा कर आपके फोटो और बैंक की जानकारी लेगा और हम उसकी बातों में आ कर यह सब हम उसे दे देंगे। फिर कुछ समय बाद वह हमारी फोटो को अश्लील बनाकर सोशल मीडिया पर भेज देगा और बैंक से पूरे पैसे ले लेगा। और आपको तरह-तरह से मानसिक उत्पीड़न देगा और आपके सारे पैसे ऐंठेगा। दुःख की बात यह है की हम सोशल मीडिया पर अपना समय व्यस्त करके सब कुछ बर्बाद कर रहे है।

“चेहरे पर फेसबुक-सी रौनक है,
दिल व्हाट्सएप्प हुआ जा रहा है।
समाज से कटकर भी
इंसान सोशल हुआ जा रहा”।

आज कल के बच्चे सोशल मीडिया के कारण माता-पिता से झगड़ते है। माँ-बाप को अपना शत्रु समझने लगते है। कभी- कभी तो बच्चे इतना क्रोधित हो जाते है कि माता-पिता की हत्या करने पर उतर आते हैं। पहले हमें यह ज्ञान दिया जाता था कि हमें माता- पिता का सम्मान करना चाहिए। माता-पिता हमारे लिए वरदान है लेकिन आज बच्चे सोशल मीडिया के कारण सारे संस्कारों का त्याग कर रहे है। छोटी-छोटी बातों पर माँ-बाप को अपमानित करते हैं। यह व्यवहार देखकर कई माता-पिता मौत को अपने गले लगा देते है।

सोशल मीडिया का आज के समाज पर गंभीर प्रभाव हो रहा है। इसलिए हमें सोच समझकर और आवश्यकता पढ़ने पर ही सोशल मीडिया का उपयोग करना चाहिए।

“नींद अपनी भुला के सुलाया हम को
आंसू अपने गिरा के हंसाया हम को
दर्द कभी ना देना उन हस्तियों को
ऊपर वाले ने माँ-बाप बनाया जिनको”

कु. शेख शिजान बेगम इरफान

बी. ए. भाग ३

रोल नं. ३०९६

किन्नर विमर्श

“छुटकर हूं, थोड़ी दिखने में, मैं भी इन्सान हूं

मैं सुन्दर नहीं, जिसम से, रूह से इन्सान हूँ”

हमारे समाज का ताना-बाना मर्द और औरत से मिलकर बना है, लेकिन एक तीसरा जेंडर भी हमारे समाज का हिस्सा है. इसकी पहचान कुछ ऐसी है जिसे सभ्य समाज में अच्छी नज़र से नहीं देखा जाता. समाज के इस वर्ग को 'थर्ड जेंडर, "किन्नर या हिजड़े" के नाम से जाना जाता है।

हिन्दुस्तान ही नहीं, पूरे दक्षिण एशिया में इनके दिल की बात और आवाज़ कोई सुनना नहीं चाहता क्योंकि पूरे समाज के लिए ये सिर्फ हंसी के पात्र हैं।

“मुझे देखकर क्यों हसते हो

मुझे बनाने वाले को देख कर हंसों”

“किन्नर विमर्श” अपनी अस्मिता, अपने अस्तित्व, अपनी पहचान की लड़ाई लड़ रहा है, जिससे वे सदियों से वंचित थे। यह विमर्श स्वप्न, संघर्ष का चिंतन भी है और विषमता, विभेद, विकृतियों के खिलाफ विद्रोह का बिगुल भी, स्वाभिमान से जीने की जिजीविषा संघर्ष करा रही है। यह संघर्ष शब्दों तक न सिमटकर एक सामूहिक स्वर बनकर समाज में उभरा है जो स्वनिर्मित स्वर्णिम भविष्य लिखने को आतुर है।

“मिल गई हमें संविधानिक सौगात,

तीसरे दर्जे के रूप में .....

आखिर कब मिलेगी बुनियादी अधिकार

भारतीय नागरिकों के स्वरूप में”

शिक्षा, रोजगार, सम्मान, प्यार से वंचित किन्नरों का जीवन, बहुत दुःखद है इसमें शक नहीं लेकिन इनमें बहुततर किन्नर ऐसे भी है, जिन्होंने अपनी विकलांगता पर विजय हासिल कर एक अच्छा मुकाम, अच्छी पहचान हासिल की। न जाने कितने किन्नरों ने बेचारी - लाचारी की जिन्दगी न जीकर खुद से एक लड़ाई लड़ी। अतीत की भयावह, यादों को वर्तमान में हावि नहीं होने के दंश की मर्यान्तक पीड़ा को तो सहा लेकिन आगे बढ़कर समाज की धिनौनी, विकलांग सोच पर करारा

तमाचा भी मारा। उन्होने साबित किया वे ताली पीटने वाले मनोरंजक मात्र, छक्का, मामु भर नहीं, वे अनाज भी उपजा सकते हैं और वक्त आने पर कलम, तलवार भी उठा सकते हैं।

“तेरा कठिन संघर्ष ही तुझे जितायेगा

ऊँची उड़ान को और ऊँचा कर....

तेरी मंजिलों को तेरे और करीब लायेगा”।

कुछ समाज-सेवी संघटना भी इस दिशा में आगे आये है। सरकार ने भी इस दिशा में पहल की। १० साल की कानूनी लड़ाई लड़ने के बाद सुप्रीमकोर्ट ने किन्नरों को एक नई पहचान दी। उन्हें “थर्ड जेंडर” का दर्जा दिया। उनको वो सारे हक दिये जाएंगे जो एक नागरीक को दिये जाते है।

वक्त ने करवट ली है। जरूरत सोच बदलने की है। संकुचित सोच से बाहर निकलने की है। इसके लिए सबसे पहले परिवार को पहल करनी होगी। समानता, सम्मान, प्यार पर उनका समानाधिकार है, वो देना होगा। यह समझना होगा कि हर इन्सान की, उनके पास भी एक मासुम दिल है, जो धड़कता है।

किन्नरों को भी अनैतिक कामों को छोड़कर - खुद को स्थापित करने के लिए, अपनी छवि सुधारनी होगी। सम्मान से जीने के लिए, अपनी कमजोरियों पर विजय पानी होगी। कुनबे को बढ़ाने से ज्यादा ध्यान अपनी मुक्ति के लिए देना होगा। क्योंकि, मुक्ति कोरी संवेदनाओंका खेल नहीं संवेदना से समाधान नहीं होगा। आवाज उठानी पड़ती है। परंपरागत छवियाँ तोड़नी पड़ती है। दकियानुसी और रूढ समाज की खोखली मान्यताओं के खिलाफ लडना पड़ता है। संघर्ष करना और संघर्ष की प्रेरणा देनी होती है। अगर तुम ये सब कर सकते हो तो यकीन जानो एक दिन दुनिया तुम्हारी होगी। "भविष्य तुम्हे नहीं, तुम भविष्य को लिखोगे”।

“न नर है तू, न नारी है तू

देते दुआ जरूर हो तुम

ताली और नाच करते हो तुम

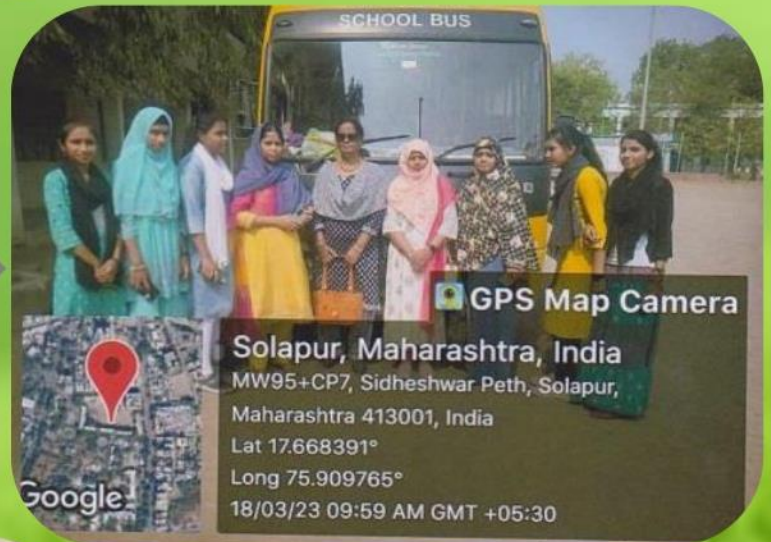
किन्नर हो, कोई श्राप नहीं हो तुम”।

**Award of Excellence
from Sports & Games
Foundation on
11-03-2023**

**Guest Lecture on
Ghazal Khawani**

**Study Tour at
Shower & Tower**

**उर्दू साहित्य मंडल का उद्घाटन
के मौके पर मान्यवर का
स्वागत करते हुए प्र. प्राचार्या
डॉ. शेख एफ. एम.**

मौजे वळसंग में रासोयो शिबिर
के अंतर्गत श्रमदान करते
हुए छात्राए

नव मतदार पंजीकरण
कार्यक्रम
पर

विद्यापीठ अंतर्गत झोनल टेबल
टेनिस स्पर्धा में विजयी संघ के
साथ प्रा. डॉ. शेख एफ.एम. और
सह प्राध्यापिका

विज्ञापन और हिंदी भाषा के
अवसर पर प्रमुख अतिथि का
तुलसी का पौधा देकर स्वागत
करते हुए प्रा. शेख सर

उर्दू विभाग

نام : عذاف ..... احمد

رول نمبر : 3056

موبائل :

کلاس : بی اے فائنل ایئر

پسندیدہ اشعار

- (۱) خودی کو کر بلند اتنا کہ ہر تقدیر سے پہلے
خدا بندے سے خود پوچھے تیری رضا کیا ہے
- (۲) ہم جس پہ مر رہے ہیں وہ ہے بات ہی کچھ اور
عالم میں مجھ سے لاکھ سہی تو مگر کہاں
(الطاف حسین حالی)
- (۳) ہزاروں خواہشیں ایسی کہ ہر خواہش پہ دم نکلے
بہت نکلے مرے ارمان لیکن پھر بھی کم نکلے
(مرزا غالب)
- (۴) گر زندگی میں مل گئے پھر اتفاق سے
پوچھیں گے اپنا حال تری بے بسی سے ہم
(ساحر لدھیانوی)
- (۵) کب ٹھہرے گا درد اے دل کب رات بسر ہوگی
سننے تھے وہ آئیں گے سننے تھے سحر ہوگی
(فیض احمد فیض)
- (۶) الفت میں برابر ہے وفا ہو کہ جفا ہو
ہر بات میں لذت ہے اگر دل میں مزا ہو
(امیر مینائی)
- (۷) کافر کے دل سے آیا ہوں میں یہ دیکھ کر
خدا موجود ہے وہاں پر اسے پتا نہیں
(احمد فراز)
- (۸) اجالے اپنی یادوں کے ہمارے ساتھ رہنے دو
نہ جانے کس گلی میں زندگی کی شام ہو جائے
(بشیر بدای)

- (۹) دنیا میں ہوں دنیا کا طلب گار نہیں ہوں
بازار سے گزرا ہوں خریدار نہیں ہوں
(اکبرالہ آبادی)
- (۱۰) احساس کے انداز بدل جاتے ہیں ورنہ
آنچل بھی اسی تار سے بنتا ہے کفن بھی
(بیاض سوئی پتی)
- (۱۱) نازکی اس کے لب کی کیا کہئے
پگھڑی اک گلاب کی سی ہے
(میر تقی میر)
- (۱۲) گھڑی گھڑی نہ ادھر دیکھئے کہ دل پر مجھے
ہے اختیار پر اتنا بھی اختیار نہیں
(نیا فتح پوری)
- (۱۳) کانٹوں سے دل لگاؤ جو تا عمر ساتھ دیں
پھولوں کا کیا جو سانس کی گرمی نہ سہ سکیں
(اختر شیرانی)

☆☆☆

نام : انعامدار ذکیہ جنید علی

رول نمبر : 2017

موبائل :

کلاس : بی اے سیکنڈ ایئر

فاسٹ فوڈ اور سافٹ ڈرنگ کے نقصانات

بچوں میں سافٹ ڈرنگس اور جنک فوڈ کے استعمال سے ذیابیطس ٹائپ کا ون مرض تیزی سے پھیل رہا ہے۔ پاکستان میں رجسٹرڈ ذیابیطس کے مریضوں کی تعداد ۷ لاکھ سے زیادہ ہے جبکہ اتنی ہی تعداد غیر رجسٹرڈ ہے جو اپنی بیماری سے لاعلم ہے۔

Diabetic ایسوسی ایشن پاکستان کے سکریٹری پروفیسر ڈاکٹر صد شیرا نے کہا کہ بچوں کے لئے جنک فوڈ اور سافٹ ڈرنگس ایک میٹھا زہر ہے۔ ایک وقت تھا جب ہم یہ سمجھتے تھے کہ بچوں کو ذیابیطس ٹائپ ٹو بھی نہیں ہو سکتی لیکن جنک فوڈ اور سافٹ ڈرنگس کے استعمال سے ۸ سے ۱۰ سال کے بچوں میں ٹائپ ٹو کے کیسز سامنے آرہے ہیں جو کہ ایک سنگین مسئلہ ہے۔ ٹائپ ٹو صرف ۳۰ سال سے زائد عمر کے افراد کو لاحق ہوتی ہے لیکن اب یہ بچوں اور نوجوانوں کو بھی لاحق ہو رہی ہے۔ ٹائپ میں بچے دبلے اور ٹو میں موٹاپے کا شکار ہو جاتے ہیں۔ پاکستان دنیا کا ساتواں بڑا ملک ہے جہاں ذیابیطس کے مریضوں کی تعداد سب سے زیادہ ہے۔ ۳۵ فیصد خواتین اور ۳۰ فیصد مرد بیماری میں مبتلا ہیں۔ گذشتہ سال دنیا بھر میں ذیابیطس سے ۳۹ لاکھ افراد ہلاک ہوئے تھے۔ ان خیالات کا اظہار انٹرنیشنل ڈائٹنگ فاؤنڈیشن کے صدر مائیکل ہرسٹ نے پریس کانفرنس اور ڈائٹنگ فاؤنڈیشن کے صدر مائیکل ہرسٹ نے پریس کانفرنس اور ڈائٹنگ فاؤنڈیشن کے صدر مائیکل ہرسٹ نے پریس کانفرنس سے خطاب میں کہا کہ ذیابیطس تمام ممالک کے لئے تیزی سے پھیلتا ہوا ایک سنگین سماجی، معاشی اور طبی خطرہ ہے۔ ذیابیطس صرف صحت کا مسئلہ نہیں بلکہ ترقی میں بھی رکاوٹ پیدا کرتا ہے۔ ڈائٹنگ ایسوسی ایشن پاکستان کے سکریٹری پروفیسر ڈاکٹر صد شیرا نے بچوں کے لئے جنک فوڈ اور سافٹ ڈرنگس میٹھا زہر ہے ایسا کہا ہے۔

☆☆☆

نام : الماس احمد پٹھان

رول نمبر : 3061

موبائل :

کلاس : بی اے فائنل ایئر

حضرت سید احمد شہیدؒ کو ان کی امی جان کی نصیحت

حضرت سید احمد شہیدؒ ہمارے ملک کے ایک بہت مشہور بزرگ گزرے ہیں۔ آپ رائے بریلی کے رہنے والے تھے۔ آپ کی امی جان نے آپ کی بہت اچھی تربیت کی تھی۔ چنانچہ آپ بچپن ہی سے بہت نیک، بہادر، نڈر تھے۔ اسلام سے آپ کو بے حد محبت تھی۔ دین کی بات، اونچی کرنے کے لئے آپ جی جان سے تیار رہتے تھے۔

ایک دفعہ کا ذکر ہے۔ آپ ابھی چھوٹے سے تھے۔ اللہ کی راہ میں جان کی بازی لگا دینے کا موقع آ گیا۔ آپ جانے کے لئے بے چین ہو گئے۔ مگر امی جان سے پوچھنا ضروری تھا، اجازت لینے اپنی امی جان کے پاس گئے۔ امی جان نماز پڑھ رہی تھیں۔ ملازمہ کو معلوم ہوا تو یہ سوچ کر کہیں بیٹے کی جان خطرے میں نہ پڑ جائے، اس لئے آپ کو روک دیا۔ امید جان نماز سے فارغ ہوئیں تو پتہ چلا کہ ملازمہ نے اجازت نہیں دی۔ امی جان کو بہت برا لگا۔ ملازمہ سے کہا :

”بڑی بی! میرا بیٹا تمہیں اتنا پیارا نہیں جتنا مجھے پیارا ہے۔“

پھر بیٹے سے کہا: ”بیٹا جاؤ! مگر دیکھو بزدلی مت دکھانا، خوب بہادری سے لڑنا۔ اگر منہ پھیر کے بھاگے تو میں تمہاری صورت نہ دیکھوں گی۔“ امی جان کی تربیت ہی کا نتیجہ تھا کہ بعد میں آپؒ نے بہت بڑے بڑے معرکے سر کئے۔ اللہ کا حکم بلند کرنے کی انتھک کوشش کی اور پیٹھ دکھانے کا تو سوال ہی نہیں۔ آخر میں اللہ کی راہ میں جان تک دے دی۔

دیکھا تم نے امی جان کی کوششوں کا نتیجہ۔ ان کی آخرت بھی سنو رگنی اور آج ہم تم ان کے کارنامے یاد کرتے ہیں اور نہایت عزت سے ان کا نام

لیتے ہیں۔

☆☆☆

نام : قاضی طہورہ ارم احمد.....

رول نمبر : 2016

موبائل :

کلاس : بی اے سکنڈ ایئر

کلونجی (Black cumin) کے فائدے

مزاج : گرم خشک

غذائی اجزاء : پروٹین، کاربوہائیڈریٹ، چربی، حیاتین، نمکیات، کلسیم، فاسفورس، لوہا، میگنیشیم، سوڈیم، پوٹاشیم، تانبہ، میگنیز، پانی، کیلوریز
فوائد :

جلد کے امراض (بہق، برص، داغ، گنچ، مہاسہ) نظام تنفس کے امراض (زکان، ضیق النفس، براؤنکائس، نظام انہضام کے امراض (بد مضمی، درد شکم، یرقان، جوڑوں کے امراض) میں مفید ہے۔

کلونجی کو فارسی میں شونیز کہتے ہیں۔ انگریزی میں اس کا نام بلیک کیومن (Black cumin) ہے۔ اس کا پودا سونف کے پودے کے مانند ہوتا ہے۔ شاخیں ہاریک ہوتی ہیں اور پھلیاں لمبی لمبی، جن کا رنگ سیاہ ہوتا ہے مغز سفید ہوتا ہے۔
کلونجی کے متعلق آپ کا ارشاد ہے کہ :

”تم اس کلونجی کو استعمال کرو، کیونکہ اس میں ہر مرض کے لئے شفا ہے۔ سوائے سام کے اور سام سے مراد موت۔ (بخاری و مسلم)
حضرت انسؓ بیان کرتے ہیں کہ آپؐ نے فرمایا: ”جب تکلیف ہو تو شونیز (کلونجی) کی ایک پھلی لے لے اور اس پر پانی اور شہد پی لو۔“
کلونجی زمانہ قدیم سے اچھا اڑالے اور پیٹ کی بیماریوں کے علاج میں استعمال ہوتی آئی ہے۔ آئیور ویدک طب میں کرش ”جیرک“ اور کالی جیری کے ناموں سے بیان کیا گیا ہے۔ کلونجی کا پودا جھاڑیوں کی مانند تقریباً آدھا میٹر اونچا ہوتا ہے جس کو نیلے لوگ کے پھول لگتے ہیں۔
نبیؐ نے اسے شفا کا مظہر قرار دیا ہے۔ کلونجی بے شمار دواؤں میں استعمال ہوتی ہے۔

زیتون (Olive)

زیتون کا درخت تقریباً تین میٹر اونچا ہوتا ہے۔ روئے زمین پر سب سے پہلا درخت زیتون کا ہی ہے۔ زیتون کا پھل غذائیت سے بھرپور ہے۔ زیتون کا تیل کھانے، پکانے بلکہ اشیاء کو محفوظ کرنے اور جسم پر لگانے اور علاج میں استعمال ہوتا ہے۔ زیتون کا تیل زکام میں مفید ہے۔ پرانے زکان میں یا ان مریضوں کو جن کو بار بار زکام ہو جاتا ہے، زیتون کا تیل آئندہ کے لئے محفوظ کر دیتا ہے۔
اعصابی تناؤ میں زیتون کا تیل بڑا مفید ہے۔ اعضاء پر اس کی مالش سے اعصابی تناؤ کم ہو جاتا ہے۔ اعضاء جسم کو سکون حاصل ہوتا ہے۔
زیتون کا درخت سیاست میں امن اور سلامتی کا نشان بن گیا ہے۔

قرآن مجید میں تقریباً چھ مقامات پر اسے اچھے ناموں سے یاد کیا گیا ہے۔ اللہ تعالیٰ نے ایک مقام پر تو زیتون اور انجیر کی ایک ساتھ قسم کھائی ہے۔ روغن زیتون کھاؤ اور اس کو لوگاؤ۔ کیونکہ یہ پاک صاف اور مبارک ہے۔ اس میں ۱۰۰ بیماریوں کا علاج ہے جن میں یواسیر بھی ہے۔

زیتون کا پھل پیر کے برابر ہوتا ہے۔ یہ درخت فلسطین، یونان، اسپین، بحیرہ روم اور ترکی وغیرہ میں پایا جاتا ہے۔ طوفان نوح کے بعد جب زمین ڈرا خشک ہوئی تو جو پودا سب سے پہلے زمین پر اگا وہ زیتون تھا۔ اسی حوالے سے یہ درخواست خاصہ قدیم ہے۔ زیتون کی شاخ امن کا نشان سمجھی جاتی ہے۔ زیتون کا تیل امراض معدہ اور پیٹ کے امراض کے لئے مفید ہے۔ جو لوگ قبض سے پریشان ہیں وہ ایک کپ گرم دودھ میں ایک چائے کا چمچ زیتون کے تیل کا سر پر مساج کریں۔ چکر آنا بند ہو جائیں گے اور دماغ کو طاقت ملے گی۔

حدیث میں آیا ہے کہ زیتون کا تیل کھاؤ اور جسم پر لگاؤ۔ اس میں ستر (۷۰) بیماریوں کے لئے شفا ہے۔ نبی آخر الزماں فرماتے ہیں جس نے زیتون کے تیل کی مالش کی، شیطان اس کے قریب نہیں جائے گا۔

☆☆☆

نام : طنز بلہ فیروز ملا

رول نمبر : 3055

موبائل :

کلاس : بی اے فائنل ایئر

ایران کا جلیل القدر بادشاہ : نوشیروان عادل

شاید انتقام زمانہ تک عادل جیسا محیر العقول بادشاہ دوبارہ جنم نہ لے سکے۔ کہتے ہیں کہ اسی بادشاہ کی پڑپوتی شیرازی شہر بانو سلام اللہ علیہا سے سیدنا امام حسینؑ کی شادی ہوئی تھی۔ اسی بدولت اہل ایران نے چودہ سو برس قبل اہل بیت کے لئے محبتوں کے جو چراغ جلائے تھے وہ آج بھی اسی طرح روشن ہیں۔ نوشیروان عادل جادوئی کردار کا حامل بادشاہ تھا۔

تاریخ تراشنے والے کہتے ہیں کہ اس نے عدل و انصاف کے ساتھ ساتھ ایران کی حریت کا ایسا علم بلند کیا جس کی بدولت سارا منظر بدل گیا۔ عوام و الہانہ خود سپردگی کے عالم میں اس کے عشاق ہوئے۔ چند امراء نے سلطنت نے سابقہ بادشاہوں کے مکروہ کردار کو اپنانے کی کوشش کی لیکن عادل کے بحر عدل میں کوئی جوار بھانا پیدا نہ کر سکے۔ نوشیروان کی بادشاہت سے قبل ایران کا دار الحکومت ”اسطخر“ تھا۔ عادل نے آغاز کار میں ہی انقلابی فیصلہ کیا اور دار الحکومت ”ہمدان“ میں منتقل کیا۔ خوشگوار موسموں کی بدولت ہمدان اس کا پسندیدہ مخطہ تھا۔ اس کی ترجیح امن و امان کا قیام تھا۔ اس نے وقت کی دوسری بڑی سلطنت روم کے ساتھ مصالحت اپناتے ہوئے امن کا معاہدہ کیا اور اندرونی حالت پر پوری توجہ مبذول کر دی۔ لیکن ایک مزدور کے گروہ نے ظلم و ستم برپا کر رکھا تھا۔ یہ عورتوں کو اغواء، بچوں کو غلام اور مردوں کو ہلاک کر دیتا تھا۔ عادل کا پہلا حکم نامہ جاری ہوا کہ مزدور کی عورتوں کو قیمتی مال و اسباب سمیت رہا کر دیں۔ اپنے اسی حکم پر سختی سے عمل درآمد کروایا اور وہ عورتیں جو بیچہ اور بچے ہتیم ہوئے ان کے لئے محل کے دروازے کھول دیئے۔ یتیم بچیاں بالغ ہوئی تو زیادہ سے زیادہ جہیز دے کر ان کی شادیاں کروائیں۔ نوشیروان عادل کی سوغاتوں میں عدل و انصاف اولین ترجیح تھی۔ صوبہ آذربائیجان کے گورنر کی شکایت لے کر ایک بڑھیا دار الحکومت آئی تو نوشیروان نے خاموشی کے ساتھ آذربائیجان کا رخ کیا۔ تحقیق کرنے پر معلوم ہوا کہ گورنر بڑھیا کے خاندان کے افراد کو بے دردی سے ہلاک کر کے اس کی جائیداد پر خود قابض ہو گیا۔ عادل نے گورنر کی زندہ کھال کھنچوا کر اسے عبرت کا نشان بنا دیا۔ یہ خبر دیگر امراء نے سلطنت کو پہنچی تو سب لرزہ بر اندام ہوئے اور آئندہ کے لئے کسی سے جو روستم روار کھنے کی جسارت نہ ہوئی۔ ایران کو نوشیروان کے عہد بادشاہت میں جو شاندار عظمت و رفعت حاصل ہوئی وہ مقام کسی دوسرے کو نصیب نہ ہو سکا۔

اس کا عہد تاریخ انسانی کا درخشاں باب ہے۔ کہتے ہیں کہ اس کے پاس ایک سو بیس رومی، ہندی اور ایرانی طبیب تھے۔ جو ضرورت پڑنے پر ہر ایک کے علاج و معالجہ کے لئے دستیاب ہوتے۔ ان میں مشہور طبیب برزویہ بھی تھا جس نے ہندی کتاب ”کلیہ و دمنہ“ کا فارسی زبان میں ترجمہ بھی کیا تھا۔ اس ذہین و فطین..... بزرگ مہر بھی تھا۔ یہ انتہائی دانا و فاضل تھا۔ شطرنج اسی کی ایجاد تھی۔ مورخ یہ نکتہ لکھنے میں حق بجانب ہیں کہ اگر نوشیروان کو یہ وزیر دستیاب نہ ہوتا تو شاید اسے اپنی کامیابیاں و کامراناں نمل پاتیں۔

ہندوستان کی جنگ آزادی کے مسلمان مجاہدین

(1) مجاہد آزادی حکیم اجمل خان :

مسح الملک حکیم اجمل خاں ۱۱ فروری ۱۸۶۳ء کو پیدا ہوئے تھے۔ ان کا خاندان صدیوں تک مغلیہ سلطنت سے وابستہ رہا ہے۔ ان کا ذہن انقلابی تھا۔ آزادی کے دلدادہ تھے۔ ہندو مسلم اتحاد کے علمبردار تھے۔ ہندو اور مسلمان دونوں کو ملک کی ایک قوم تصور کرتے تھے۔ وہ گائے کی قربانی کے خلاف تھے۔ کیونکہ اس سے ہندو بھائیوں کی دل شکنی ہوتی تھی۔ وہ پردہ کے بھی حامی نہیں تھے۔ وہ ماہر الطبعیات بھی تھے اور ان کے ہاتھوں میں شفا کی اوصاف خدا تھی۔ اس لئے وہ اپنے زمانے کے سب سے بڑے اور مشہور حکیم تھے۔ کانگریس میں ان کی بڑی عزت تھی۔ وہ کپے وطن پرست تھے۔ ۱۹۲۱ء میں وہ انڈین نیشنل کانفرنس کے صدر منتخب ہوئے تھے۔ ان کو دو کاموں سے خاص لگاؤ تھا۔ ایک ہندو مسلم اتحاد اور دوسرا ان کا طیبہ کالج جس کے ذریعے وہ یونانی اور آیورویڈ کی دواؤں کو فروغ دینا چاہتے تھے۔ اس زمانے میں جبہ ہر چیز بہت سستی تھی دہلی سے باہر جانے کی فیس ایک ہزار روپے ہوتی تھی جبکہ غریبوں کا وہ مفت علاج کرتے تھے۔ قوم نے ان کو مسح الملک کا خطاب عطا کیا۔

(۲) مجاہد جنگ آزادی ڈاکٹر مختار احمد انصاری :

ڈاکٹر مختار احمد انصاری ۲۵ دسمبر ۱۸۸۱ء کو ضلع غازی پور کے یوسف پور گاؤں میں ایک قاضی خاندان میں پیدا ہوئے تھے۔ ابتدائی تعلیم گاؤں کے کتب میں ہوئی۔ بنارس سے مڈل اور الہ آباد سے ایف ایس سی پاس کیا۔ حیدرآباد عثمانیہ کالج میں بھی تعلیم حاصل کی۔ لندن سے ڈاکٹری کی ڈگریاں حاصل کیا۔ لندن میں ایک اسپتال میں ریڈیٹنٹ افسر تک بنے۔ بہت قابل انسان تھے۔ ۱۹۱۵ء میں ڈاکٹر انصاری ہندوستان واپس لوٹے اور دہلی میں ڈاکٹری کی، بڑے مشہور ہوئے۔ وہ سچے وطن پرست تھے اور وطن کی آزادی چاہتے تھے۔ ۱۹۲۷ء میں وہ انڈین نیشنل کانگریس کے صدر بنے۔ وہ مسلم لیگ کے بھی پہلے صدر رہے مگر اسے انھوں نے چھوڑ دیا تھا۔ گاندھی جی کے ساتھ کام کیا۔ وہ ہندو مسلم اتحاد کے حامی تھے۔ سول نافرمانی کی تحریک ۱۹۲۲ء میں عملی حصہ لیا اور ترک موالات میں بھی حصہ لیا۔ وہ دوبارہ جیل گئے۔ ۱۵ مئی ۱۹۳۷ء کے دن جبکہ وہ دہرہ دون ایکسپریس سے سفر کر رہے تھے دوران سفر آپ کو دل کا دورہ پڑا اور وفات ہو گئی۔

(۳) بدرالدین طیب جی :

ممبئی شہر کے پہلے ہندوستان بیرسٹر بدرالدین طیب جی ۱۰ اکتوبر کو پیدا ہوئے۔ آپ کی والدہ کا نام آمنہ اور والد کا نام طیب جی تھا۔ آپ کو اردو، عربی، فارسی، گجراتی، مراٹھی اور فرانسیسی زبانوں پر عبور حاصل تھا۔ ۱۷۸۶ء میں آپ نے بیرسٹری کا امتحان پاس کیا اور بمبئی میں وکالت کے پیشہ سے جڑ گئے۔ ۱۸۷۱ء میں انھوں نے عوامی زندگی میں قدم رکھا۔ ۱۹۸۲ء میں بمبئی قانون ساز اسمبلی کے ممبر بن گئے۔ انڈین نیشنل کانگریس کے بانیوں میں آپ کا نام شامل ہے۔ ۱۸۸۷ء میں آپ انڈین نیشنل کانگریس کے صدر منتخب ہوئے۔

مسلمانوں کی تعلیمی پس ماندگی کو دور کرنے کے لئے آپ نے بمبئی میں انجمن اسلام کی داغ بیل ڈالی۔ یہ ادارہ آج بھی تعلیمی خدمات انجام دے رہا ہے۔

۱۹۰۲ء میں آپ پہلے ہندوستان چیف جسٹس بنے۔ ایک سیاسی مقدمے میں ضمانت منظور کی جسے پہلے تین ججوں نے نام منظور کر دیا تھا۔

بدرالدین طیب جی کا نام رقی دنیا تک ان کی خدمات کے باعث یاد رہے گا۔

☆☆☆

نام : شیخ نوشین جہاں نعیم

رول نمبر : 3062

موبائل :

کلاس : بی اے فائنل ایئر

باہر کی غذائیں کھانے کا شوق نوجوان میں نقصان کا باعث

نوجوانوں اور بچوں کی ہر دلچیز غذا جنک فوڈ جنہیں یہ نہایت شوق و رغبت سے کھاتے ہیں، جسے بیزا، برگر، نوڈلز وغیرہ ان کی صحت کے لئے انتہائی خطرناک زہر کا کام سرانجام دے رہے ہیں۔ والدین سمجھتے ہیں ہم اپنے بچوں کو ان کی پسند کی غذا دے کر خوش کر رہے ہیں۔ دراصل وہ اپنے بچوں کو زہر خیز خوشی کھلا رہے ہیں۔ حالیہ دور میں اگر ہم نوجوان نسل اور کم عمر بچوں پر نظر ڈالیں تو بچوں میں موٹاپا، امراض قلب، گردوں کی خرابی اور بلڈ پریشر جیسے امراض کا معاشرے میں تیزی سے پھیلنے کی سب سے اہم وجہ صحت اجزاء سے تیار کردہ یہی غذا کہلاتی ہے۔ پچھلے دنوں میرا ایک عزیز رشتہ دار کا گیارہ سالہ بیٹا اسکول سے گھر آنے کے بعد سر میں شدید درد کی شکایت کرنے لگا۔ ماں نے تھکن اور بھوک کی وجہ سے سر میں ہونے والے معمولی درد سمجھ کر لیمو اور ٹھنکی بچے کو پلا دی۔ جس کو پینے سے بچے کی حالت اور بگڑ گئی اور وہ بے ہوش ہو گیا۔ بھگم بھاگ کر کے بچے کو قریبی اسپتال میں لے جایا گیا۔ وہاں جانے کے بعد پتہ چلا کہ بچے کو بلڈ پریشر انتہائی خطرناک حد تک ہائی ہونے کی وجہ سے اس کو فالج کا ایک ہوا ہے۔ بازاروں میں، میلوں میں بنائی جانے والی اشیاء کولڈ بنانے کے لئے اس میں اجزاء شامل کئے جانے میں خوبصورت رنگین پیکیٹوں میں جو اشیاء فروخت کی جاتی ہیں اس کے منفی اثرات ہماری صحت پر مرتب ہو سکتے ہیں۔ فاسٹ فوڈ کھانے سے ڈپریشن کے واقعات میں ۵۱ فیصد اضافہ ہوا ہے۔ فاسٹ فوڈ سے وزن بڑھتا ہے اور کینسر، ذیابیطس اور قبض جیسی بیماری کے شکار ہو جاتے ہیں۔ کولیسٹرول میں اضافہ ہو رہا ہے۔ بارمونز میں تبدیلی آرہی ہے۔ ریسرچرز کے مطابق اس دنیا میں دیکھنے میں آیا ہے۔ فاسٹ فوڈ کی بدولت دمہ اور الرجی جیسے مسائل جنم لیتے ہیں۔ بدقسمتی ہوتی ہے۔ غذا انسانی جسم کے لئے بہت ضروری ہے۔ انسان بہتر طرز زندگی کی خاطر پیسہ کمانے کے لئے دن بھر اٹھک محنت کرتا ہے۔ دن کی تھکان سے چھٹکارا پانے کے لئے اس کے جسم کو انرجی کی ضرورت ہوتی ہے اور یہ انرجی انسان کی خوراک کی صورت میں حاصل کرتا ہے۔ اس لئے ضروری ہے کہ غذائیت سے بھرپور خوراک کو وہ روزمرہ کی زندگی کا حصہ بنائے۔ انرجی سے بھرپور خوراک پروٹین، معدنیات، نمکیات، آئرن سے بھرپور خوراک استعمال کر کے فاسٹ فوڈ کھانے والے افراد موٹاپے کا اور دیگر امراض کا شکار ہوتے ہیں۔

☆☆☆

نام : مدیحہ سیفان سب قل ممدانی

رول نمبر : 3052

موبائل :

کلاس : بی اے فائنل ایئر

اقوال زرین

- (۱) محبت، محنت، صداقت اور ہمت سے انسان ترقی پاتا ہے۔ (ینگور)
- (۲) انسانی زندگی میں دھن بڑے کام کی چیز ہے۔ (پریم چند)
- (۳) پاک رزق کھاؤ اور نیک عمل کرو۔ (آنحضرتؐ)
- (۴) نکتہ چینی بد نصیبی ہے۔ (حضرت امام جعفر صادقؑ)
- (۵) سیرت انسان کا آئینہ ہے۔ (ارسطو)
- (۶) خوبیاں عمل کی پیداوار ہیں۔ (نیپولین)
- (۷) تجربہ ہی سب سے اچھا استاد ہے۔ (سوامی وویکانند)
- (۸) مشکل میں پڑنے والا انسان ہی مشکلات پر فتح حاصل کر سکتا ہے۔ (ٹیکسیر)
- (۹) دل اور زبان کو قابو میں رکھو۔ (حضرت امام غزالیؒ)
- (۱۰) علم پیغمبروں کی میراث ہے۔ (ابوبکر صدیقؓ)
- (۱۱) علم مال سے بہتر ہے۔ (حضرت علیؑ)
- (۱۲) بڑا دانا وہ ہے جو اپنی زبان کو زیادہ گوئی سے روکے۔ (حضرت سلیمانؑ)
- (۱۳) ترقی نام ہے غلطیوں کی اصلاح کا۔ (لالہ لچت رائے)
- (۱۴) استاد کی تختی ماں باپ کی مہر و الفت سے بہتر ہے۔ (شیخ سعدیؒ)
- (۱۵) بدنامی ہی موت ہے۔ (شکر اچاریہ)
- (۱۶) عورت خوب صورت ہو، پرہیزگار ہو، بااخلاق ہو اور زیورِ تعلیم سے آراستہ ہو۔ (لقمان)
- (۱۷) چاردن بکری بن کر جینے سے بہتر ہے ایک دن شیر بن کر جینا۔ (پنپوسلطان)

☆☆☆

رقیہ رفیق باغبان

بی اے (سال اول)

رول نمبر: 1035

کالج کا نام: یو ای ایس مہیلہ مہا ودیا ایلیہ، شولا پور

موبائل:

عورت دنیا کی رونق ہے

میں آج اس عظیم ہستی کی عظمت پر غور طلب ہوں جسے معاشرے کی کمزور عورت کا نام دیا ہے۔ کمزور عورت، معاشرے کی طرف سے لیا گیا ایک ایسا لقب ہے جسے ہمارے معاشرے کی خواتین نے دل کھول کر قبول بھی کیا۔ ”عورت کمزور ہوتی ہے۔“ یہ بات اُتتی ہی سچ ہے جتنی کہ سورج کے طلوع و غروب ہونے سے صبح و شام کا وجود میں آتا ہے۔ جی ہاں! عورت کمزور ہی تو ہوتی ہے۔ جسمانی لحاظ سے اور روحانی لحاظ سے۔ کیونکہ ایک عورت کمزور ہی ہی جو اپنیوں کی جھوٹی محبت کے خاطر اپنے آپ کو منادیتی ہے۔ والدین کی عزت کے خاطر اپنی خواہشات اور اپنے حقوق بھلا دیتی ہے۔ بھائی کی غیرت کی خاطر اپنی خوشی اور خواہشات کی قربانی دیتی ہے۔ عورت پیدائش سے لے کر جب تک اُس دنیا میں اُس کا وجود برقرار ہے تب تک صرف اور صرف سمجھوتہ کرتی ہے۔ اپنی زندگی سے، اپنے آج سے اور اپنے آنے والے کل سے۔ عورت کمزور ہی تو ہے جو خود کو مٹا کر دوسروں کی خوشی کا خیال کرتی ہے۔ عورت کی شخصیت میں اتنا ضبط کہاں کہ وہ اپنی زندگی اپنے طور و طریقے، اپنی خواہشات، اپنے حقوق اور اپنا وجود جان کر بسر کر سکے۔ بلاشبہ عورت کمزور ہے۔ سسرال کی نا انصافیاں، ظالم شوہر کی مار پیٹ، صرف اس رشتے کو بچانے کی خاطر سہتی ہے اور سماج کی کھوکھلی ذہانت کی وجہ سے اپنی زبان سی لیتی ہے۔ کسی سے کچھ نہیں کہتی۔ کیا واقعی عورت ان حالات کا سامنا نہیں کر سکتی۔ صرف ماں کے ان جملوں کی لاج رکھ لیتی ہے کہ یہی تمہارا نصیب ہے، اسی کے ساتھ گزارا کرو۔ اس طرح وہ ظلم سہتہ سہتہ بڑھی ہو جاتی ہے۔ ان تمام مشکلات کے باوجود اپنی اولاد پر حرف آنے نہیں دیتی۔ جس طبقے سے بھی اُس کا تعلق ہو اپنی اولاد کو بہتر سے بہتر زندگی دیتی ہے۔ اپنی اولاد کی خاطر اپنے آپ کو منادیتی ہے۔

عورت کا وجود ہر مرحلے میں سمجھوتہ کرتے کرتے ختم ہو جاتا ہے۔ چاہے وہ بیٹی بن جائے یا بہن بن جائے یا بہو یا پھر وہ ماں ہی کیوں نہ بن جائے۔ ہر رشتے میں، ہر صورت میں وہ کمزور ہی تو ہوتی ہے۔ لیکن کیا وہ پیدائشی کمزور ہوتی ہے؟ میں نے بہت کوشش کی کہ اس کا جواب مل جائے، لیکن کہیں بھی کسی کتاب یا قرآن کی کسی آیت میں مجھے اس سوال کا جواب نہیں ملا۔ جس کی تفسیر کہتی ہو کہ عورت غیرت کے نام پر قتل ہونے کے لئے بنائی گئی ہے۔ عورت مار پیٹ اور سسرال کے طعنے سننے کے لئے بنائی گئی ہے کہ عورت..... کرنے کے لئے بنائی گئی ہے اور نہ ہی کہیں یہ لکھا ہوا ہے کہ عورت ان تمام ظلم اور زیادتیاں خاموشی سے برداشت کرنے کی پابند ہے۔ نہ تو میرے مذہب اسلام میں اس کا کہیں ذکر ہے۔ اسلام میں صرف عورتوں کو پردے کا پابند قرار دیا ہے۔ چونکہ مذہب اسلام عورت کو پاکیزہ اور قیمتی تسلیم کرتا ہے اور دنیا کا یہ دستور رہا ہے کہ لوگ قیمتی چیزوں کو دیکھ کر ہوش گم کر جاتے ہیں۔ دنیا کی گندگی اور بری نظروں سے حفاظت کے لئے عورتوں کے لئے پردہ کرنا لازمی قرار دیا گیا۔ غرض کہ اسلام نے عورتوں کو ہر قسم کی آزادی دی ہے۔ وہ اپنے حدود میں رہتے ہوئے زندگی گزارنے کی پابند ہے۔ ماں باپ کی فرمانبرداری، شوہر کی خوشی و اولاد کی تربیت، یہ اس کے فرائض میں شامل ہیں۔ وہ تعلیم حاصل کر سکتی ہے۔ اسلام نے اسے یہ حق دیا ہے پھر کیوں سماج کے کھوکھلے رواج اُس سے ٹکراتے ہیں کہ اگر وہ

اسکول یا کالج جائے گی تو گھڑ جائے گی۔ وہ پسند کی شادی کرنے کا بھی حق رکھتی ہے تو پھر کیسے کوئی اس کا یہ حق اپنی جھوٹی غیرت کا مسئلہ بنا کر اس سے چھین لیتا ہے۔ وہ اپنے شوہر سے عزت کی حقدار ہوتی ہے تو پھر کیسے وہ شوہر اسے مارنے پینے کا حق رکھتا ہے۔ وہ اپنی اولاد کی جنت ہوتی ہے تو پھر کیسے وہ اولاد اپنی جنت سے نافرمانی کر سکتی ہے۔

تو کیا واقعی عورت کمزور ہے یا اسے کمزور بنایا گیا؟ پیدائش کے پہلے دن سے ہی اس کے پاؤں میں اصولوں اور جھوٹی غیرتوں کی بیڑیاں ڈال کر اسے کمزور بنایا گیا ہے۔ وہ کمزور جسم کی مالک ہے، وہ اپنے ماں باپ اور بھائی کی عزت کی خاطر اپنی محبت تک کی قربانی دیتی ہے، پھر اسے غیرت کے نام پر قتل کر دیا گیا۔ وہ جو اپنے شوہر کی خوشی کے لئے اپنا آپ لٹا دیتی ہے۔ اسی شوہر کے ہاتھوں ذلیل و خوار کی جاتی ہے۔ وہ جو اپنی اولاد کا پیٹ بھرنے کی خاطر خود بھوکی سو جاتی ہے اسی اولاد نے اپنے پیروں پر کھڑے ہو جانے کے بعد اس کی جانب دیکھنا تک گوارا نہ سمجھا۔ تو کیا عورت کمزور تھی؟ نہیں، اسے کمزور بنایا گیا۔ وہ کبھی کمزور نہیں تھی۔ وہ آج بھی کمزور نہیں ہے۔ عورت تو بہادر ہوتی ہے۔ عورت طاقتور ہوتی ہے۔ وہ جب ان تمام مظالم کے خلاف کھڑی ہوتی ہے تو ظالم خود ہی کمزور ہونے لگتے ہیں۔ وہ جب اپنے حقوق حاصل کرنے پر آتی ہے تو اسے کوئی محروم نہیں کر سکتا۔ کیونکہ وہ کمزور نہیں ہوتی۔ وہ جب معاشرے کی ان کمزور عورتوں کے لئے ایک مثال بننے پر آتی ہے تو کوئی بھی عورت کمزور نہیں رہتی۔ کوئی جائیں جا کر پوچھیں کسی بھی اسلامک اسکالر سے، اگر عورت اپنے حقوق کے لئے آواز اٹھائے، اگر اپنے ظالم شوہر سے الگ ہو جائے، اگر ان جھوٹی غیرتوں کو مات دے تو کیا وہ گنہگار ہوتی ہے؟ کیا خدا اس سے ناراض ہوتا ہے؟ کیا خدا عورت کو مضبوط اور بہادر بناتا دیکھ کر ساتھ نہیں ہوتا۔ نہیں نہیں۔ ایسا نہیں ہے۔ کیونکہ حقیقت یہی ہے کہ اس اللہ نے عورت کو کمزور بنایا، اس نے اسے خاص بنایا، خدا نے عورت کو اس دنیا کی رونق بنانے والا یا اس کی ذلت کے حق میں ہوگا؟ سوچئے سماج والوں، دیا کا ہر باپ و ہر بھائی، ہر شوہر اور ہر بیٹا، اگر اللہ کی نعمت کو نعمت سمجھے گا تو واقعی دنیا بدل جائے گی۔ ایک ایسی دنیا جہاں عورت کا مقام کمزوری اور بزدلی کی بیڑیوں سے نکل کر اس کے حقیقی مقام یعنی نعمت اور اللہ کی طرف سے دیا ہوا عظیم تحفہ بن جائے گا۔ تو چلیں آج ایک عہد کرتے ہیں اور بڑھتے اُس دنیا کی تعمیر کے لئے جہاں عورت کمزور نہیں نعمت اور عظمت کہلاتی ہیں۔

وجودِ زن سے تصویر کائنات میں رنگ

اسی کے ساز سے ہے زندگی کا سوز و دروں

☆☆☆

نام : فاطمہ ریاض احمد ہوگی کر

رول نمبر : 3105

کالج کا نام : یو ای ایس مہیلہ مہاودیا لیب، شولا پور

کلاس : بی اے فائنل ایئر

اقوال زرین - بیٹیاں

- ☆ بیٹیاں وہ نعمت ہیں جن کے استقبال کو اللہ کے محبوب حضرت محمد ﷺ بھی اٹھ جاتے تھے۔
- ☆ نصیب والوں کو پہلی اولاد بیٹی ہوتی ہے۔
- ☆ آپ اپنی بیٹی کو بیٹا کہہ کر بلا سکتے ہیں پر اپنے بیٹے کو بیٹی نہیں کہہ سکتے۔ اس لئے بیٹیاں انمول ہوتی ہیں۔
- ☆ بیٹیاں کھیلنے کھیلنے بڑی ہو جاتی ہیں پتہ نہیں چلتا، کب ان کا کھیل ختم ہوا اور نصیب کا کھیل شروع ہوا۔
- ☆ ایک بیٹا قسمت سے ہوتا ہے پر ایک بیٹی خوش قسمتی سے ہوتی ہے۔
- ☆ صورت سانولی ہو یا چاند جیسی ہو، ماں باپ کے لئے بیٹیاں پری ہی ہوتی ہیں۔
- ☆ چیخ کر ہر ضد پوری کر داتا ہے اکلوتا بیٹا۔ مگر بیٹیاں گزا کر لیتی ہیں ٹوٹی پائل جوڑ کر۔
- ☆ بیٹے اکثر باپ کی زمین بانٹ لیتے ہیں اور بیٹیاں باپ کا دکھ بانٹتی ہیں۔
- ☆ بیٹی جب ”قبول ہے“ کہتی ہے تب دراصل وہ اپنا بچپن، اپنا گھر اور کچھ خوابوں کو خدا حافظ کہہ رہی ہوتی ہے۔
- ☆ بیٹی وہ پھول ہے جو ہر باغ میں نہیں کھلتا۔
- ☆ بیٹیاں پھول کی طرح ہوتی ہیں اور یہ پھول آپ کے گھر کی زینت ہیں۔
- ☆ بیٹیاں سب کے مقدر میں کہاں ہوتی ہیں، خدا کو گھر پسند آئے وہاں ہوتی ہیں۔
- ☆ میٹھی میٹھی پیاری سے کہانیاں ہے تو بچے رب کی مہربانیاں ہیں۔
- ☆ ایک بیٹی اور ایک درخت دونوں کا گھر میں ہونا ضروری ہے۔

☆☆☆

نام : قریشی ذیشان فاطمہ عرفان

رول نمبر : 1015

کلاس : بی اے سال اول

کالج : یو ای ایس مہیلا مہاودیا ایہ شولا پور

مضمون : اردو

موبائل کے فائدے اور نقصانات

مصروفیت کے اس ترقیاتی اور جدید دور میں سائنس اور ٹکنالوجی نے خوب ترقی کی۔ سائنس کی ایجادات میں مختلف مشینیں، کمپیوٹر، ٹیلی ویژن وغیرہ شامل ہیں لیکن انہی میں سے ایک بہترین، اعلیٰ قسم کا آلہ ”موبائل“ فون بھی ہے۔ پہلے صرف اس کا استعمال رابطے اور پیغام رسانی کے لئے کیا جاتا تھا مگر اب موبائل ہماری زندگی کا ایسا حصہ بن گیا ہے کہ ہماری زندگی کے ہر وہ کام اتنی آسانی سے ہو جاتے ہیں کہ ہمیں پتہ بھی نہیں چلتا۔ درج ذیل میں ہم موبائل کے فائدے دیکھیں گے۔

موبائل پہلے پیغام رسانی کے لئے استعمال کیا جاتا تھا۔ دنیا جیسے جیسے ترقی پذیر سے ترقی یافتہ ہونے لگی، ہر چیز میں تبدیلی ہونے لگی اور موبائل فون صرف رابطے تک ہی محدود نہ رہا بلکہ اس میں ایسی ایسی خدمات شامل ہوئی کہ انسان ایک ملک سے دوسرے ملک تک اپنے عزیز واقارب سے رابطہ کرنے لگا۔ موبائل کی وجہ سے ہمارے بہت سے کام کر سکتے ہیں جیسے کہ انٹرنیٹ کی مدد سے ہم دنیا بھر کی معلومات گھر بیٹھے حاصل کر سکتے ہیں۔ اس کی مدد سے ہم موسم کا پتہ لگا سکتے ہیں۔ اگر ہمیں سفر پر جانا ہے تو ہم گھر بیٹھے آن لائن ٹکٹ بک کر سکتے ہیں۔ ہم دنیا کے ہر کونے کے متعلق معلومات اکٹھا کر سکتے ہیں۔

موبائل کی سہولتوں میں سے ایک بہترین اور کارآمد سہولت یہ بھی ہے کہ ہم اپنے بینک اکاؤنٹ کو اس سے جوڑ کر اپنی معاشی ترقی میں اضافہ کر سکتے ہیں اور ہم اسی فون کے ذریعے پیسوں کو ایک دوسرے تک پہنچا سکتے ہیں۔ موبائل فون میں کیمرے کی مدد سے ہم تصاویر بھی نکال سکتے ہیں۔ موبائل کی وجہ سے دنیا گویا ایک برتن میں جمع ہو گئی ہے۔ کوئی بھی کام ہم اس قدر تیزی سے کر لیتے ہیں کہ ہمیں پتہ نہیں چلتا۔ موبائل انسان کی ترقی کا باعث بنا ہے۔ عالمی وباء کووڈ-19 (Covid-19) کی وجہ سے جہاں تمام تعلیمی ادارے بند کر دیئے گئے تھے اور بچوں کی تعلیم میں رکاوٹ پیش آئی وہی موبائل نے اپنا کردار نبھایا اور اسی کے ذریعہ سے آن لائن کلاسز کا اہتمام کیا جانے لگا تھا اور تعلیم میں رکاوٹ دور ہو گئی۔

موبائل میں ایسی حیرت انگیز فیچر ہیں کہ جو ہماری زندگی کے مرحلوں کو لمحوں میں پار کر دیتے ہیں۔

ہمارے موبائل میں مختلف ایڈمک لٹکس ہیں جس سے چھوٹے بچوں کو اضافی معلومات ملتی ہے۔

موبائل کی مدد سے ہم آن لائن شاپنگ (خریداری) کر سکتے ہیں۔

موبائل کی مدد سے ہم نہ صرف رابطہ بلکہ کسی شخص کو ویڈیو کال بھی کر سکتے ہیں۔

ہم موبائل فون میں مختلف زبانوں کے ترجمے کے لئے ڈکشنری کا استعمال کر سکتے ہیں۔

موبائل کے ذریعے ہم مختلف قسم کے غذائی اجزاء کے فوائد و نقصانات بھی جان سکتے ہیں۔

صحت کے متعلق معلومات حاصل کر سکتے ہیں۔

جہاں موبائل کے مختلف فائدے ہیں وہیں اس کے منفی اثرات بھی ہیں۔ جتنے اس کے فائدے ہیں اس سے کہیں زیادہ اس کے نقصانات بھی ہیں۔ موبائل سے پہلے خاندانوں میں یکجہتی تھی، تب سے موبائل ہمارے معاشرے میں آیا ہے اس وقت سے لوگوں میں محبت کم ہوتی جا رہی ہے۔ بچے، بوڑھے، جوان تمام لوگ اس سے لگاؤ میں رہ رہے ہیں۔ بچے میدان کی کھیل سے دور ہیں اور موبائل پر کئی گھنٹوں تک نظر میں جمائے بیٹھے ہیں۔ موبائل میں ہر قسم کی اچھی بری چیزیں ہماری نظروں کو چھو کر گزرتی ہے۔ بچے اور بڑے موبائل میں یکسر کھیل کر اپنی قیمتی وقت ضائع کر رہے ہوتے ہیں۔ نو جوان افراد موبائل لے کر شب بیداری کرتے ہیں اور صبح کو دیر تک بیدار نہیں ہوتے، جس کی وجہ سے صبح کی تازگی سے محروم ہو جاتے ہیں۔ آج کل دھوکے باز لوگ کسی بھی نمبر پر کال کرتے ہیں اور لوگوں سے ان کے اکاؤنٹ نمبر لے کر سارا بینک بیلنس صفر کی مقدار پر کرتے ہیں، اس طرح موبائل پر scam بھی بہت بڑھتے جا رہے ہیں۔

موبائل بے شک ایک نعمت ہے لیکن کچھ نعمتیں اگر حد سے زیادہ ہو جائے تو زحمت بن جاتی ہے۔ جس طرح ایک سگے کے دو پہلو ہوتے ہیں اسی طرح موبائل کے بھی دو روپ ہوتے ہیں لیکن یہ ہمارے استعمال پر منحصر ہے۔ اگر ہم اس کا استعمال ہمارے بہترین کاموں کے لئے کریں گے تو اس سے ہمیں نقصان نہیں ہوگا۔ مثلاً جاپان میں راستے پر چلنے والے افراد کو موبائل فون استعمال کرنے پر پابندی لگائی گئی ہے اور جرمانہ عائد کیا گیا ہے۔ جس سے سڑک حادثات میں کمی واقع ہوتی ہے۔ سبلی نکالنے والے شوقین افراد کسی بھی خطرناک جگہ کو سبلی پوائنٹ بنا لیتے ہیں اور ذرا سی غلط حرکت کے باعث زندگی سے ہاتھ دھو بیٹھتے ہیں۔

والدین بچوں کو ذرا سا روتا دیکھ کر ہاتھ میں موبائل تھما دیتے ہیں۔ وہ یہ نہیں سوچتے کہ بچوں کی آنکھیں اس سے متاثر ہوتی ہے۔ ایک ریبرج کے مطابق یکسر کھیلنے والے افراد موبائل پر جب گھنٹوں نظر جمائے بیٹھے ہیں تو اس سے نہ صرف ان کی آنکھ بلکہ ہاتھ کے انگوٹھے اور گردن کے عضلات میں سستی اور پھیدگی کم ہونے کا اندیشہ رہتا ہے۔ زیادہ موبائل استعمال کرنے والے افراد کا حافظہ بھی کمزور ہونے کے امکانات ہوتے ہیں۔ بعض افراد کھانا کھاتے وقت موبائل استعمال کرتے ہیں یہ بھی صحت کے لئے مضر ہے کیونکہ ہم جب کھاتے کھاتے ہیں تو ہمارا ہاتھ اور منہ اور اندرونی اعضاء اپنا فعل انجام دیتے ہیں لیکن جب ہم اس وقت موبائل بھی دیکھ رہے ہو تو ہمارا خاموش دماغ بھی اپنا کام انجام دیتا ہے اور جب جسم ایک ساتھ ایک ہی وقت میں ایک سے زیادہ کام کرتے تو جسم میں مستقل مزاجی برقرار نہیں رہتی اور ہمارا کھانا ہضم نہیں ہوتا۔ زیادہ موبائل استعمال کرنے سے بیٹائی سے بھی محروم ہونے کا خدشہ ہے۔

تبصرہ :

موبائل ایک نعمت ہے لیکن اس وقت تک جب تک وہ ہماری رہنمائی بہتر اور صحیح طریقے سے کرے۔ لیکن جب بندہ اس کا غلط استعمال کرے تو اس کا نفس اسے ملامت کرتا ہے اور وہ اپنے حقیقی مقصد کو فراموش کرنا شروع کر دیتا ہے یعنی وہ اپنے جینے کا مقصد بھول کر ایک نعمت کو اپنے لئے زحمت بنا دیتا ہے۔ موبائل ہماری نیکیوں میں اضافہ کرنے کا بھی ذریعہ ہے۔ اس میں ہم قرآن شریف کی تلاوت اور ترجمہ تفسیر پڑھ سکتے ہیں۔ ہر قسم کا دینی و دنیاوی علم حاصل کر سکتے ہیں۔

موبائل سے بچوں کا روشن مستقبل سیاہ ہونے لگا ہے۔ بچے ہمارے معاشرے کی تازک کلیاں ہیں لیکن افسوس کہ کلیاں پھول بننے سے پہلے ہی مرجھا رہی ہیں۔ اس لئے والدین اور سرپرست سے میری یہ دلی التجا ہے کہ موبائل کا استعمال صرف ضرورت تک ہی محدود رکھئے اور بچوں کو موبائل سے

☆☆☆

دور رکھئے۔

نام : ثانیہ ضمیر سید

رول نمبر : 1076

مضمون : اردو

کلاس : بی اے سال اول

کمپیوٹر

کمپیوٹر ایک ایسی الیکٹرانک مشین ہے جو بے معنی یا بے ربط حقائق اور ہدایات (جو کہ عمل کرنے کے لئے دی جاتی ہے اور کمپیوٹر فوری طور پر دی ہوئی تربیت سے ان) پر مزید عمل کر کے مفید معلومات کی صورت میں پیش کرتی ہے۔ اس کے علاوہ انھیں محفوظ کرنے کی بھی صلاحیت رکھتی ہے۔ کمپیوٹر نے بین الاقوامی تجارت، روزگاری کی نوعیت، صنعتی پیداوار، گھریلو زندگی، تفریح کے ذرائع، فضائی تحسیس و تجسس، صحت سے متعلق احتیاط، تعلیم، مواصلاتی نظام اور سائنسی تحقیق پر گہرے نقوش مرتب کئے ہیں۔ انسانوں نے کمپیوٹر اپنی ضرورت کے تحت ایجاد کیا ہے۔ مگر دوسری ایجادوں کے برعکس یہ بہت ہی مختصر عرصے میں ساری دنیا پر چھا گیا۔ چارلس باباگے نے ۱۸۱۲ء میں کمپیوٹر بنانے کا سوچا اور ۱۸۲۲ء میں دس سال کی محنت کے بعد کمپیوٹر کا تصور پیش کیا اور ایک سادہ کمپیوٹر بنا ڈالا۔ کمپیوٹر ہماری زندگی کا ایک اہم حصہ بن چکا ہے۔ اس دور میں تقریباً ہر کام کمپیوٹر میں ہی کیا جاتا ہے۔ عام طور پر سمجھا جاتا ہے کہ کمپیوٹر طالب علموں کے لئے بہترین مواد اور مستقبل کے مواقع فراہم کرتا ہے۔ کمپیوٹر سے نہ صرف سماجی رویوں میں تبدیلی آتی ہے بلکہ امیر، غریب اور ہر طریقے کے بچوں کو تعلیمی میدان میں بھی آگے بڑھنے کا موقع ملتا ہے۔ دنیا میں کئی ایسی مثالیں ہیں کہ نوجوانوں نے کمپیوٹر کا استعمال شروع کیا اور اس کے بعد ان پر ترقی کی راہیں کھلتی ہی چلی گئیں۔ کمپیوٹر کی مدد سے بے شمار نوجوانوں کو دولت بھی ملی اور شہرت بھی۔ آج کل کے دور میں کمپیوٹر ہر فرد کی ضرورت بن چکا ہے۔ خصوصاً طالب علموں کے لئے کمپیوٹر کی مدد سے ہم انٹرنیٹ کا استعمال بھی کرتے ہیں جس کی مدد سے ہم بہت ہی کامیابیاں حاصل کر سکتے ہیں۔ کمپیوٹر نے پوری دنیا کو گلوبل ویج بنا دیا ہے۔ اس کے ذریعے ہم دنیا کے کسی بھی کونے میں بیٹھے آدمی سے رابطہ کر سکتے ہیں۔ دفتری نظام سے لے کر بڑے بڑے دفاعی اور انتظامی معاملات بھی کمپیوٹر ہی کی مدد سے ہم دولت اور شہرت حاصل کر رہے ہیں۔ جس کی وہ سے ہم دنیا میں ترقی کی طرف گامزن ہیں۔ ہمارے تعلیمی نظام میں کمپیوٹر کے نصاب کو بہت اہمیت دی جاتی ہے تاکہ طلباء کمپیوٹر کی تعلیم حاصل کریں اور اس پر عمل کر کے ترقی کریں۔ کمپیوٹر کے نصاب کو بہت اہمیت دی جاتی ہے تاکہ طلباء کمپیوٹر کی تعلیم حاصل کریں اور اس پر عمل کر کے ترقی کریں۔ کمپیوٹر نے دنیا میں آکر بہت سے مشکل مسائل کا حل آسان کر دیا ہے۔ کمپیوٹر نے گھنٹوں کا کام منٹوں اور سکنڈوں میں کر کے دکھایا ہے۔ انسان کہیں بھی غلطی کر سکتا ہے مگر کمپیوٹر کہیں بھی غلطی نہیں کرتا۔ کمپیوٹر انسان کی رفتار سے کئی گنا زیادہ تیزی سے کام کرتا ہے۔ کمپیوٹر ہمارے لئے ایک بہت مددگار مشین ہے اور ہم اس سے بہت سے فوائد حاصل کرتے ہیں۔ کمپیوٹر بیک وقت کئی کاموں کو کرنے کی صلاحیت رکھتا ہے۔

کمپیوٹر کی تاریخ اور اس کا ارتقاء صدیوں پہلے کمپیوٹرز کی شروعات گننے والے آلات مثلاً (انیکس) سے ہوئی۔ لیکن آج ہم تاروں پر گولیاں گننے کے بجائے الیکٹرانک پلس (Pulse) استعمال کرتے ہیں۔ پچھلے سالوں میں ٹیکنالوجی کی ترقی کے باعث کمپیوٹر سائنس دانوں، انجینئروں، ڈاکٹروں، معماروں، معاشیوں، اساتذہ اور طلباء کے لئے ایک ایسے بہت تیز اور طاقتور آلے کے طور پر ابھرا ہے جس سے اس کے استعمال کرنے والے اپنے روزمرہ کے کاموں کو تخلص اور پیداوارانہ صلاحیت کو بڑھا سکتے ہیں۔ الیکٹرانک ٹیکنالوجی کی تیز ترقی نے ان کاموں کو بھی ممکن بنا دیا جن کا چند سال پہلے

کرنا اقتصادی طور پر ممکن نہ تھا۔

کمپیوٹر کی اقسام :

کمپیوٹر کو چار مخصوص گروپوں میں تقسیم کیا گیا ہے۔ جن کو الگ الگ مقاصد کے حصول کے لئے استعمال کیا جاتا ہے۔ کمپیوٹر کی چار اقسام یہ ہیں

(۱) سوپر کمپیوٹر (۲) مین فریم کمپیوٹر (۳) منی کمپیوٹر (۴) مائیکرو کمپیوٹر

یہ گروپ بندی کمپیوٹرز کو پروسیسنگ کی طاقت، ان کو اسپید، مین میموری کا سائز اور ان میں موجود دوسری صلاحیتوں کی بنیاد پر کی گئی ہے۔ ایکٹرائٹس کی فیلڈ میں ترقی کی وجہ سے مختلف گروپس کی بہت سی خصوصیات مشترک ہو گئی ہیں۔ مثال کے طور پر پروسیسنگ اسپید اور میموری سائز کو لیجئے تو آج کے منی کمپیوٹر کی یہ دونوں خصوصیات کل کے مین فریم کے برابر ہیں۔

ان پٹ ڈیوائس (Input Devices) :

ہم جانتے ہیں کہ کمپیوٹر حسابی عمل کو تین مراحل میں انجام دیتا ہے۔ ان پٹ ڈیوائس کمپیوٹر میں سب سے پہلا مرحلہ ہوتا ہے جس میں ہم باہر سے ڈیٹا کمپیوٹر کے اندر ان پٹ ڈیوائس کے ذریعے پہنچاتے ہیں۔ ان پٹ ڈیوائس بیرونی ڈیوائس ہوتی ہیں۔ کمپیوٹر میں ماؤس اور کی بورڈ بنیادی ان پٹ ڈیوائس ہیں جو کہ کمپیوٹر تک ڈیٹا کو پہنچاتی ہیں۔ اس کے علاوہ آج کل بہت سی دوسری ان پٹ ڈیوائس کا استعمال کیا جا رہا ہے۔ جیسے سکیور، کارڈ ریڈرز، مائیکروفون وغیرہ۔ لیکن ماؤس اور کی بورڈ وہ واحد ان پٹ ڈیوائس ہے جن کے ذریعے کمپیوٹر تک بنیادی ان پٹ ڈیٹا پہنچتا ہے اور ان ڈیوائس کے بغیر کمپیوٹر کا استعمال ناممکن ہے۔

☆☆☆

نام : پٹھان مسکان عشرت

جماعت : بی اے (سال دوم)

رول نمبر : 2062

کالج : یو ای ایس مہیلا مہاودیا لہ شولا پور

تم قوم کی زینت ہو

میں آج اپنی بات اس شعر سے شروع کرتی ہوں۔

ہم اس دنیا کی رونق ہے

ہم سے یہ دنیا جنت ہے

میں آج مسلم قوم کی لڑکیوں کی خاطر یہ عنوان اپنے آرٹیکل میں لے رہی ہوں۔ آج گزرتے ہوئے ماحول کے ساتھ میری بہنیں اور سہیلیاں بھی غلط راستے کو اختیار کر رہی ہیں۔ میری بہنوں سے میری گزارش ہے کہ آپ اپنے ماں باپ کی اتنی پیاری ہو۔ پھر آپ اتنی کمزور کیوں ہو، کہ کسی غیر کے ساتھ بھاگ جا رہی ہو۔ میں اُن لڑکیوں کے ماں باپ سے صرف اتنا کہنا چاہتی ہوں کہ ایسا کیوں ہو رہا ہے؟ کیا آپ نے اُن کی طرف دھیان نہیں دیا یا پھر کیا آپ نے اُن کو ایسا ماحول دیا ہے۔ اور میری بہنوں کی ماؤں سے یہ کہنا چاہتی ہوں کہ آپ اپنی بیٹی کے ساتھ اس طرح رہنا جیسے ایک سہیلی دوسری سہیلی کے ساتھ رہتی ہے۔ پھر دیکھنا آپ کے ایسے سلوک سے آپ کی بیٹی کے عادات و اخلاق صحیح رہیں گے۔

سب سے اہم آج ہمیں اس بات کا دھیان رکھنا ہے کہ کسی غیر کے بہکاوے میں آکر ہم اپنی زندگی نہیں خراب کریں گے۔ یہ سب اس وجہ سے ہو رہا ہے کہ اُن میں ایمان کی پختگی نہیں ہے اور دوسری وجہ یہ کہ ہماری مسلم لڑکیوں میں علم کی بہت کمی ہے۔ موبائل فون کا غلط استعمال بھی کر رہی ہیں۔ آج کل چند لڑکیوں کی وجہ سے وہ جو علم حاصل کرتی ہیں اُن کو علم حاصل کرنے سے روکا جا رہا ہے۔ اس لئے اُن ماں باپ کو چاہئے اپنی بیٹی پر پھر سے کے ساتھ اُن کو علم حاصل کرنے کی اجازت دیں۔

آپ کے ماں باپ آپ کو اتنا پیار کرتے ہیں، آپ سے محبت سے پیش آتے ہیں، آپ کو انھوں نے پالا پوسا، بڑا کیا، آپ کی ہر ضد پوری کی، مگر آپ اُن کے ساتھ کیا کر رہی ہو۔ کیا آپ جانتی ہو کہ آپ کے بھاگ جانے کی حرکت کی وجہ سے اُن پر کیا گزرتی ہے۔

آپ اپنے مذہب کو کیسے چھوڑ سکتی ہیں؟

اپنے والدین کو کیسے چھوڑ سکتی ہیں؟

میری مسلم جتنی بھی بہنیں ہیں اُن سے میں التجا کرتی ہوں کہ وہ ان معاملات میں نہ پڑیں۔ اپنی زندگی کو دینی و دنیاوی علم میں وقف کر دے۔ اپنے ماں باپ کے فرمانبردار بنیں، اپنے ایمان کو پختہ کریں اور علم حاصل کریں اور دوسرے کو بھی اس بات کی ہدایت دیں۔

آخر میں اپنی تمام بہنوں کو کہنا چاہتی ہوں کہ کسی اجنبی کی باتوں میں آکر اپنے ماں باپ اور تو اور اپنے پاک مذہب کو نہ چھوڑیے۔ اپنے ماں باپ کی عزت کو اپنے پیروں تلے نہ روندنیے، ایسے بہکانے والوں سے اپنے آپ کی حفاظت کریں۔

علم حاصل کر کے اپنے آپ کو اتنا قابل بنائیں کہ آپ کی ہدایت دوسروں کی زندگی سنوار دے۔ میری یہ آرٹیکل لکھنے کا مقصد یہ ہے کہ آپ

بہکاوے سے بچیں اور اپنی زندگی کو بہتر بنائیں۔

تم رحمت ہو رحمت نہ ہو

تم عزت ہو ذلت نہ ہو

☆☆☆

ہندوستان کی بڑھتی ہوئی آبادی : ایک سنگین مسئلہ

تنہولی اسماء عزیز

بی اے (سال دوم)

کالج کاتام : یو ای ایس مہیلہ مہاودیا لیہ، شولا پور

رول نمبر : 2043

عالمی آبادی سے متعلق اقوام متحدہ کی ایک رپورٹ میں دعویٰ کیا گیا ہے کہ رواں برس انڈیا یا دنیا میں سب سے زیادہ آبادی والا ملک بن جائے گا۔ اقوام متحدہ کی پاپولیشن فنڈ (یو این ایف پی اے) کی عالمی آبادی سے متعلق رپورٹ میں بھارت کی آبادی کا تخمینہ ایک ارب ۳۲ کروڑ ۶۶ لاکھ لگایا گیا ہے جبکہ چین کی آبادی ایک ارب ۳۲ کروڑ ۵۷ لاکھ رہنے کی توقع ہے۔

گذشتہ ۷۰ برسوں سے بھارت اور چین کی آبادی عالمی آبادی کا ایک تہائی حصہ سے زیادہ ہے۔ گذشتہ برس چین کی آبادی میں ۱۹۶۱ء کے بعد پہلی بار کمی واقع ہوئی ہے۔ چین میں حالیہ برسوں میں پیدائش میں کمی آئی اور گذشتہ برس پہلی بار ۱۹۶۱ء کے بعد اس کی آبادی سکڑ رہی ہے۔

طویل عرصہ کی غلامی کے بعد ۱۹۴۷ء میں جب ہندوستان آزاد ہوا تو اپنی آزادی کو برقرار رکھنے اور ملک کو خوشحال رکھنے کے لئے بہت سے مسائل مثلاً ملکی دفاع، خوراک، تعلیم، آباد کاری وغیرہ مسائل حکومت ہند کے زیر غور آئے۔ انھیں بڑے بڑے مسائل میں ایک اہم مسئلہ ہندوستان کی بڑھتی ہوئی آبادی کا بھی ہے۔ بڑھتی ہوئی آبادی ایک عالمی مسئلہ ہے۔ ۱۹۴۷ء میں جب ہندوستان آزاد ہوا تو اس وقت یہاں کل آبادی تقریباً ۳۰ کروڑ تھی، جس کے لئے تمام تر سہولیات مہیا کرانا حکومت ہند کی ذمہ داری تھی۔ بیچ سالہ منصوبوں کے ذریعہ ان مسائل میں نمایاں کامیابی ملی۔ نئی تکنیک کے ذریعہ طے شدہ نشان تجاوز کئے گئے۔

ملک میں ترقی ہو رہی ہے۔ پھر بھی بے روزگاری اور غربی ختم ہونے کا نام نہیں لے رہی ہے۔ اگر کچھ مسئلے بھی ہوئے تو ان کی رفتار سست ہے، کیونکہ جس تیزی سے ملک میں ترقی ہو رہی ہے اس سے کہیں زیادہ تیزی کے ساتھ ملک کی آبادی بڑھ رہی ہے۔ ملک نے بے شک نہایت تیزی سے ترقی کی ہے لیکن پھر بھی آج بے روزگاری، غربت اور ناخواندگی کے مسائل اپنی جگہ نظر آتے ہیں۔ اس کی وجہ یہ ہے کہ پچاس سالوں میں آبادی بھی تقریباً ۶۰ کروڑ سے زیادہ بڑھی ہوئی ہے اور بڑھتی ہوئی آبادی ترقیاتی منصوبوں سے کہہ رہی ہے کہ ”تو ڈال ڈال تو میں پات پات“ اگر تیزی سے بڑھتی ہوئی آبادی کو نہ روکا گیا تو ہندوستان کے مسائل کبھی ختم نہ ہوں گے۔ تیزی سے بڑھتی ہوئی آبادی آج پوری دنیا کے لئے ایک مسئلہ بنی ہوئی ہے۔ ہر ملک چاہتا ہے کہ بڑھتی ہوئی آبادی پر کنٹرول کیا جائے کیونکہ اس سے ملک کی ہرقسم کی ترقی متاثر ہوتی ہے۔ عوام کو روٹی، کپڑا، مکان، تعلیم، علاج اور روزگار کے مسائل سے دوچار ہونا پڑتا ہے۔ ملک میں غربت بڑھتی ہے اور عام آدمی معیار زندگی گھٹتا جا رہا ہے۔ ان مسائل سے نمٹنے کے لئے بیرونی ممالک سے

قرض لینا پڑتا ہے۔ ہندوستان کے ۸۰ فیصد کنپے بڑے ہونے کی وجہ سے پریشان ہیں۔ آمدنی کم اور خرچ زیادہ ہے۔ انہڑھ اور غریب گھرانوں میں ہر سال بچے پیدا ہوتے ہیں اور نتیجتاً آبادی میں اضافہ ہوتا ہی رہتا ہے۔

حکومت نے تیزی سے بڑھتی ہوئی آبادی پر روک لگانے کے لئے خاندانی منصوبہ بندی کی اسکیم بھی تیار کی ہے۔ محکمہ صحت اور فلاح و بہبود عوام کو خاندانی منصوبہ بندی کی اہمیت اور فائدے بتاتے رہتے ہیں۔ حکومت بھی چاہتی ہے کہ لوگ خوشی خوشی خود سے ان منصوبے پر عمل کرے تاکہ وہ اپنے چھوٹے سے کنپے کو اچھی خوراک اور سہولیات مہیا کر سکیں۔

☆☆☆

پیغام

یونین ایجوکیشن سوسائٹی شہر شولا پور کا ممتاز ادارہ ہے۔ ابتداء ہی سے اس ادارہ کا یہ نصب العین رہا ہے کہ معاشرے کی ترقی کے ساتھ ساتھ تعلیم نسواں عام ہو۔ اسی مقصد کے تحت مہیلہ مہاودیا لیکہ کی بنیاد رکھی گئی تاکہ لڑکیوں کو تعلیم یافتہ بنایا جاسکے۔ ہم بخوبی جانتے ہیں کہ اگر ایک لڑکی کو تعلیم یافتہ ہو جاتی ہے تو یقیناً پورا خاندان تعلیم یافتہ بن جاتا ہے۔

ادارہ یوں ہی تعلیمی خدمات فراہم کرتا ہوا ترقی کی راہ پر گامزن ہے۔ ہم آج بھی لڑکیوں کے تعلیمی معیار کے ساتھ ساتھ ان میں خود اعتمادی، اخلاقی، مذہبی و معاشرتی شعور کو بڑھانے اور ان کی فلاح و بہبودی کے لئے دن رات کوشاں ہیں۔ اسی طرح مستقبل میں بھی لڑکیوں کی ہمہ جہت ترقی کے لئے ہماری جدوجہد جاری رہے گی۔ انشاء اللہ

زید نعیم شیخ

صدر

یونین ایجوکیشن سوسائٹی شولا پور

☆☆☆

**Donated Rs. 5000
From Hindi
Department**

**Inaugural Function of the
Text Book of B.A. Part – I
Urdu Option**

7666540002

SIGMA Skill India, Solapur

- 1. Fashion Designing**
- 2. Beauty Parlour**
- 3. Tally**
- 4. Spoken English**

Android Apps Development, C, C++,
Java, .Net HTML5, Java Script, CSS,
DS, Web Designing, AutoCAD
Tally ERP9, DTP, CCC
Mobile Repairing, Hardware
Networking, CCNA, Server 2008
SQL Server, Linux

7709105128, 8421460525
8806033438, 9022315665
icon2comp@gmail.com

PC Sales & Services

BCA, BCS, Diploma
Polytechnic & Engineering
Classes & Project Work
With
Database Management

E.S. Mahila Mahavidyalaya, 141, Siddheshwar Peth, Opp. KMC Complex, Solapur

The Icon Computer Training Institute, Solapur

GULAM PAILWAN Multipurpose Hall

Contact For Booking

+91 786 786 2442
+91 9090 737475
(0217) 2 737475

Civil Chowk to Pathrut Chowk Road,
Behind of Ajaz Traders Kalika Steel, Solapur.

Zeeshan : 8007539191
themh13hub007@gmail.com

One Stop For New / Used Mobiles©

Shop No. 5, Ashirvad Complex, Saat Rasta Solapur - 413001

The MH 13 HUB

ZAM ZAM Rice Center

Zam Zam Rice Center

Mob. : 9595571234
9922765983

Shaniwar Peth, Budhwar Bazar Road, Opp. Fatima Complex, Solapur

यु. ई. एस. महिला महाविद्यालय
सोलापूर

वार्षिक अहवाल

२०२२-२३

शैक्षणिक वर्ष २०२२ - २०२३ या काळात शिक्षकांनी केलेल्या कार्याचा अहवाल

Dr. Shaikh F. M.

Associate Professor

HOD of Urdu Department

I/C. Principal

1. Co-authored of the textbook for B.A.I Urdu (Optional) Paper – I
  2. Co-authored of the textbook for B.A.I Urdu (Optional) Paper – II
  3. Compiled the textbook for B.A.I Persian (Optional) Paper – I & Paper -II
-

- 1) Have been working as the In-charge Principal from November – 2017
- 2) Invited as Chief Guest by Sports and Games Foundation Solapur on 10th March 2023 and also received the award of excellence.
- 3) Attended a meeting as a sub-committee member of the subject Urdu (Opt.) Paper III, IV, V & VI for designing the syllabus of B.A.II board of studies P.A.H. Solapur University, Solapur on 11-01-2023.
- 4) Attended a meeting as a sub-committee member of the subject Persian (Opt.) Paper III, IV, V & VI for designing the syllabus of B.A.II board of studies P.A.H. Solapur University, Solapur on 12-01-2023.
- 5) Invited as resource person for the workshop on Ph.D. Course for Urdu Paper III on 8th, 9th & 11th June 2022 respectively.
- 6) Attended a meeting as a sub-committee member of the subject Urdu for designing the syllabus of M.A.I board of studies P.A.H. Solapur University, Solapur on 16-01-2023.

Has Attended on screen evaluation and moderation of the subject Urdu & Persian at the class of B.A. I, II & III.

Mrs. Shaikh Nikhat Parvez Akhtar

Associate Prof.

HOD Department of English

1. One Day National Conference Presented a Research Paper entitled
“Globalization of Education”

Organized and sponsored by
National Assessment and Accreditation Council
26th December 2022
C. B. Khedgis, Arts & Commerce College, Akkalkot.
2. International Conference on English Learning & Teaching Skills – 2023

For Exhibiting the Paper
“Workplace English Training” at the ICEHTS, 2023
Organised by
The Department of Basic Science & Humanities, Institute &
Management, Kolkata
February 9th – 11th 2023
3. One Day National Seminar
Presented a Research Paper entitled
“Role of Indian English Literature in Culture and Language Culture.”
Organised by
Dayanand College of Arts, Latur
Sponsored
Under the theme of “Azadi Ka Amrit Mahotsav”
4th March 2023
4. A National Seminar
Presented a Research Paper on
“The Treatment of Man-Woman Relationship in the select Novel of
Shashi Deshpande: Overview”
Organized by
Suvarnlata Gandhi Mahavidyalaya, Vairag
Department of English
Published in the UGC (are listed Journal)
10 March 2023
5. Participated in “Two Day National Webinar on Novels of Indian Women Booker
Prize Winners: An Appreciation

Organized by
Karnataka State Akkamahadevi Women’s University, Vijayapura.
6th & 7th March 2023

Mrs. Aisha Jabeen Saudagar

(M. A. SET, Ph.D. (Pursuing))

1. Participated in Two Days Online International Workshop on “Research Methodology” from 29th to 30th September 2022, Organized by D. Y. Patil Institute of MCA and Management, Akurdi, Pune in association with. Project Management Institute Pune, India and Indian Society for Technical Graduation.
2. Participated in two Day National Webinar on “Novels of Indian Women Booker Prize winners. An Appreciation hold on 6th and 7th March 2023. Organized by Karnataka State Akamahadevi Women’s University, Vijayapura.
3. An Article titled “Gender Equality Today for Sustainable Tomorrow” was published as a Book chapter under the title of the book “Women Empowerment and Gender Equality Toward Sustainable Development” by the learn International Publication, Pune. Date of Publication is 28/02/2023 and ISBN = 978-81-959050-1-0
4. Successfully completed the Ph.D. course work in the month of June 2022 and qualified the course work examination in the month of October.
5. Organized One Day State Level Webinar on IPR and Traditional knowledge of India under IQAC and U.E.S. Mahila Mahavidyalaya, Solapur
6. Participated in One Day Workshop on “Digital Innovation and Technology for Gender Equality” Organized by English Department & U. E. S. Mahila Mahavidyalaya, Solapur and IQAC

Prof. Imam Babul Shaikh

(M.A. B.Ed. SET Ph.D. (Pursuing))

- ❖ In the year 2022-23 completed the course work of Ph. D. in June 2022 and in the month, Oct. Passed the Ph. D. course work examination.
- ❖ Attended and paper presented in one day Online National Conference on "National Education Policy 2020 and Role of Higher Education for Sustainable Development Goals in India" organised by Dept. of English C.B. Khedgi's Basaweshwar Science, Raja Vijay Singh Commerce and Raja Jay Singh Arts College, Akkalkot on 26th December 2022.
- ❖ Attended and paper presented in Two Day National Seminar on translation in the perspective of National Education Policy 2020 on 20th & 21st January 2023 organised by Department of English and Hindi K.B.P. College, Pandharpur.
- ❖ Attended One-Day Workshop on "Digit All: Innovation and Teaching for Gender Equality organized by Dept. of English U.E.S. Mahila Mahavidyalaya, Solapur on 15th March 2023.
- ❖ Attended One-Day state level webinar on "IPR and Traditional Knowledge of India" organised by IQAC U.E.S. Mahila Mahavidyalaya, Solapur on 23rd March 2023.

● महाविद्यालयीन समिती

१. हिंदी लिटररी असोसिएशन :- समन्वयक
२. विद्यार्थी व शिक्षक तक्रार निवारण समिती :- समन्वयक
३. अंतर्गत तक्रार निवारण समिती – समन्वयक
४. माजी विद्यार्थी संघटना :- समन्वयक
५. महाविद्यालय नियतकालिका समिती – संपादक (समन्वयक)
६. प्रवेश प्रक्रिया समिती :- समन्वयक
७. विद्यार्थी दत्तक-पालक समिती – सदस्य

● सभासदत्व

१. शिवाजी विद्यापीठ शिक्षक संघटना – सदस्य
२. न्यायचक्र मराठी मासिक सोलापूर – सदस्य
३. हिंदी विकास मंच - आजीवन सदस्य
४. देवनागिरी लिपि परिषद – आजीवन सदस्य
५. वाग्धारा मासिक – सदस्य
६. हिंदी त्रैमासिक संचारिका – सदस्य
७. महाविद्यालयीन सुटा महिला प्रतिनिधी

● संशोधनात्मक कार्य

१. “स्वतंत्रता संग्राम में भारतीय कवियों का योगदान” आजादी के अमृत महोत्सव के उपलक्ष्य में आयोजित दो दिवसीय अंतर्राष्ट्रीय संगोष्ठी” स्वतंत्रता संग्राम में भारतीय साहित्य का अवदान” हिंदी विभाग, कर्नाटक विश्वविद्यालय, धारवाड – पुस्तिका (ISSN) peer -reviewed journal) में प्रकाशित आलेख
२. महाविद्यालयीन कार्य से संबंधित अन्य कार्य २०२२-२३
  १. बहिस्थ वरिष्ठ पर्यवेक्षक : अक्तू-नवंबर – २०२२ – २३
  २. १७/१२/२०२२ : विश्व हिंदी संघटन, नई दिल्ली एवं सहचर ई – पत्रिका, नई दिल्ली के संयुक्त तत्वावधान में भक्तिकालीन कवि रहीमदास जी की जयंती के उपलक्ष्य में आयोजित एक दिवसीय अंतर्राष्ट्रीय ई – संगोष्ठी में सक्रिय सहभाग
  ३. १४/०९/२०२२ : युनियन एज्युकेशन सोसायटी का महिला महाविद्यालय, सोलापुर (महाराष्ट्र) हिंदी विभाग द्वारा आयोजित “राष्ट्रीय हिंदी ज्ञानतरंग प्रश्नोत्तरी” (क्विज) संयोजिका
  ४. १४/०९/२०२२ : मराठवाडा शिक्षण प्रसारक मंडळ संचालित यशवंतराव चव्हाण कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अंबाजोगाई, हिंदी विभाग – “राष्ट्रीय हिंदी निबंध प्रतियोगिता” – २०२२ – मार्गदर्शक.
  ५. १०/०३/२०२३ : सुवर्णशांती बहुउद्देशीय मंडल संचालित – सौ. सुवर्णलता गांधी महाविद्यालय, वैराग – “२१ वी सदी के हिंदी साहित्य के नए विचार प्रवाह” एक दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी में – सक्रिय सहभाग

६. १२/०८/२०२२ : भारत महाविद्यालय, जेऊर, पु.अ.हो. सोलापूर युनिव्हर्सिटी सोलापूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने “वन डे मल्टीडिसिप्लनरी, इंटरनॅशनल ई – कॉन्फरन्स” “मॉडर्न रिसर्च इन सायन्स, सोशल सायन्स अँड लॅंग्वेजस” में – सक्रिय सहभाग
७. यशवंतराव चव्हाण वारणा महाविद्यालय वारणानगर, जिला- कोल्हापुर (महाराष्ट्र), भारत केंद्रीय संस्थान आगरा, शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर और शि. वि. हिंदी प्राध्यापक परिषद के संयुक्त तत्वावधान में आजादी का अमृत महोत्सव वर्ष के उपलक्ष्य में “एक दिवसीय आंतरराष्ट्रीय ऑनलाईन हिंदी संगोष्ठी” विषय – “वर्तमान हिंदी साहित्य : वैचारिक स्थिति” में सक्रिय सहभाग.
८. ५/९/२०२२ से १०/९/२०२२ : के एस टी गव्हर्नमेंट कॉलेज, रामगढ़ (सी. जी.) “E – Quiz: On Teachers Day” में प्रतिभागी

डॉ. जमादार अरिफ गफूर
शिक्षण – एम.ए. नेट पीएच. डी.

- प्रकाशित आलेख

१. समसामायिक रंगमंचीयता में मनुष्यीय संवेदनाओं का विस्तार (नांदेड़)
२. बाल जिज्ञासा में पूर्ववर्ति वाणी की मर्यादा (छत्तीसगढ़)
३. श्रीमती पद्मबाई कपूरचंदजी कोटे महिला महाविद्यालय, १५ मार्च २०२२ को कंप्यूटर में नागरी लिपि का प्रयोग भुसावल अध्यात्मक लेख प्रकाशन

- वेबिनार

१. ए.आर.बुर्ला महिला वरिष्ठ महाविद्यालय २५ सितंबर २०२२ को हिंदी भाषा का महत्व (सोलापूर)

- प्रमुख वक्ता

१. WALCHAND INSTITUTE OF TECHNOLOGY दि. १७-१८ दिसंबर २०२१ “साहित्य और युवा जीवन” इस विषय पर प्रमुख वक्ता के रूप आमंत्रित
२. पुण्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर “नेट-सेट कार्यशाला” में मार्गदर्शन
३. युनियन एज्युकेशन सोसायटीज महिला महाविद्यालय, “आजची महिला सुरक्षित आहे का” इस विषयपर व्याख्यान

- कार्यशाळा

१. सांगोला महाविद्यालय, सांगोला बी. ए. ३ हिंदी – पुनर्गठीत पाठ्यक्रम के कार्यशाला में सहभाग

- महाविद्यालयीन समिती
  - १. शिस्तपालन समिती – समन्वयक
  - २. अंतर्गत परिक्षा समिती - समन्वयक
- सभासदत्व
  - लोकमत 'सखी मंच' – सदस्या

१. Participation of ICERT one-day international seminar on the occasion of “National Youth Day in India” January 12, 2023
२. १०/०१/२०२३ - विश्व हिंदी संगठन, नई दिल्ली श्रीमती सी. आर. गार्डी आर्टस् कॉलेज, मुनपुर(RDC), हिंदी विभाग, सरकारी कला और विज्ञान महाविद्यालय (स्वायत्त) कारवार के संयुक्त तत्वावधान में एक दिवसीय अंतरराष्ट्रीय ई-संगोष्ठी “वैश्विक परिदृश्य में समरसता की संवाहक हिंदी” में सहभाग
३. ११/०२/२०२३ - श्री. वारणा विभाग शिक्षण मंडळ संचलित, यशवंतराव चव्हाण वारणा महाविद्यालय वारणानगर, जिला – कोल्हापुर (महाराष्ट्र), भारत केंद्रीय हिंदी संस्थान, आगरा (शिक्षा मंत्रालय, भारत सरकार) शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर और शिवाजी विद्यापीठ हिंदी प्राध्यापक परिषद के संयुक्त तत्वावधान में आजादी का अमृत महोत्सव वर्ष के उपलक्ष्य में एक दिवसीय अंतरराष्ट्रीय ऑनलाइन हिंदी संगोष्ठी “वर्तमान हिंदी साहित्य : वैचारिक स्थिति” में सक्रिय सहभाग
४. 15/10/2022 - Shri Sairaj Shikshan Pratisthan’s Vishwalata Arts, Commerce & Science College Bhatgaon, Tal- Yeola, Dist- Nashik. Department of NSS organized E Quiz on “Reading Inspiration Day” Participation
५. All India Tanzeem Farogh -E- Urdu International Urdu Quiz – 2022 – Participated
६. १४/०९/२०२२ - युनियन एज्युकेशन सोसायटी का महिला महाविद्यालय, सोलापुर (महाराष्ट्र) हिंदी द्वारा आयोजित राष्ट्रीय हिंदी ज्ञान तरंग प्रश्नोत्तरी (क्विज) में सहभाग – १४ सितंबर २०२२
७. विश्व हिंदी संगठन, नई दिल्ली एवं सहचर ई – पत्रिका, नई दिल्ली के संयुक्त तत्वावधान में भक्तिकालीन कवि रहीमदास जी की जयंती के उपलक्ष्य में आयोजित एक दिवसीय अंतरराष्ट्रीय ई- संगोष्ठी “जीवन की समग्रता के कवि रहीम” में सहभाग – १७ दिसंबर २०२२
८. Participated in IP Awareness/Training Program under National Intellectual Property Awareness Mission on March 29, 2023 Organized by Intellectual Property Office, India.
९. अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी साहित्य, समाज और हिंदी सिनेमा आयोजक राजकीय कला कन्या महाविद्यालय, कोटा (राज.) १८ जनवरी २०२३ में सहभाग
१०. सुवर्णशांती बहुउद्देशीय मंडल संचलित सौ. सुवर्णलता गांधी महाविद्यालय, वैराग, अमृत महोत्सव के उपलक्ष्य में IQAC एवं पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होलकर सोलापूर विश्वविद्यालय, सोलापूर और हिंदी विभाग के संयुक्त तत्वावधान

में एक दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी “२१ वीं सदी के हिंदी साहित्य के नए विचार प्रवाह” में साहित्य सहभाग – १० मार्च २०२३

११. लोकमान्य ग्रामीण विकास संस्था संचलित लोकमान्य महाविद्यालय (कला, वाणिज्य, विज्ञान) सोनखेड ता. लोहा जि. नांदेड तथा विश्व हिंदी संगठन नई दिल्ली के संयुक्त तत्वावधान में आयोजित एक दिवसीय अंतरराष्ट्रीय ई – संगोष्ठी “जीवन के गहरे रंगों की चित्रकार : महादेवी वर्मा” – २६ मार्च २०२३ में सहभाग

१२. Participate of National Conference on Social Thinking of Dr. Ambedkar & Jyotirao Phule – 16 April 2023

Mrs. Harkare G. M.

M. A., M. P. Ed.

Director of Physical Education and Sports

- Member of Suta
- Member of National Association of Physical Education and Sports Sciences
- Worked as Internal & External Sr. Supervisor and Examiner University Examination.
- Selected as a member of University Table Tennis Team Selection Committee.
- Selected as a member of University Badminton Team Selection Committee.
- Appointed as a Subject Expert for Interview in Dayanand College Solapur on 5/12/2022
- Attended two days International Conference on Yoga, Nutrition, Scientific Training Methods and Rehabilitation for Avoiding Attraction of Doping in Sports Organized by Y. C. Mahavidyalaya Karmala on 24th and 25th March 2023 and Presented a paper intitled “Athletic Performance Benefits of Yoga”.
- Awarded Physical Education Teacher Award by Sports & Games Foundation Solapur on the occasion of International Women’s Day.

Dr. Nayab Z. A.

Geography Department

- Published a book Geomorphology for B.A.I
- Attended one-day National Webinar organised by U.E.S. Mahila Mahavidyalaya Solapur and Walchand College of Arts & Commerce, Solapur on 25th April 2023.
- Participated in online one-week Faculty Development Program from 17-23 October 2022 organised by Teaching – Learning centre, Ramanujan College, Delhi
- Attended National e-conference organised by Arts & Commerce College, Madha on 20th March 2023.
- Participated International Workshop on Digital Image Processing organised by Dadasaheb Pitre Science College Devrukh from 10th January to 28th January 2023.

Mr. Amar R. Dixit

(Librarian)

Academic Activities 2022-23

1. Delivered a Lecture as a Resource Person at knowledge resource center, PAH Solapur University Workshop on 'How to write a research Article' on 02 Feb. 2023
2. Attended Five-day workshop on 'Operation of Soul 300 organised by INFLIBNET, Gandhinagar from 9 – 13 Jan. 2023
3. Attended National Webinar on Academic Integrity & role of Anti Plagiarism by LIS members by Srikrishna College, Gunjoti on 02 Jan 2023.
4. Paper Presented at 6th MUCLA National Conference at Nashik on Research Productivity of LIS professionals of India in Web of Sci. database on 27th March 2023.
5. Attended Webinar on 'National Intellectual Property Awareness mission by ministry of commerce and industry, Govt. of India on 29 March 2023.
6. Organised National Webinar on 'Google and other Innovative Tools for Teachers & Educators' with Walchand College of Arts and Science on 25th April 2023.
7. Worked as a visiting faculty of M.Lib. Degree course at Bhai Channusing Chande College of Social Work, Solapur.

डॉ. सय्यद समीना बशीर अहमद

एम. ए., बी. एड., पी. एच. डी.

● महाविद्यालयीन समिती :

1. Academic Calendar – समन्वयक
2. २२/०३/२०२३ पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर घेतल्या गेलेल्या नेट/सेट परीक्षा, दोन दिवसीय कार्यशाळेत सक्रिय सहभाग
3. 25/04/2023 National Webinar on Google & Innovative tools for teachers and Educators Participated.

पटेल फरजाना हुसेन
एम. ए. (उर्दू सेट)
सहायक प्राध्यापक

- महाविद्यालयीन समिती :

१. वेळापत्रक समिती : समन्वयक

- सभासदत्व :

१. खादे माने उर्दू फोरम	-	सदस्य
२. यु. ई. एस. म. म. ग्रंथालय समिती	-	सदस्य
३. ए. आर. डिजीटल ग्रुप	-	सदस्य
४. उर्दू TET/CTET/NET	-	सदस्य
५. महाराष्ट्र उर्दू ग्रुप	-	सदस्य
६. UGC NET/SET	-	Admin

- 15th February to 28th February 2022 –
On Occasion of Urdu Day. 'Active Participation
- 15th February 2023 –
On Occasion of Urdu Day. "National Urdu quiz Competition Conducted.
- 25/04/2023 National Webinar on Google & Innovative Tools for Teachers & Educators. Active Participate
- 22 March 2023 – National Workshop on Urdu NET/SET, P.A.H. Solapur University Solapur. Active Participate

शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ या काळात
विविध समिती अंतर्गत केलेल्या कार्यक्रमांचा अहवाल

Department of English: -

U. E. S. Mahila Mahavidyalaya, Solapur
Department of English & IQAC

1. Inaugural Function of English Literacy Association was organised on 10th Oct. 2022. On the topic "Understanding the Poetry" Dr. Manohar Joshi (Vice-Principal of Walchand College of Arts & Science, Solapur) was invited as the Chief Guest.
2. English Department and IQAC has jointly organised A One Day State Level Seminar on "English as a Language for career opportunities" on 9th Nov. 2022
  - I. Chief Guest: Nagma A Matin Qadri
(Human Resource Asst. Manager, Vodafone, Pune)
  - II. Resource Person: Dr. Iftekar Khairdi
(Associate Professor of C. B. Khedgi College, Akkalkot)
  - III. Valedictory Function: Dr. Anuradha Kshirsagar
(HOD of English of Vasundhara College, Solapur)
3. IQAC has organized a One Day Workshop on the topic "Digital Innovation and Technology for Gender Equality on 15th March 2023.
  - I. Chief Guest: Adv. Sarojini Suresh Tamshetti
(Panel Advocate Legal Aid Service Authority)
  - II. Resource Person: Dr. Shafi Chobdar
(HOD of Urdu of S. S. A. Arts & Commerce College)
4. IQAC Committee has organized one Day State Level Webinar on the topic "IPR and Traditional Knowledge of India." On 23rd March 2023.
  - I. Chief Guest: Dr. I. J. Tamboli
(I/C Principal of S. S. A. Arts & Commerce College, Solapur)
  - II. Key Note Speaker: Dr. Siddharaj Deepashri Chaudri
(Asst. Professor, Amity University, Mumbai)
5. IQAC Committee has organized a Guest Lecture on "National Education Policy 2020" on 16th Aug. 2022 Dr. Shafi Chobdar (HOD of Urdu of S. S. A. Arts & Commerce College, Solapur) was invited as a Chief Guest.
6. English Department has organized a Guest Lecture on Soft Skills on the topic "Speaking and Writing for English Language Learners" on 11th April, 2023. Dr. Nagesh Gaikwad (Associate Professor of Cht. Shivaji Night College, Solapur)

English Department and IQAC Committee under MOU with C. B. Khedgi College, Akkalkot have conducted an Online Objective Test on “Sonnets and Plays of William Shakespeare” on the occasion of William Shakespeare Birth Anniversary on 27th April 2023.

1. IQAC Committee

A number of programs have taken under IQAC Committee for Reaccreditation IInd cycle of NAAC the II QA sent on to the NAAC office Bengaluru. Further necessary action will be taken after the acceptance of II QA.

**Mrs. Shaikh N. P.
Convener**

---

2. Prospectus Committee

The Prospects have made for the academic year 2022-2023

**Mrs. Shaikh N. P.
Convener**

- Health and Hygiene Committee –
Health Check-Up Camp has organized on 11-11-2022 under Health and Hygiene Committee.
- “Diet and Women’s Health” a One Day Workshop has been organized on 27th May 2023 Under Health and Hygiene Committee.

**Aisha Jabeen Saudagar
Convener**

---

1. Election Committee -
Celebration of Constitution Day on 26 November 2022 and taken the pledge by the teaching and non-teaching staff.
2. The Guest Lecture was arranged on National voters Day on 25th January 2023 and the pledge was taken by the teachers and students.
3. Attended a Meeting on zoom on Voters Awareness Program Convened by D. E. Officer.

**Shaikh I. B.
Convener
Election Committee**

हिंदी विभाग

हिंदी हमारी राष्ट्रभाषा है। राष्ट्रीय भावना का सम्बन्ध राष्ट्रीय एकता से होता है। राष्ट्रीय एकता से राष्ट्र की उन्नति होती है। एकता का भाव भाषा से ही प्रकट होता है। राष्ट्रभाषा राष्ट्र की वाणी है। हिंदी राष्ट्रवाणी है, जो सम्पूर्ण राष्ट्र को प्यारी है। हिंदी राष्ट्र की आत्मा है। हिंदी भाषा सीधी-सरल, आकर्षक, मधुर, सीखने – सिखाने में आसान रहने से अधिकांश लोगों ने अपनाया। जो साहित्य की दृष्टि से समृद्ध हैं, जो राष्ट्रीय एकता के भावों को अभिव्यक्त करती है। ऐसी प्यारी, सुबोध हिंदी का प्रसार व प्रचार करने हेतु हिंदी विषय का चयन किया गया है।

भाषा मनुष्यता की विशेष पहचान है। मनुष्य सामाजिक प्राणी है। समाज समानधर्मी संस्कृति से बनता है। संस्कृति की परिपक्वता हमारी हिंदी भाषा में दिखाई देती है। हिंदी समन्वय, एकता और अखण्डता की भाषा है। भारत जैसे महान देश में अनेकानेक भाषाएँ एवम् बोलियाँ बोली जाती हैं किन्तु किसी एक भी भाषा में हिंदी को छोड़कर वह शक्ति नहीं है जो भारत की समग्रता एवम् एकता को मुखरित कर सके। हिंदी की व्यापकता का प्रमुख कारण उसकी सरलता है। इसके अलावा साहित्य और संगीत की दृष्टि से सुदृढ़ता भी है। हिंदी तलवार की नहीं, मनुहार की भाषा है। यह अधिकार की नहीं, सहज स्वीकार की भाषा है, यह हिंदी की सबसे बड़ी शक्ति है। आज विश्व में जहाँ – जहाँ भी और जिस रूप में भी हिंदी की मौजूदगी है, वह शासकों के कारण कतरई नहीं है। सच तो यह है कि हिंदी थोपी नहीं गई है, बल्कि अपनाई गई है। इसलिए कहा जाता है –

“हिंदी है हमारी अपनी बानी
है वह हर दिल की रानी।”

हिंदी विभाग की ओर से हर वर्ष विविध कार्यक्रमों का आयोजन किया जाता है। इन कार्यक्रमों को रखने का मूल हेतु यह होता है कि यहाँ पर अध्ययन के लिए आनेवाली छात्राएँ उर्दू माध्यम (मिडीयम) की होती हैं, उनमें हिंदी विषय को लेकर बहुत सारी शंकाएँ होती हैं कि हम हिंदी विषय रखेंगे तो हमें अंक (मार्कस्) कम प्राप्त होंगे। तो ऐसी छात्राओं में हिंदी के प्रति जो मन में भय उत्पन्न हुआ है, उसे दूर कर, हिंदी भाषा कितनी सरल, सुबोध, सुरस और आसानी से समझ में आने वाली है। इस भाषा में जो शब्द हैं जैसे होते हैं उसका उच्चारण भी ठीक उसी तरह होता है। इसलिए समझने में आसानी होती है।

शैक्षिक वर्ष २०२२ – २०२३ इस कालावधि में यु. ई. एस. महिला महाविद्यालय में ‘हिंदी विभाग’ की ओर से निम्न-लिखित कार्यक्रम लिए गए। जो इस तरह है –

१. दि. १४/०९/२०२२ को यु. ई. एस. महिला महाविद्यालय में हिंदी विभाग की ओर से ‘आजादी के अमृत-महोत्सव वर्ष’ और १४ सितम्बर ‘हिंदी दिन’ के उपलक्ष्य में “राष्ट्रीय हिंदी तरंग प्रश्नोत्तरी” (क्विज) और ‘निबंध स्पर्धा’ का आयोजन किया गया था।

इस राष्ट्रीय हिंदी तरंग प्रश्नोत्तरी में बड़ी मात्रा में प्राध्यापक वर्ग ने सहभाग लिया था। छात्राओं का भी सहभाग बड़ी मात्रा में था। इसमें कर्नाटक, मध्यप्रदेश, राजस्थान (उज्जैन), गुजरात, बिहार, उ.प्रदेश आदि प्रांत के व्यक्ति का सहभाग था।

निबंध स्पर्धा में सहभागी छात्राओं को प्रथम, द्वितीय तथा तृतीय क्रमांक निकाला गया।

प्रथम क्रमांक - सानिया अय्युब बागवान

द्वितीय क्रमांक - सबा चाँद फुलारी

तृतीय क्रमांक - १. मरयम आसिफ सय्यद

२. उज्मा बारतेयार पठाण

२. ११/१०/२०२२ को यु. ई. एस. महिला महाविद्यालय में 'रोजगारपरक हिंदी और हिंदी भाषा' इस विषय पर व्याख्यान आयोजित किया गया था। इस अवसर पर प्रमुख व्याख्याता प्रा. महेश भीमराव कोळी (वॉलचंद कॉलेज ऑफ आर्ट्स अण्ड सायन्स, स्वायत्त – सोलापुर) थे।

छात्राओं का मार्गदर्शन करते हुए व्याख्याता ने कहा कि – हिंदी भाषा का अध्ययन करने के बाद हमे किस – किस क्षेत्र में रोजगार प्राप्त हो सकता है। आज हिंदी का क्षेत्र व्यापक बन गया है। फिर भी हिंदी भाषा से पदवी ग्रहण करने के बाद इसमें नोकरी के अवसर प्राप्त नहीं होते। यह जो नकारात्मकता आ गयी है, उसे दूर करना बहुत जरूरी है। आज विदेशों में भी रोजगार मिल सकता है। अध्ययन के साथ – साथ कड़ी मेहनत, चिंतन, मनन भी जरूरी होता है। हिंदी की वजह से पत्रकारिता, विज्ञापन, सिनेमा, अनुवादक, प्रूफ रीडर, रेडिओ जॉकी, पर्यटक मार्गदर्शक और अन्य क्षेत्र में कार्य कर सकते हैं।

इस कार्यक्रम का सूत्रसंचालन डॉ. आरिफ जमादार ने किया। प्रास्ताविक और मनोगत प्रा. जमादार रुकसाना एल. ने किया, ईशस्तवन कु. निदा शेख ने किया, प्रमुख अतिथि का परिचय कु. निदा सय्यद ने किया। इस कार्यक्रम में अध्यक्षस्थान प्रा. शेख एन. एम. ने ग्रहण किया। प्रा. फरजाना पटेल, प्रा. आयेशा जबीन, प्रा. इमाम शेख, इनकी प्रमुख उपस्थिति थीं। इस कार्यक्रम में छात्राओं की संख्या बहुसंख्यांक थी और अंत में आभार प्रदर्शन का कार्य प्रा. निलोफर नाईकवाडी ने किया।

३. २२/१२/२०२२ को यु. ई. एस. महिला महाविद्यालय में हिंदी विभाग की ओर से 'विज्ञापन और हिंदी भाषा' इस विषय पर व्याख्यान आयोजित किया गया। इस अवसर पर प्रमुख व्याख्याता प्रा. सोमनाथ चव्हाण (कला, विज्ञान एवं वाणिज्य महाविद्यालय, इंदापुर) थे। तो अध्यक्षस्थान प्रा. इमाम शेख सरजी ने ग्रहण किया था।

प्रमुख अतिथि प्रा. सोमनाथ चव्हाण सरजी ने छात्राओं का मार्गदर्शन करते हुए – विज्ञापन का अर्थ, विज्ञापन की परिभाषा, आज विज्ञापन का स्थान क्या है? विज्ञापन की विशेषताएँ आदि बातों पर सोदाहरण प्रकाश डाला। विज्ञापन आज हमारे जीवन का एक अविभाज्य अंग बन चुका है। कुल-मिलाकर यह कहा जा सकता है कि आज हमारा जीवन किस प्रकार विज्ञापनमय बना हुआ है यह स्पष्ट किया।

इस कार्यक्रम का सूत्रसंचालन कु. निदा शेख ने किया, ईशस्तवन कु. तहुरा नदाफ ने किया। प्रमुख अतिथि का परिचय मुस्कान शेख ने किया। इस कार्यक्रम में प्रमुख उपस्थिति प्रा. फरजाना पटेल, प्रा. निलोफर नाईकवाडी और डॉ. आरिफ जमादार की थीं। इस कार्यक्रम में छात्राओं ने बड़ी उत्सुकता से सहभाग लिया। अंत में आभार प्रदर्शन का कार्य कु. इरमनाझ बागवान ने किया। यह कार्यक्रम सफल बनाने में हिंदी विभागाध्यक्ष प्रा. जमादार रुकसाना एल. जी का बहुमोल योगदान रहा।

४. दि. ११/०१/२०२३ को, "१०/०१/२०२३" 'विश्व हिंदी दिवस' के अवसर पर यु. ई. एस महिला महाविद्यालय, सोलापुर के हिंदी विभाग की छात्राएँ तथा अध्यापकों ने 'पंजाब नॅशनल बैंक' को प्रत्यक्ष भेंट दी और 'विश्व हिंदी दिवस' मनाया। इस समय बैंक के मैनेजर श्री. नीतीन शिंदे और उनके कर्मचारियों ने हमें बैंकिंग क्षेत्र से संबंधित व्यवहार और उसकी कार्यप्रणाली के बारे में जानकारी दी। साथ ही छात्राओं के लिए 'सरकारी योजनाएँ' कौन-सी है इसका परिचय दिया। साथ ही बैंक में कार्य करने हेतु कौनसी परीक्षाएँ दे सकते हैं? कैसी तैयारी करनी चाहिए इसका मार्गदर्शन भी किया। इस कार्यक्रम को सफल करने के लिए विभागाध्यक्ष प्रा. जमादार रुकसाना एल., डॉ. आरिफ जमादार और प्रा. निलोफर नाईकवाडी मॅडम का बहुमोल योगदान रहा और यह भेंट छात्राओं के लिए भी लाभदायी साबित हुई। उन्हें बैंक व्यवहार से परिचित कराया गया।

५. २१/०२/२०२३ को यु. ई. एस. महिला महाविद्यालय में 'हिंदी, उर्दू विभाग और माजी विद्यार्थी संघटना' की ओर से 'आलिया शेख' का 'सत्कार-समारोह' का आयोजन किया गया था। इस कार्यक्रम में प्रमुख अतिथि तथा सत्कारमूर्ति – कु. आलिया तजम्मूल शेख थीं, जिसे उर्दू – पदवी परीक्षा में 'प्रा. मोहम्मद ईस्माईल खैरदी

स्वर्णपदक', 'श्री. जावेद ए. एस. खैरदी पुरस्कृत' सम्मान प्राप्त हुआ था। इस उपलक्ष्य में उनका 'सत्कार समारोह' का आयोजन किया गया था। जिसका अध्यक्षस्थान प्र. प्राचार्या डॉ. शेख एफ. एम. ने ग्रहण किया।

यह कार्यक्रम रखने का उद्देश्य यह था कि छात्राओं का मनोबल बढ़ाना, प्रेरणा देना, प्रोत्साहित करना। सत्कारमूर्ति आलिया ने भी उसका मनोगत व्यक्त किया और वह सिर्फ उसके परिवार के लिए गौरव की बात नहीं थीं तो वह हमारे महाविद्यालय के लिए भी गौरवपूर्ण उसका यश था।

इस कार्यक्रम का सूत्रसंचालन कु. निदा शेख ने किया, ईशस्तवन सानिया सय्यद ने किया। प्रस्तावना तथा मनोगत प्रा. निलोफर नाईकवाडी ने किया, डॉ. समीना ने भी 'सत्कारमूर्ति' आलिया की प्रशंसा की, प्रा. जमादार आर. एल जी ने भी यह कार्य सबके लिए कितना प्रभावपूर्ण है, उसके लिए सिर्फ शिक्षक का मार्गदर्शन ही काफी नहीं होता बल्कि उस छात्रा की कड़ी मेहनत, जिद, चिंतन, मनन आवश्यक है तभी सफल हो सकते हैं, कामयाबी कदम चूमती है। अंत में आभार प्रदर्शन डॉ. आरिफ जमादार ने प्रकट किया।

सहयोगी प्राध्यापक जमादार आर. एल. (हिंदी
विभाग प्रमुख)

सहायक प्राध्यापक नाईकवाडी निलोफर

सहायक प्राध्यापक डॉ. जमादार ए. जी.

● **माजी विद्यार्थी संघटना :**

२१-०२-२०२३ – शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ या कालावधीत माजी विद्यार्थी संघटना अंतर्गत दि. २१/०२/२०२३ रोजी यु. ई. एस. महिला महाविद्यालय सोलापूर 'हिंदी, उर्दू विभाग व माजी विद्यार्थी संघटना' अंतर्गत माजी विद्यार्थिनी कु. आलिया शेख हिचा 'सत्कार समारोह' आयोजित करण्यात आला. यावेळी प्रमुख पाहुण्या व सत्कार-मूर्ती कु. आलिया तजम्मूल शेख (उर्दू विषयात स्वर्णपदक प्राप्त तसेच श्री. जावेद ए. एस. खैरदी द्वारा पुरस्कृत) होती.

यावेळी अध्यक्षस्थान प्रा. प्राचार्या डॉ. शेख एफ. एम. यांनी ग्रहण केले. सूत्रसंचालन कु. निदा शेख ने केले तर प्रस्तावना व मनोगत प्रा. निलोफर नाईकवाडी यांनी व्यक्त केले. यावेळी समन्वयक प्रा. जमादार आर. एल. यांनी विद्यार्थिनींना कार्यक्रम ठेवण्यामागचा हेतू स्पष्ट केला व प्रेरणावर्धक मार्गदर्शन केले. डॉ. समीना सय्यद ने ही सत्कारमूर्ती विषयी आपले मत व्यक्त केले. तसेच जाएशा कुश्री ने ही एक प्रेरणादायी गजल व्यक्त केली. शेवटी आभार प्रदर्शन डॉ. आरिफ जमादार यांनी व्यक्त केले. या कार्यक्रमाला बहुसंख्येने विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या. व कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी हिंदी विभागाचे बहुमोल योगदान लाभले.

शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ बी. ए. भाग ३ हिंदी स्पेशल विभागाच्या विद्यार्थिनींनी महाविद्यालयाच्या विकासासाठी आपल्या सोयीनुसार रुपये ५०००/- ची देणगी दिली जेणेकरून त्यांचा खारीचा वाटा महाविद्यालयासाठी उपयोगी पडेल.

प्रा. जमादार आर. एल.
समन्वयक
माजी विद्यार्थी संघटना

● **दत्तक विद्यार्थी - पालक योजना समिती (मेंटॉर-मेंटी):**

शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ या कालावधीत बी.ए. भाग १,२ व ३ च्या प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थी संख्येनुसार प्रत्येक शिक्षकाला या समिती अंतर्गत विद्यार्थी संख्या देण्यात आली. त्यानुसार त्यांचे पालकत्व त्यांनी स्विकारून वर्षभरातील गतिविधी तसेच त्यांच्या बाबतची सर्वच जबाबदारी निभावण्याचे आश्वासन ही शिक्षकांनी दिले व आपापले कर्तव्य पार पाडण्यात आले. त्याची लिस्ट सोबत जोडली आहे.

०१	प्रा. एन. एम. शेख	बी.ए. भाग-३ रोल नं. ३००१ ते ३०२१
०२	प्रा. आर. एल. जमादार	बी.ए. भाग-३ रोल नं. ३०९१ ते ३१११
०३	प्रा. जी. एम. हरकारे	बी.ए. भाग-२ रोल नं. २०२२ ते २०४२
०४	प्रा. डॉ. झेड ए. नायब	बी.ए. भाग-२ रोल नं. २००१ ते २०२१
०५	प्रा. ए. आर. दिक्षीत	बी.ए. भाग-१ रोल नं. १०४७ ते १०६७
०६	प्रा. समीना सय्यद	बी.ए. भाग-३ रोल नं. ३०५१ ते ३०६२ बी.ए. भाग-१ रोल नं. १००१ ते १०१०
०७	डॉ. ए. जी. जमादार	बी.ए. भाग-३ रोल नं. ३११२ ते ३१२१ बी.ए. भाग-१ रोल नं. १०२८ ते १०३८
०८	प्रा. आय. बी. शेख	बी.ए. भाग-३ रोल नं. ३०२२ ते ३०२५ बी.ए. भाग-१ रोल नं. १०११ ते १०२७
०९	प्रा. फरजाना पटेल	बी.ए. भाग-२ रोल नं. २०४३ ते २०६३
१०	प्रा. निलोफर नाईकवाडी	बी.ए. भाग-२ रोल नं. २०६४ ते २०७६ बी.ए. भाग-१ रोल नं. १०३९ ते १०४६
११	प्रा. आयेशा जबीन	बी.ए. भाग-१ रोल नं. १०६८ ते १०८८

● प्रवेश प्रक्रिया समिती :

शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ या कालावधीत बी.ए. भाग - १, २ व ३ च्या विद्यार्थिनींना प्रत्येक विषयाची माहिती देण्यात आली. तसेच विद्यार्थिनींना बी.ए. भाग - २ मध्ये प्रवेश घेताना बी. ए. भाग - १ मध्ये असलेल्या विषयांपैकीच विषय निवडावा लागतो. हे समजावून सांगण्यात आले. बी. ए. भाग - ३ साठी बी. ए. भाग - २ मध्ये जे दोन विषय घेऊन आपण उत्तीर्ण होतो, त्यापैकी १ विषय घेऊन पदवी घेता येते. विद्यार्थिनींना त्यांच्या - त्यांच्या आवडीनुसार विषय चयन करायचे स्वातंत्र्य आहे हे ही समजावून सांगण्यात आले. यावर्षी महिला महाविद्यालयात प्रत्येक वर्गासाठी पुढील विद्यार्थी संख्या आहे.

१. बी. ए. भाग - १	-	८८
२. बी. ए. भाग - २	-	७६
३. बी. ए. भाग - ३	-	६८

एकूण - २३२

प्रा. जमादार आर. एल.
समन्वयक
प्रवेश प्रक्रिया समिती

ICC - 'अंतर्गत तक्रार निवारण समिती'

शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ या कालावधीत यु. ई. एस. महिला महाविद्यालयात अंतर्गत तक्रार निवारण समिती (ICC) ची स्थापना दि ११/११/२०२२ रोजी करण्यात आली. व या समितीतील अधिकारी व सदस्यांची नियुक्ती झाली व त्यानुसार त्यांना नियुक्ती-पत्र ही देण्यात आले. त्याची यादी खालीलप्रमाणे.

U.E.S. Mahila Mahavidyalaya, Solapur
Internal Complaints Committee
2022-23 to 2023-24

ICC Designation	Name	Designation	Mobile	Email
Presiding Officer	Dr. F. M. Shaikh	In-Charge Principal	9922177944	Farzanamdhusain.sk@gmail.com
Faculty Member – 1	Mrs. R.L. Jamadar	Associate Professor	9579609758	Ruksanajamadar7@gmail.com
Faculty Member – 1	Mrs. N.M. Shaikh	Associate Professor	9923244407	Nikhatshaikh171@gmail.com
Non-Teaching Member – 1	Mr. Q. B. Pathan	Head Clerk	9860472849	Qbpathan786@gmail.com
Non-Teaching Member – 1	Mr. Imran Jamadar	Lib. Attendant	9765959944	Imranjamadar12345@gmail.com
Student Under Graduation	Shaikh Shijan Begum Irfan	B.A.III	8275478747	sumayerashaikh@gmail.com
Student Post Graduation	Waddo Tasneem Bano Murtuza	Ph.D. Student	9922246287	
External Member (NGO) etc.	Miss Madni Raesa Zahiroddin	Advocate	9822803765	

२०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षात खालील कार्यक्रम घेण्यात आले.

दि. १३/१०/२०२२ रोजी यु. ई. एस. महिला महाविद्यालयात 'आयसीसी व जेंडर इक्वॉलिटी' कमिटी अंतर्गत 'महिला करियर व समस्या' या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. त्यावेळी प्रमुख पाहुणे – प्रा. अभिजित जाधव (वॉलचंद कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड सायन्स स्वायत्त, सोलापूर) होते. व अध्यक्षस्थानी प्र. प्राचार्या डॉ. शेख एफ. एम. या होत्या.

प्रमुख पाहुण्यांनी आपल्या व्याख्यानात – आजच्या स्पर्धात्मक युगात कुठलेही क्षेत्र महिलांवाचून वंचित राहिलेले नाही. प्रत्येक क्षेत्रात ती आपले करियर घडवू शकते. तसेच जर एक महिला सुशिक्षित असेल तर परिवार सुरक्षित व सुशिक्षित होतो. त्यामुळे आपोआपच समाज व राष्ट्रासाठी योगदान घडून येते. यासाठी आज आपण जे काही आहोत ते सावित्रीबाई फुले यांच्यामुळेच आपणास सर्व संधी उपलब्ध झालेल्या आहेत. व त्याला सत्कार्या लावण्याचे सामर्थ्य आज तुमच्यावर आहे. ते सर्व तुम्हाला करावे लागेल. असे आवाहन त्यांनी मुलींना केले.

या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन डॉ. जमादार आरिफ ने केले. ईशस्तवन कु. सानिया बागबान ने केले. प्रमुख पाहुण्यांचा परिचय कु. बीबी आयेशा ने केले. या कार्यक्रमाला प्रा. फरजाना पटेल, प्रा. डॉ. समीना सय्यद यांची प्रमुख उपस्थिती होती. शेवटी आभार प्रदर्शन प्रा. निलोफर नाईकवाडीने केले. या कार्यक्रमाला विद्यार्थिनींचा उत्स्फूर्त सहभाग होता. हा कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी आयसीसी समन्वयक प्रा. जमादार रुकसाना एल. यांचे बहुमोलाचे योगदान लाभले.

२१/०३/२०२३ रोजी यु. ई. एस. महिला महाविद्यालयात – ‘अंतर्गत तक्रार निवारण समिती’ (ICC) तर्फे ‘नारी सबलीकरण’ या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुण्या म्हणून सौ. स्वाती श्रीनिवास पुंजाल (रा. कबड्डी प्लेअर, अजिंक्य स्पोर्ट्स संस्था, सोलापूर) व सौ. निलोफर आसिफ शेख (ट्रैफिक पोलिस, जेलरोड पोलिस स्टेशन विभाग, सोलापूर) या होत्या. स्वाति पुंजाल यांनी मुलींनी आत्मविश्वासाने, खंबीरपणे काम केले पाहिजे. नेहमी जागृत राहून कायद्याचे ज्ञान घेणेही गरजेचे आहे. आजच्या काळात स्त्रियांनी मानसिक व शारिरीक दृष्टिने निरोगी असणे अत्यावश्यक आहे. त्यासाठी आहार व व्यायामावर भर देणे गरजेचे आहे. तसेच छोटे – छोटे उद्योग सुरु करण्यावर भर देणे गरजेचे आहे. उदा. मेहंदी, ब्युटीपार्लर, योगा इ.

निलोफर मॅडमने ही विद्यार्थिनींमध्ये जिद्द, चिकाटी, परिश्रमाची तयारी असेल तर प्रत्येक जण आपल्या जीवनात यशस्वी होऊ शकतो. मुलींनी स्वनिर्भर असले पाहिजे. स्वतःची ओळख निर्माण करणे गरजेचे आहे असे त्या म्हणाल्या.

या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्र. प्राचार्या डॉ. शेख एफ. एम. या होत्या. त्यांनी ही आजच्या युगात तीन भाषा येणे अत्यंत आवश्यक आहे. जसे मातृभाषा, राज्यभाषा, आंतरराष्ट्रीय भाषा इ. त्यामुळे विद्यार्थिनींना चांगल्या प्रकारे भाषेचा वापर करून जीवन सार्थक करता येते.

या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन बी. ए. भाग – ३ हिंदी विभाग ची विद्यार्थिनी कु. निदा शेख ने केले. ईशस्तवन कु. उज्जमा शेख ने केले; प्रमुख पाहुण्यांचा परिचय कु. बीबी आयेशा शेख ने केले. या कार्यक्रमाला प्रा. इमाम शेख, डॉ. आरिफ जमादार, प्रा. निलोफर नाईकवाडी यांची प्रमुख उपस्थिती होती. हा कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी समन्वयक प्रा. जमादार रुकसाना एल. चे बहुमोल योगदान लाभले. शेवटी आभार प्रदर्शन कु. शिजान शेख ने प्रकट केले.

प्रा. जमादार आर. एल.

समन्वयक

अंतर्गत तक्रार निवारण समिती

● विद्यार्थी व शिक्षक तक्रार निवारण समिती

शैक्षणिक वर्ष २०२२ – २०२३ या कालावधीत “विद्यार्थी व शिक्षक तक्रार निवारण समिती” ची स्थापना झाल्यानंतर त्यांना सूचनाद्वारे कळविण्यात आले की, विद्यार्थ्यांच्या काही वर्गातील अडचणी, वर्गातील स्वच्छता, अभ्यासक्रमांविषयी अडचणी, परीक्षेसंबंधी, पिण्याच्या पाण्या-संबंधी, युनिट टेस्ट संबंधी काही तक्रारी असतील तर त्या लेखी स्वरूपात देण्यात याव्यात.

तसेच शिक्षकांना ही त्यांच्यावर जर कोणी अत्याचार करित असेल, कामाच्या तासांविषयी, टाईमटेबल, वर्कलोड व काही तांत्रिक अडचणी असतील तर त्याही लिखित रूपात द्यावयास सांगण्यात आले. यासंबंधी विद्यार्थिनींच्या व शिक्षकांच्या काही – काही विषयासंबंधी तोंडी तक्रारी होत्या त्या प्र. प्राचार्या समोर ठेवण्यात आल्या. व त्यावर उपाय काढून त्या दूर करण्यात आल्या.

प्रा. जमादार आर. एल.

समन्वयक

विद्यार्थी – शिक्षक तक्रार निवारण समिती

● मॅगजिन समिती :

शैक्षणिक वर्ष २०२२ – २३ ला विद्यापीठ अंतर्गत ‘सृजनरंग २०२२ – २३ नियतकालिका’ तयार करण्यात येते. त्यासाठी महाविद्यालयातही नियतकालिका तयार करावयाचे असते. त्यासाठी प्रत्येक अधिव्याख्यात्याला आपापल्या

विषयानुसार विद्यार्थिनींकडून लेख, कविता, जीवनी, रेखाचित्र, ललित- कथा, आत्मकथा, व्यक्तिचित्रे, सुविचार, जागतिकीकरण, व्यंगचित्र, ज्ञान-विज्ञान संबंधी माहितीपर लेख व आजच्या ज्वलन्त विषयांवर माहिती घेण्यास सांगितले गेले. तसेच सर्व अधिव्याख्यातांनी या शैक्षणिक वर्षात शॉर्ट टर्म कोर्स, सेमिनार्स, आर्टिकल्स, संशोधनात्मक कार्य केले असल्यास त्याचीही माहिती व त्यांना दिलेल्या सामित्यांतर्गत घेतलेल्या कार्यक्रमाची माहिती ही देण्यास सांगण्यात आले.

प्रा. जमादार आर. एल.

समन्वयक

नियतकालिका समिती

● अंतर्गत परीक्षा समिती

या समिती अंतर्गत शैक्षणिक वर्ष मध्ये दि. २१/११/२०२२ ते दि. २२/११/२०२२ या कालावधीत बी.ए. भाग- १. व बी. ए. भाग- ३ ची बहुपर्यायी प्रश्नोत्तरी द्वारे १० गुणांची युनिट टेस्ट घेण्यात आली आणि दि. २६/१२/२०२२ ते २९/१२/२०२२ या कालावधीत ४० गुणांची विद्यापीठ स्वरूपानुसार (Paper Pattern) बी. ए. भाग- १ व बी. ए. भाग- ३ ची (प्रिलिमनरी) पूर्व प्राथमिक परीक्षांचे तसेच बी. ए. भाग-२ ची युनिट टेस्ट १० गुणांची आयोजित करण्यात आली होती. तसेच बी.ए. भाग- २ ची दि. १२/०१/२०२३ ते १७/०१/२०२३ या कालावधीत पूर्व प्राथमिक परीक्षा ४० गुणांची घेण्यात आली. व ही परीक्षा विद्यापीठ परीक्षा स्वरूपानुसारच घेण्यात आली. प्रत्येक विषयाच्या प्रश्नपत्रिका त्यानुसार विद्यार्थ्यांमध्ये परीक्षेच्या स्वरूपाविषयी असणारी भीती कमी करण्यात याद्वारे मदत करण्यात आली. विद्यार्थ्यांना कोरोना काळात MCQ पद्धती द्वारे परीक्षा घेतली गेल्यामुळे सध्या ऑफलाईन पद्धतीमध्ये MCQ नसून ५० गुणांची दीर्घोत्तरी (स्पष्टीकरणात्मक) परीक्षा, कशा पद्धतीचे प्रश्न व त्याची उत्तरे कशा प्रकारे लिहावित याबाबत या परीक्षांच्या आयोजनातून प्रत्येक विषय-अधिव्याख्यातांनी आपापल्या विषयासंबंधी परीक्षा नुरूप (पेपर पॅटर्न) विद्यार्थिनींना परीक्षांच्या आयोजनाद्वारे मार्गदर्शित केले.

समन्वयक

प्रा. नाईकवाडी एन.ए.

● शिस्तपालन समिती

या समिती अंतर्गत शैक्षणिक वर्ष २०२२ - २०२३ मध्ये विद्यार्थिनींना कार्यक्रमांमध्ये शांतीपूर्वक लक्ष देण्याविषयी व प्रत्येक कार्यक्रमात सहभागी राहण्याविषयी सांगितले जाते. त्याचबरोबर विद्यार्थिनींमध्ये स्वयंशिस्त निर्माण व्हावी. यासाठी प्रत्येक विषयाच्या अधिव्याख्यातांद्वारे वर्गामध्ये शिस्तीचे महत्व समजावून सांगितले जाते. आणि प्रत्येक कार्यक्रमांमध्ये युनिफॉर्म (ड्रेस कोड) मध्ये उपस्थित राहण्याविषयी सांगितले जाते. व त्यानुसार अंमलबजावणी ही केली जाते.

समन्वयक

प्रा. नाईकवाडी एन.ए.

उर्दू विभाग

“उर्दू बज्मेअदब”

Urdu Literary Associates

अंतर्गत खालील कार्यक्रम घेण्यात आले.

०७/१०/२०२२ रोजी यु. ई.स. सोलापूर येथील महिला महाविद्यालयाच्या उर्दू विभागातर्फे ‘गझल खवानी’ कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे वकार अहमद शेख हे होते जे खादिमाने उर्दू फोरममध्ये पाच वर्षांपासून उर्दू ज्ञानाची सेवा करत आहेत. महाराष्ट्र उर्दू अकादमीचे ते ११ वर्षे सदस्य राहिले आहेत. या कार्यक्रमाची सुरुवात कुराण पाकच्या पठणाने झाली. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन डॉ.समीना सय्यद यांनी केले. या कार्यक्रमात साहिर लुदयान्वी यांच्या गझलांचे वाचन करण्यात आले. व प्राचार्या डॉ.फरजाना शेख मॅडम यांनी शेर कसे वाचावे यावर प्रकाश टाकला. या कार्यक्रमात ७ मुलींनी सहभाग घेतला. प्रथम व द्वितीय आलेल्या मुलींना बक्षिसे देण्यात आली व शेवटी फरजाना पटेल मॅडम यांनी आभार मानले.

उर्दू लिटररी असोसिएशन (जबान व अदब की अहमियत)

१२/१०/२२ रोजी उर्दू लिटररी असोसिएशन अंतर्गत “भाषा व साहित्याचे महत्व (जबान व अदब की अहमियत)” या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे डॉ. मो. शमी चोबदार (प्रा. एस. एस. ए. आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज, सोलापूर) व प्रा. भगवान आदटराव (संतोष भीमराव पाटील महाविद्यालय, मद्रूप) होते. व अध्यक्ष स्थानी प्र. प्राचार्या डॉ. एफ. एम. शेख होत्या. ह्या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालनाचे कार्य प्रा. फरजाना पटेल यांनी केले.

समन्वयक

प्रा. फरजाना पटेल

०९/११/२०२२ रोजी अल्लामा इक्बाल (आलमी यौमे उर्दू) यांची जयंती साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमाच्या सूत्रसंचालनाची सुरुवात अल्लाह तआलाच्या आशीर्वादाने झाली. मिसबाने सुरा फातिहा वाचली. डॉ.समीना सय्यद यांनी सूत्रसंचालन केले. या आलमी यौमे उर्दू प्रसंगी, विद्यार्थिनीने अल्लामा इक्बाल यांची जीवनी, त्यांच्या कविता, त्यांची पुस्तके, त्यांचे आशार इत्यादींची माहिती दिली. फरजाना पटेल मॅडम यांनी अल्लामा इक्बाल यांच्या व्यक्तिमत्त्वावर प्रकाश टाकला. पण अल्लामा इक्बाल यांच्या कवितांमध्ये कोणता संदेश केला आहे हे सांगितले. त्यांच्या कलेतील उपदेशाने अनेक गोष्टींवर प्रकाश टाकला. आरिफ सरांनीही मनोगत व्यक्त केले. शेवटी फरजाना पटेल यांनी आभार प्रदर्शन केले.

समन्वयक

डॉ. समीना सय्यद

Online International Quiz Competition: 15 Feb योम-ए-उर्दू

१५ फेब्रु. २०२३ – उर्दू लिटररी असोसिएशन अंतर्गत 'कौमी योम-ए-उर्दू' दिवस International Quiz Competition घेऊन साजरा करण्यात आला. या 'International Quiz Competition' चे Convener प्रा. फरजाना पटेल होते. या Online International Quiz मध्ये भारताच्या विविध राज्यातील विद्यार्थिनींनी सहभाग घेतलेला होता. उदा. दिल्ली, महाराष्ट्र, बिहार व जम्मू-काश्मिर इ. या स्पर्धेत १, २ व ३ नंबर आलेल्या विद्यार्थिनीस Online International Quiz Competition चे सर्टिफिकेट देण्यात आले. या क्विज मध्ये १, २ व ३ क्रमांकावर यशस्वी ठरलेल्या विद्यार्थ्यांची नावे खालीलप्रमाणे आहेत.

१. पटेल निशान हुसेन (महाराष्ट्र)
२. मो. वसीम अखतर (बिहार)
३. अमीर आजाद दार (जम्मू-कश्मीर)

अशा प्रकारे या Quiz मध्ये मोठ्या संख्येने विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

समन्वयक

प्रा. पटेल फरजाना एच.

“उर्दू – हिंदी विभाग व माजी विद्यार्थी संघटना”

२१/०२/२०२३ – शैक्षणिक वर्ष २०२२ – २३ या कालावधीत २१/०२/२०२३ रोजी यु. ई. एस. महिला महाविद्यालय, सोलापूर, “उर्दू – हिंदी विभाग व माजी विद्यार्थी संघटना” अंतर्गत माजी विद्यार्थिनी कु. आलिया शेख हिचा 'सत्कार समारोह' आयोजित करण्यात आला. यावेळी प्रमुख व सत्कार-मूर्ति कु. आलिया शेख हिला उर्दू विषयात स्वर्णपदक प्राप्त झाले.

यावेळी अध्यक्ष स्थान प्र. प्राचार्या डॉ. एफ. एम. शेख यांनी अध्यक्षस्थान ग्रहण केले. सुत्रसंचालन कु. निदा ने केले. या कार्यक्रमात बहुसंख्येने विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या. व कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी उर्दू-हिंदी विभागातील शिक्षकांचे बहुमोल योगदान लाभले.

“वेळापत्रक समिती”

२०२२-२३ शैक्षणिक वर्षाचे (सर्व विषयांचे) वेळापत्रक तयार करून कार्यालयात सादर करण्यात आले. व ते सर्वांनी मान्य केले.

समन्वयक

प्रा. फरजाना पटेल

हजेरी पत्रक समिती

शैक्षणिक वर्ष २०२२ – २०२३ मध्ये प्रत्येक अधिव्याख्यातांना आपापल्या विषय पेपर अनुसार व वर्गानुसार प्रत्येक महिन्यानुसार हजेरी पत्रक तयार करण्यास सांगितले व त्यानुसार हजेरीपत्रक तयार करवून घेतले.

समन्वयक

डॉ. सय्यद समिना

शैक्षणिक दिनदर्शिका समिती

शैक्षणिक वर्ष २०२२ – २०२३ मध्ये शैक्षणिक दिनदर्शिका समितीमध्ये वर्षभरात महाविद्यालयात शिक्षकांना वाटून दिलेल्या समितीनुसार होणाऱ्या विविध कार्यक्रमांचा आराखडा बनवण्यात आला आहे.

समन्वयक

डॉ. सय्यद समिना

Bhugol Abhyas Mandal

On 12th October, a guest lecture was organised by Bhugol Abhyas Mandal. Dr. Jainoddin Mulla (Senator P.A.H. Solapur University, Solapur) was invited as a guest.

On 14th January 2023, Bhugol day was celebrated by the committee. Poster Presentation Competition was conducted on that occasion.

Prize Winners are as follows:

1. Sayyed Uzma Tarique Haussain	- I
2. Shaikh Tahira Qazi	- II
3. Phulari Saba	- III

The Prize Winners were felicitated by Dr. Nayab Z.A. with cash prize of 500/-, 300/- and 200/- respectively.

On 7th January 2023 visit to Shri Swami Samarth Soot Girni, Valsang was conducted.

On 22nd March 2023 on the occasion of Water Day Quiz Competition was conducted.

Convener

Dr. Nayab Z. A.

Anti-Ragging Committee

Ragging is a Criminal Offense. It disturbs a person mentally as well as physically. It further leads to depression and even suicide. Therefore, the supreme Court of India has ordered to prohibited ragging in all educational institution.

- **Aims and Objective** –

1. Maintain Law and order in college premises.
2. Create healthy atmosphere for girls studying in the college.

- **Committee Members** –

As per the university suggestions the committee members are as follows

1. President - Incharge Principal Dr. F. M. Shaikh
2. Convener - Dr. Nayab Z. A.
3. Members - Mrs. R.C. Jamadar, Adv. Poornima Ningdale, Mr. Shabhai Sajid, Mr. Muneer Jartar, Miss Insha Kaakurti, Miss Taranayek Saba (Student Representative), Mr. Q.B. Pathan (Office Staff)

- **Activities** –
  1. As per the university circular, a board has been placed in the college building.
  2. There are two meetings were held in the academic year 2022-2023. One as on 08/09/2022 and second on 30/09/2022.
  3. The guest lecture was organised on 01/10/2022 on the rules and laws of ragging. Adv. Ningdale Poornima was invited on a guest.

- **Outcome-**

Discipline is maintained in the college. There are no complains of ragging in the college.

Dr. Nayab Z.A.
Convener

Cultural Committee

The Cultural Committee is one of the most dedicated platforms whose main motive is to find the inner talent and abilities of the students. The committee organized various competitions, events, activities, programs and days the committee provides various opportunities for the students to relax, to enhance their skills and talents. In the academic year 2022-2023 following programs were organised by the committee.

On dated 5th September 2022 “Teachers Day” was celebrated. On that occasion Dr. Surayya Jahagirdar was invited as a guest.

On 23rd September 2022 tribute program was conducted for late Mrs. Deshmukh S. N. all the teaching and non-teaching staff and students were participated.

Youth Festival was organised by P.A.H. Solapur University, Solapur from 9th to 12th October 2022. Our college students were participated in “Mime Event” on 9th October 2022.

International Students Day was celebrated on 15th October 2022 on the occasion of birth day of Dr. A.P.J. Abdul Kalam.

National Unity Day was celebrated on 31st October 2022 on the occasion of birth anniversary of Sardar Vallabh Bhai Patel. All the teaching and non-teaching staff were participated in program.

National Education Day was celebrated on 11th November on the occasion of birth day of Moulana Dr. A. Rashid Shaikh was invited as a guest.

National Minority Day was celebrated on 18th December 2022. Essay competition was organised at the occasion. 15 students were participated.

On dated 3rd January 2023 elocution competition was organised on the occasion of Savitri Bai Phule Jayanti.

Hutatma Day was celebrated on 12th January 2023. Dr. Survase Yuvraj from Shivaji Night college was invited as a guest.

From 14th to 19th Jan 2023 Marathi Bhasha Sanvardhan Pandharwada was celebrated. At the occasion various activities were conducted such as guest lecture, debate, translation, essay writing competition and quiz competition etc.

Talent Hunt Week was celebrated from 7th Feb. to 14th Feb. 2023. Mehendi, Rangoli, Singing, Elocution Competition, Khana Khazana and Saree Day were organised.

International Women's Day was celebrated on 8th March 2023. Felicitation Program was organised for the students Miss Aaliya Shaikh for securing 1st position in Urdu Subject at degree level in P.A.H. Solapur University, Solapur and got Gold Medal from the University.

On 21st March 2023, a guest lecture was organised on the topic "Digital & Economic literacy for Women" in collaboration with Sarathi Youth Foundation, Solapur.

Jyotiba Phule and Dr. Ambedkar Jayanti was celebrated on 14th April 2023 in collaboration with Yugandhar Foundation, Solapur. Mrs. Supriya Mane (Treasurer, Yugandhar Foundation, Solapur) was invited as a guest.

Dr. Nayab Z.A.
Convener

Excursion committee

Tour to Shower & Tower Water Park

Excursion committee of U.E.S. Mahila Mahavidyalaya, Solapur had organized a picnic for B.A.I, II & III students on 18th March 2023 to Shower & Tower Water Park, Tale Hipparga, Taluka- North Solapur, Dist-Solapur. There were 40 students with 4 staff members. We left at 9.30 a.m. and reached 10.30 a.m. to our picnic spot. The students were exceedingly animated and sang songs till they reached the venue. At 11.00 a.m. for the students were served with upma and water bottle. After than everyone was jumped in the pool with excitement. All the students enjoyed in the pool with

excitement. All the students enjoyed the various fun rides and had a gala time till evening. Rides like Breakneck speed, waves pool, Rain dance, Nitro, break dance got popular among the students. Students' happiness increased by leaps and bounds after taking up to the challenging rides.

The wave pool was something that the students enjoyed the most. For lunch we were served with vegetarian thali. Everyone had a lovely time playing in the water with a ball and especially on the slides. A group picture was taken. After than the bus started homeward journey at 5.00 p.m. and reached to the college campus about 5.45 p.m. Everyone has a big smile on their faces which indicated that they had a marvellous day. Overall, the trip was a very refreshing one and rejuvenated the students.

Dr. Nayab Z.A.
Convener

“स्पर्धा परिक्षा समिती”

व

“करियर गाईडन्स समिती”

दिनांक ०७/११/२०२२ रोजी सकाळी ९.३० वाजता “ई-रिसोर्सेस फॉर कॉम्प्युटीटीव्ह एग्जामिनेशन” या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. या प्रसंगी प्रा. अरविंद बगले (सोनी कॉलेज, सोलापूर) यांना आमंत्रित करण्यात आले होते.

दिनांक १९/१२/२०२२ रोजी “रोजगाराच्या सुसंधी” या विषयावर श्री. राम सुतार (जिल्हा उद्योग केंद्र, सोलापूर) यांचे मार्गदर्शनपर व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते.

दि. ०३/०४/२०२३ रोजी किर्तीकर वाल्मिक (छत्रपती शिवाजी नाईट कॉलेज, सोलापूर) यांचे करिअर कट्टा अंतर्गत “स्पर्धा परीक्षा तयारी” या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते.

दि. २०/०५/२०२३ रोजी “UPSC/MPSC एग्जामिनेशन गाइडन्स” या विषयावर डॉ. एम. डी. शेख व श्री. तनवीर मुल्ला (एस. एस. ए. आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज, सोलापूर) यांचे मार्गदर्शन पर व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते.

समन्वयक

डॉ. नायब झेड. ए. / श्री. अमर दिक्षित
(स्पर्धा परिक्षा समिती) (करिअर गाइडन्स समिती)

जिमखाना विभाग अहवाल

शैक्षणिक वर्ष २०२२ – २३ मध्ये जिमखाना विभागाच्या वतीने विद्यापीठ अंतर्गत आंतरमहाविद्यालयात स्पर्धेसाठी टेबल-टेनिस, बॅडमिंटन, चेस, व्हॉलीबॉल, अॅथलेटिक्स इत्यादीचे संघ तयार करण्यात आले.

आंतरमहाविद्यालयीन टेबल टेनिस स्पर्धेत महाविद्यालयाच्या विद्यार्थिनी (खेळाडू) कु. सालेहा शेख, कु. अलिशा मडकी, कु. अफरीन शेख, कु. सिदरा बागवान यांनी आंतरमहाविद्यालयीन टेबल टेनिस स्पर्धेत सहभागी होऊन विजेतेपद पटकाविले.

कु. मडकी अलिशा, कु. शेख सालेहा, कु. शेख अफरीन या विद्यार्थिनींची आंतर विद्यापीठ स्पर्धेसाठी निवड करण्यात आली.

महाविद्यालयाच्या आवारात वार्षिक क्रिडा सप्ताह साजरा करण्यात आला. या क्रिडा स्पर्धेत विविध खेळांमध्ये बहुसंख्येने विद्यार्थिनी सहभागी झाले.

सौ. हरकारे जी. एम.
शारिरीक शिक्षण संचालिका

राष्ट्रीय सेवा योजना

वार्षिक अहवाल- २०२२ – २३

महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग अत्यंत कार्यक्षम असून १०० विद्यार्थिनी आणि कार्यक्रम अधिकारी कार्यरत आहेत. या शैक्षणिक वर्षात नियमित कार्यक्रम अंतर्गत -

१. दि. ०४/०२/२०२२ – ग्रीन क्लब

यु. ई. एस. महिला महाविद्यालयात रा. से. यो विभागातर्फे दि. ०४/०२/२०२२ रोजी ग्रीन क्लब निर्माण करण्यात आले.

दि. ०७/०६/२०२२ रोजी सकाळी ८.०० वाजता प्रमुख पाहुणे डॉ. डी. एस. नारायणकर यांच्या हस्ते 'पर्यावरण जनजागृती व स्वच्छता सप्ताह' चे उद्घाटन करण्यात आले.

दि. ०८/०६/२०२२ रोजी सकाळी ८.०० ते ११.०० दरम्यान विद्यार्थिनींनी बी. क्यू. के. गर्ल्स हायस्कूल चा परिसर स्वच्छ केला.

दि. ०९/०६/२०२२ रोजी सकाळी ८.०० ते ११.०० दरम्यान जिल्हा परिषद ठिकाणचा परिसर स्वच्छ करण्यात आला.

दि. १०/०६/२०२२ रोजी सकाळी ८.०० ते ११.०० दरम्यान जिल्हा परिषद येथील परिसर स्वच्छ करण्यात आले.

दि. ११/०६/२०२२ रोजी स्वच्छता अभियान – महाविद्यालय परिसर

दि. १२/०६/२०२२ रोजी पर्यावरण जनजागृती अंतर्गत महाविद्यालय परिसरात वृक्षारोपण कण्यात आले.

दि. १३/०६/२०२२ रोजी पर्यावरण जनजागृती अंतर्गत प्रभात फेरी व कार्यक्रम सप्ताहाची सांगता करण्यात आली.

२. 'शिवस्वराज्य दिन' -

दि. ३१/०५/२०२२ रोजी 'रयतेचा राजा' या विषयावर निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले.

दि. ०३/०६/२०२२ रोजी 'शिवाजी महाराजांचा राज्य कारभार' या विषयावर वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले.

दि. ०४/०६/२०२२ रोजी 'शिवस्वराज्य दिन' या विषयावर व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले. वक्ते म्हणून प्रा. आय. बी. शेख यांना आमंत्रित करण्यात आले होते.

दि. ०६/०६/२०२२ रोजी शिवस्वराज्य दिनी प्रतिमेस पूजनाने 'शिवस्वराज्य दिन' साजरा करण्यात आला.

३. दि. ०१/०८/२०२२ ते १२/०८/२०२२ - 'हर घर तिरंगा' उपक्रम

दि. ०१/०८/२०२२ ते १२/०८/२०२२ या कालावधीत 'हर घर तिरंगा' उपक्रम अंतर्गत एन. एस. एस. च्या विद्यार्थिनीद्वारे स्थानीय परिसरामध्ये नागरिकांमध्ये जागरूकता निर्माण करण्यात आली.

दि. ०६/०८/२०२२ रोजी स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव निमित्ताने महाविद्यालयात 'वक्तृत्व स्पर्धेचे' आयोजन करण्यात आले.

दि. ०८/०८/२०२२ रोजी स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव अंतर्गत 'स्वराज्य महोत्सव' या विषयावर निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले.

दि. ०९/०८/२०२२ रोजी क्रांती दिनाच्या निमित्ताने महाविद्यालयाच्या आवारात राष्ट्रीय गान व देशभक्तीपर गीत चे आयोजन करण्यात आले.

दि. १०/०८/२०२२ रोजी स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव निमित्ताने 'हर घर तिरंगा' उपक्रम अंतर्गत प्रभात फेरीचे आयोजन करण्यात आले.

दि. १२/०८/२०२२ रोजी स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव अंतर्गत 'हर घर तिरंगा' या उपक्रमात विद्यार्थिनींना महाविद्यालयाच्या वतीने ध्वज वाटप करण्यात आले.

४. दि. ०५/०९/२०२२ - शिक्षक दिन

यु. ई. एस. महिला महाविद्यालयात दि. ०५/०९/२०२२ रोजी डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांची जयंती साजरी करण्यात आली.

५. दि. १५/०९/२०२२ ते ०२/१०/२०२२ - 'स्वच्छता ही सेवा' मोहीम

दि. १७/०९/२०२२ रोजी स्वच्छता मोहिमेअंतर्गत प्रभात फेरीचे आयोजन करण्यात आले. ही प्रभात फेरी हुतात्मा चौक पासून निघून शिवाजी चौक येथे त्याची सांगता करण्यात आली.

दि. २०/०९/२०२२ रोजी विद्यार्थिनींनी महाविद्यालयाचा परिसर स्वच्छ केला.

दि. २६/०९/२०२२ रोजी स्वच्छता मोहिमेअंतर्गत 'स्वच्छता ही सेवा' या विषयावर प्रा. नाईकवाडी एन. ए. यांचे व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले.

दि. ३०/०९/२०२२ रोजी विद्यार्थिनींनी जिल्हा परिषदचा परिसर स्वच्छ केला.

दि. ०२/१०/२०२२ रोजी गांधी जयंती साजरी करण्यात आली.

६. दि. २४/०९/२०२२ - 'राष्ट्रीय सेवा योजना दिन'

यु. ई. एस. महिला महाविद्यालयात दि. २४/०९/२०२२ रोजी 'राष्ट्रीय सेवा योजना' दिन साजरा करण्यात आला.

७. दि. १५/१०/२०२२ – 'वाचन प्रेरणा दिन'

यु. ई. एस. महिला महाविद्यालयात दि. १५/१०/२०२२ रोजी भारताचे माजी राष्ट्रपती डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांची जयंती 'वाचन प्रेरणा दिन' म्हणून साजरा करण्यात आला. विद्यार्थिनींमध्ये वाचनाविषयी आवड निर्माण व्हावी यासाठी व वाचनाचे महत्व व त्याचा लाभ जीवनामध्ये कशा प्रकारे उपयोगी पडतो याविषयी मार्गदर्शन करण्यात आले.

८. दि. २०/१०/२०२२ – 'आहार हेच औषध'

यु. ई. एस. महिला महाविद्यालयात दि. २०/१०/२०२२ रोजी डॉ. सोनाली घोंगडे यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले. त्यांनी विद्यार्थिनींना मार्गदर्शन करताना सांगितले की आपला आहार हेच आपले औषध आहे.

९. दि. ३१/१०/२०२२ – 'राष्ट्रीय एकता दिन'

'भारताचे लोहपुरुष' म्हणून ओळखले जाणारे व्यक्तिमत्व सरदार वल्लभभाई पटेल यांची जयंती 'राष्ट्रीय एकता दिन' म्हणून महाविद्यालयात साजरी करण्यात आली.

Department of Library
Annual Reports
2022-23

The Department of library established in the year 1989 with the establishment of the college. The College library attempts to cater the all needs of its users. Library holds sufficient number of books, e-books, journals, periodicals, Newspapers and other e-resources for the library users.

Up to March 2023, the library holdings of resources are per below-

Sr. No.	Books	Quantity	Price
1	Books (Purchased)	4641	228082/-
2	Books (Donated)	985	176105/-
	Total	5626	404187/-

Library Expenditure 2022-23

Sr. No.	Particulars	Qty.	Amount
1	Books	160	100459/-
2	Journals/Periodicals	06	3397/-
3	Newspapers	03	5102/-

Programme Organized 2022-23

1. Library Orientation Programme for students- on 17th Aug 2023.
2. University level 'Book Review Competition'- on 15th April 2023.
3. National Webinar on 'Google and Innovative Tools' jointly organized with department of library, Walchand College of Arts and Science, Solapur- on 25th April 2023.

Union Education Society's
MAHILA MAHAVIDYALAYA, SOLAPUR
2022-23

Faculty Members

ACT. / PRINCIPAL

Dr. F.M. Shaikh M.A., Ph.D.

DEPARTMENT OF ENGLISH

Mrs. N. M. Shaikh M.A., B.Ed.
Mrs. Aaisha Jabeen Saudagar M.A., SET, Ph.D. (Pursuing)
Mr. I. B. Shaikh M.A., B.Ed., SET, Ph.D. (Pursuing)

DEPARTMENT OF HINDI

Mrs. R. L. Jamadar M.A., B.Ed.
Mrs. N. A. Naikwadi M.A., B.Ed., SET
Mr. A. G. Jamadar M.A., NET, Ph.D.

DEPARTMENT OF URDU

Dr. F. M. Shaikh M.A., Ph.D.
Dr. Sameena Sayyed M.A., Ph.D.
Mrs. F. H. Patel M.A., SET

PHYSICAL DIRECTOR

Mrs. G. M. Harkare M.A., M. P. Ed.

GEOGRAPHY

Mrs. Z. A. Nayab M.A., Ph.D.

SOCIOLOGY

Mr. I. B. Shaikh M.A., B.Ed., SET, Ph.D. (Pursuing)

LIBRARIAN

Mr. A. R. Dixit M.A., M. Lib & I. Sc. M. Phil, NET

Union Education Society's
MAHILA MAHAVIDYALAYA, SOLAPUR
2022-23

NON TEACHING STAFF

Sr. No	Name	Qualification	Designation
1	Pathan Q.B.	B.A.	Head Clerk
2	Khan A.U.	B.Com	Sr. Clerk
3	Jartar. M.A.	B.Com	Jr. Clerk
4	Jamadar I.N.	IX	Lib. Atted.
5	Pathan S.M.	S.S.C.	Peon
6	Pathan B.M.	S.S.C.	Peon

Union Education Society's
MAHILA MAHAVIDYALAYA, SOLAPUR
2022 - 2023

College Development Committee

Adv. Zaid Naeem Shaikh	Chairman
Smt. N.M. Shaikh	Member
Smt. R.L. Jamadar	Member
Mr. A.R. Dixit	Member
Smt. Z.A. Nayab	Member
Mr. Q.B. Pathan	Member
Dr. Chobdar M.A. (Research)	Member
Dr. Santosh Rajguru (Education)	Member
Mr. Inamdar Faiz Ahmed (Education)	Member
Smt. Shaikh Shazia Iqbal (Social Service)	Member
Mr. Zahid Ali Khan (Industry)	Member
Smt. Saeeda Daruwale (Alumni)	Member
Siddiqui Shakera Ruknoddin	Member
Dr. F.M. Shaikh (I/C Principal)	Secretary

निवेदन

यु.ई.एस. महिला महाविद्यालय, सोलापूर

वार्षिक अंक नई दिशा २०२२-२०२३ च्या प्रकाशन आणि मालकी संबंधी

प्रकाशक स्थळ	:	यु.ई.एस. महिला महाविद्यालय, सोलापूर
प्रकाशक काळ	:	वार्षिक
प्रकाशक	:	प्रा.प्राचार्या डॉ. एफ. एम. शेख
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	यु.ई.एस. महिला महाविद्यालय, सोलापूर
संपादक	:	प्रा. जमादार रुकसाना एल.
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	यु.ई.एस. महिला महाविद्यालय, सोलापूर
मुद्रक	:	आयकॉन कॉम्प्युटर्स, सोलापूर
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	सिद्धेश्वर पेठ, सोलापूर

मी प्र. प्राचार्या डॉ. शेख एफ. एम. असे जाहीर करते की, वर दिलेली माहिती माझ्या समजुतीप्रमाणे खरी आहे. या अंकातील मते त्या त्या लेखकांची आहेत, त्या मताशी संपादक व संपादक मंडळ सहमत असतीलच असे नाही.

प्रकाशक

प्र. प्राचार्या. डॉ. शेख एफ. एम.

या अंकातील मते त्या त्या लेखकांची आहेत, त्या मताशी संपादक व संपादक मंडळ सहमत असतीलच असे नाही.

संपादक

प्रा. जमादार रुकसाना एल.

U.E.S. MAHILA MAHAVIDYALAYA, SOLAPUR.

NOTICE

Date :- 01-02-2023

All the students are hereby informed that Cultural Committee of our college organise "Talent Hunt Week" from 07-02-2023 to 14-02-2023. Students who are interested to take part in their event give their name to Dr. Nayab Z.A.

The events of the fest are as follows

Sr.No.	Event	Date
01	Mehandi Competition	07-02-2023
02	Rangoli Competition	08-02-2023
03	Singing Competition	09-02-2023
04	Elocution Competition	10-02-2023
05	Khana-Khazana	11-02-2023
06	Saree Day	13-02-2023
07	Fun 'n' Fair	14-02-2023

Convener

Cultural Committee

I/C Principal
I/c. Principal
U.E.S. Mahila Mahavidyalaya,
Solapur.

NAAC Co-Ordinator
U.E.S. Mahila Mahavidyalaya
Solapur.

U.E.S. Mahila Mahavidyalaya, Solapur.

Interclass Sports Meet Competition

Time-Table

Year : 2022-23

Sr.No	Date	Name of the Game	Time
01	30-08-2022	Table Tennis	7.30 to 9.00 a.m.
02	29-09-2022	Badminton	7.30 to 9.00 a.m.
03	19-10-2022	Chess	7.30 to 9.00 a.m.
04	24-11-2022	Volley Ball	7.30 to 9.00 a.m.
05	30-12-2022	Basket Ball	7.30 to 9.00 a.m.
06	28-01-2023	Running	7.30 to 8.15 a.m.
07	28-01-2023	Fast walking	8.30 to 9.00 a.m.

I/c. Principal
U. E. S. Mahila Mahavidyalaya,
Solapur.

NAAC Co-Ordinator
U.E.S. Mahila Mahavidyalaya
Solapur.

Gymkhana

Gymkhana Equipments

Solapur, Maharashtra, India
141, Siddheshwar Peth, Solapur, Maharashtra 413001, India
Lat 17.668101°
Long 75.910138°
20/06/23 12:13 PM GMT +05:30

GPS Map Camera

Solapur, Maharashtra, India
9, Saat Rasta, Bhavani Peth, Solapur, Maharashtra 413001, India
Lat 17.66831°
Long 75.910054°
20/06/23 12:13 PM GMT +05:30

GPS Map Camera

Yoga & Prayer Hall

Seminar Hall

